

NUMMER 13

'40 ~ '45 TOEN & NU

**MONTE CASSINO
MAX SCHMELING
DE BRUNEVAL RAID**

**PRIJS:
F 4,95
B. FR. 80,-**

'40~'45 TOEN & NU

Uitgegeven door Winston G. Ramsey

Een oorspronkelijke uitgave van Battle of Britain Prints International Ltd., 3 New Plaistow Road, Stratford, London, E15 3JA
Telefoon: 01-534 8833

Voor Nederland: Uitgeverij van de Erven J. J. Tijn B.V., Blaloweg 20, Zwolle
Telefoon: 05200-10801

© Copyright 1978

Inhoud Nummer 13

De Gevechten om Monte Cassino

De gevechten om Monte Cassino	1
De eerste slag	2
De tweede slag	7
De derde slag	10
De vierde slag	13
De Duitse aanval op het kasteel	
19 maart 1944	18
De tankaanval via de	
Cavendishweg	20

Rondrit over de Slagvelden van Cassino

Punt I	24
Punt II	28
Punt III	31
Punt IV	32
Punt V	34

Grote Namen

Sergeant Max Schmeling	36
------------------------	----

Verzamelingen

De W.O.II Herdenkingsgroep	39
----------------------------	----

Wrakkenberg

Een Poolse Hurricane in	
Loughton,	
Essex	42

Verzamelingen

De Quad van de Royal Artillery	45
--------------------------------	----

Hier gebeurde het

De Raid op Bruneval	46
---------------------	----

Foto voorpagina: Het gerestaureerde klooster van de Benedictijnen op de Kloosterheuvel in Cassino

Middenpagina's: De Quad artillerietrekker uit 1940, compleet met grondplaat en een 25-ponder MK 1 kanon, gerestaureerd door de Royal Artillery.

De uitgever is dank verschuldigd aan de auteur en de uitgever voor de toestemming tot het opnemen van fragmenten uit het volgende boek: *Instruments of Darkness*, door Alfred Price, dat binnenkort weer uitgegeven zal worden door Macdonald and Jane's Ltd. (De raid op Bruneval).

Verschijnt per kwartaal

Verkoopprijs Nederland f 4,95
België Bfrs 80

Boven: Het kasteel in Cassino op de Rocca Janicula, heuvel 193, voordat de gevechten begonnen (IWM). Onder: Zwaar beschadigd, gefotografeerd vanaf de Via Serpentina, de steile weg naar het klooster.

DE GEVECHTEN OM MONTE CASSINO

door kolonel John H. Green.

Op 3 september 1943 zette het 8e Britse Leger de opmars van El Alamein voort op het Italiaanse vasteland, nadat men vanuit Egypte de Straat van Messina was overgestoken en een invasie in Italië had uitgevoerd. Een paar dagen later landde het 5e Amerikaanse Leger onder leiding van generaal Mark Clark, op de stranden van Salerno. Na verbitterde en felle gevechten, waarbij de Amerikanen bijna weer de zee waren ingejaagd, werd het bruggehoofd veilig gesteld en op 1 oktober was Napels in handen van de Geallieerden gevallen. Het 8e Leger opereerde aan de oostkant van het Italiaanse schiereiland en hoewel de rivier de Sangro kon worden overgestoken en Ortona op 28 december door Canadese eenheden kon worden veroverd, kwam het offensief toch tot stilstand. Het 5e Amerikaanse Leger was inmiddels langzaam maar zeker in noordelijke richting opgerukt en was rivier na rivier overgestoken totdat ook zij tot stilstand kwamen door de formidabele verdedigingswerken bij Monte Cassino en de Duitse Gustavlinie ongeveer 90 kilometer ten noorden van Napels. De Gustavlinie liep dwars over het schiereiland Italië vanaf de Adriatische Zee via Atina en Cassino naar de Golf van Gaeta in de Tyrrheense Zee. De smalle kustvlakte aan de Adriatische kust vormde praktisch gesproken een doodlopende weg die nergens toe kon leiden. Tussen deze vlakke en Cassino lagen de Appenijnen die op sommige punten tot een hoogte van meer dan 3000 meter reikten en die 's winters absoluut onbegaanbaar waren. Direct ten westen van Cassino lag de vallei van de rivier de Liri, die een breedte had van acht tot twaalf kilometer. Tussen de westkant van het Liridal en de Tyrrheense Zee lagen de ruwe en onbegaanbare Aurunci en Lepini bergen, waarvan sommige toppen hoger waren dan die in de onmiddellij-

ke nabijheid van Cassino.

Generaal Alexander, de geallieerde commandant in Italië, was van mening dat door een gebrek aan mannen en materiaal voor een landing vanuit zee, het Liri-dal de poort naar Rome was en bovendien de enige plaats waar het terrein geschikt was voor een grootscheepse operatie voor zijn mobiele eenheden. Maar zelfs hier waren de hindernissen bijna onoverkomelijk. Langs het hele bijna 40 kilometer lange front van het noorden van Cassino tot de Golf van Gaeta en voor de Gustavlinie lag een hele serie rivieren, met de Rapido in het noorden, de Gari bij de ingang van het Liri-dal en de Garigliano, op sommige plaatsen meer dan 40 meter breed, tussen het dal en de Tyrrheense Zee. Alsof deze rivieren als hindernissen nog niet voldoende waren, werd het Liri-dal in het noorden en het zuiden door twee grote, natuurlijke vestingen gedomineerd. In het zuiden door de Monte Maio, bijna 1000 meter hoog, die uitzicht bood op de rivierovergangen van de Garigliano, terwijl de uitlopers van deze berg de omgeving bij de rivier de Gari beheersten. Ten noorden van de stad Cassino lag de grote berg Monte Cairo, bijna 1500 meter hoog, van waar een rotsrichel liep die abrupt eindigde bij de 500 meter hoge Monte Cassino (Kloosterheuvel) waar aan de voet van deze heuvel het stadje Cassino lag. Precies boven op de top van de Monte Cassino lag het enorm grote, beroemde klooster van de Benedictijnen. Tussen het klooster en de stad Cassino lag een 200 meter hoge heuvel met op de top de ruïnes van een middeleeuws kasteel. Deze heuvel zou bij de Geallieerden bekend worden onder de naam Kasteelheuvel.

De Duitsers hadden gedurende drie maanden gewerkt om deze natuurlijke barricades te ver-

sterken. Ten noorden van Cassino hadden zij de rivier de Rapido afgedamd en was het dal onder water gezet terwijl er op de oevers mijnen werden gelegd. Bij de ingang van het Liri-dal waren kanonnen, tankkoepels en machinegeweernesten ingegraven en met staal en beton versterkt. De stad Cassino zelf was in een compleet fort veranderd met tanks, rijdend geschut en bunkers in de gebouwen. In de berghellingen waren mortier-, kanon- en mitrailleurstellingen in de rotsen uitgehakt die met prikkeldraad en mijnen werden beschermd. Hierdoor was de Gustavlinie in januari 1944 misschien wel de sterkste en best verdedig-

de stelling in heel Europa en het kostte de Geallieerden vijf maanden van felle en verbitterde gevechten, die nog het meest aan de loopgravenoorlog uit W.O. I deden herinneren, voordat er een bres in deze verdedigings-linie kon worden geslagen.

Er vonden vier los van elkaar staande gevechten om Cassino, of liever gezegd, om de Gustavlinie plaats, te weten in januari, februari, maart en mei 1944. De eerste in januari en de vierde in mei met het doel om het bastion van Monte Cassino heen te trekken, terwijl de tweede en derde in februari en maart, frontale aanvallen waren die allebei werden voorafgegaan door een geconcentreerde beschieting en bombardement van een uitgekozen doel, namelijk het klooster en het stadje Cassino zelf. Het plan voor de vierde aanval was in grote lijnen gelijk aan dat voor de eerste aanval, zij het dat de Geallieerden nu zeventien divisies in plaats van zeven divisies in januari gebruikten. Gedurende de genoemde vijf maanden bestond er een voortdurende wisselwerking tussen de gevechten om Cassino en het bruggehoofd in Anzio.

De eerste slag

De eerste slag om Cassino vond tussen 12 januari en 12 februari plaats. De opdracht van generaal Alexander voor generaal Mark Clark van het 5e Leger luidde om een zo krachtig mogelijke opmars naar Cassino en Frosinone (op de route naar Rome) uit te voeren vlak voordat de landingen in Anzio zouden beginnen, dit om de Duitse reservetroepen te binden die anders zouden kunnen worden ingezet tegen het bruggehoofd. Hierna moest er zo snel mogelijk een verbinding met het bruggehoofd van Anzio tot stand worden gebracht. Het plan van Clark was een aanval in drie fasen uit te voeren, een aanval in de bergen ten noorden van Cassino, vervolgens een beweging links uit de flank te maken over de Garigliano bij de kust en daarna een snelle opmars te forceren in het centrum tot diep in het Liri-dal. Het front langs de Garigliano werd verdedigd door de Duitse 94e Infanteriedivisie terwijl het 15e Pantsergrenadierskorps de ingang van het Liri-dal verdedigde.

Op 12 januari viel het Franse Korps onder generaal Juin aan in de bergen ten noorden van Cassino, waarbij langzame, maar goede vorderingen werden gemaakt onder verschrikkelijk barre, winterse omstandigheden. Op 17 januari opende het 10e Britse Legerkorps, op de linkerflank van het 5e Leger, het offensief tussen de Golf van Gaeta en het Liri-dal over de rivier de Garigliano. Aan de kust opereerde de 5e Britse divisie, terwijl de 56e Britse divisie aanviel in de richting van Castelforte en het hooggelegen land dat uitzicht bood over de rivier de Ausente. De volgende morgen bevonden zich tien bataljons van deze twee divisies aan de overkant van de Garigliano. Later op die dag, inmiddels had de 5e Divisie de Minturno heuvelrug bereikt en bevond de 56e Divisie zich op de hellingen aan de andere kant van Castelforte, gaf veldmaarschalk Kesselring opdracht aan de 29e en 90e Pantsergrenadiërdivisies en een aantal eenheden van de Hermann Göring pantserdivisie naar het zuiden te trekken ten einde de zwaar onder druk staande 94e Divisie enigszins te ontlasten. Op 21 januari voerden deze eenheden een sterke tegenaanval uit op het 10e Legerkorps van de Engelsen in de richting van Suio en Monte Natalo en hoewel deze laatste berg na verbitterde gevechten nog net in handen kon worden gehouden, maakten deze Duitse versterkingen een einde aan de hoop om via het dal van de Ausente door te kunnen stoten naar de Liri-vlakte.

Op de ochtend van 22 januari voerde het 6e Amerikaanse Legerkorps, versterkt met de 1e Britse Infanteriedivisie en de 3e Amerikaanse Divisie, een landing uit bij Anzio, waarbij de Duitsers volledig werden verrast. Kesselring reageer-

Boven: San Vittore vormt de toegangspoort tot het Cassino-dal en werd hevig door de Duitse eenheden verdedigd. Op 6 januari 1944 werd het door de gevechtsgroep Allen van de 6e Pantserdivisie veroverd. Toen deze foto werd genomen, lag de weg nog steeds onder Duits vuur. **Onder:** De uitgever bekijkt de situatie in 1976.

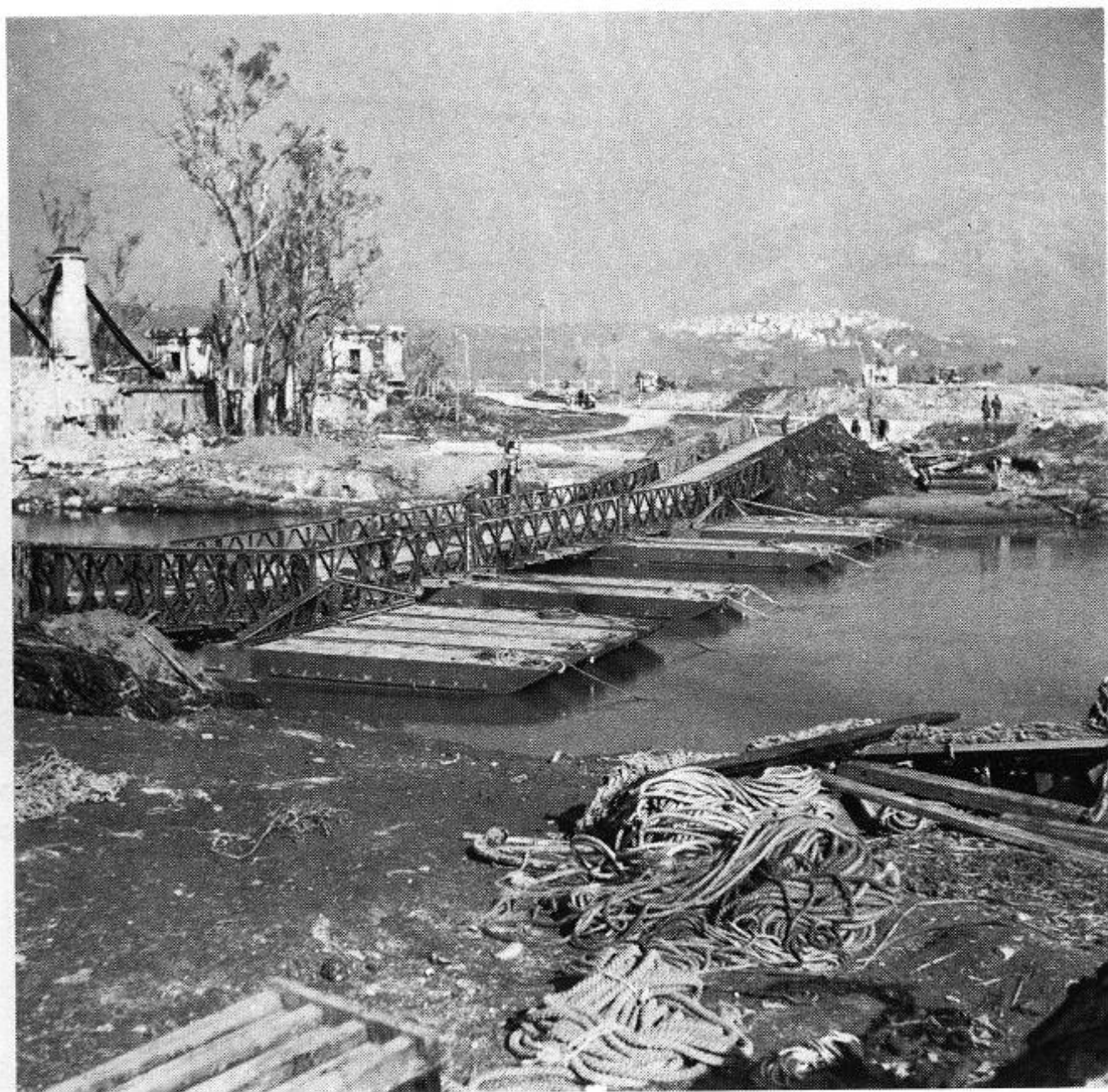

de echter zeer snel en trok meteen een aantal eenheden van de 29e en 90e Pantsergrenadiërdivisie en de Hermann Göring Pantserdivisie terug van het front bij de Garigliano om het bruggehoofd bij Anzio in te kapselen. Op deze manier ontstond de wisselwerking tussen de fronten bij Anzio en Cassino.

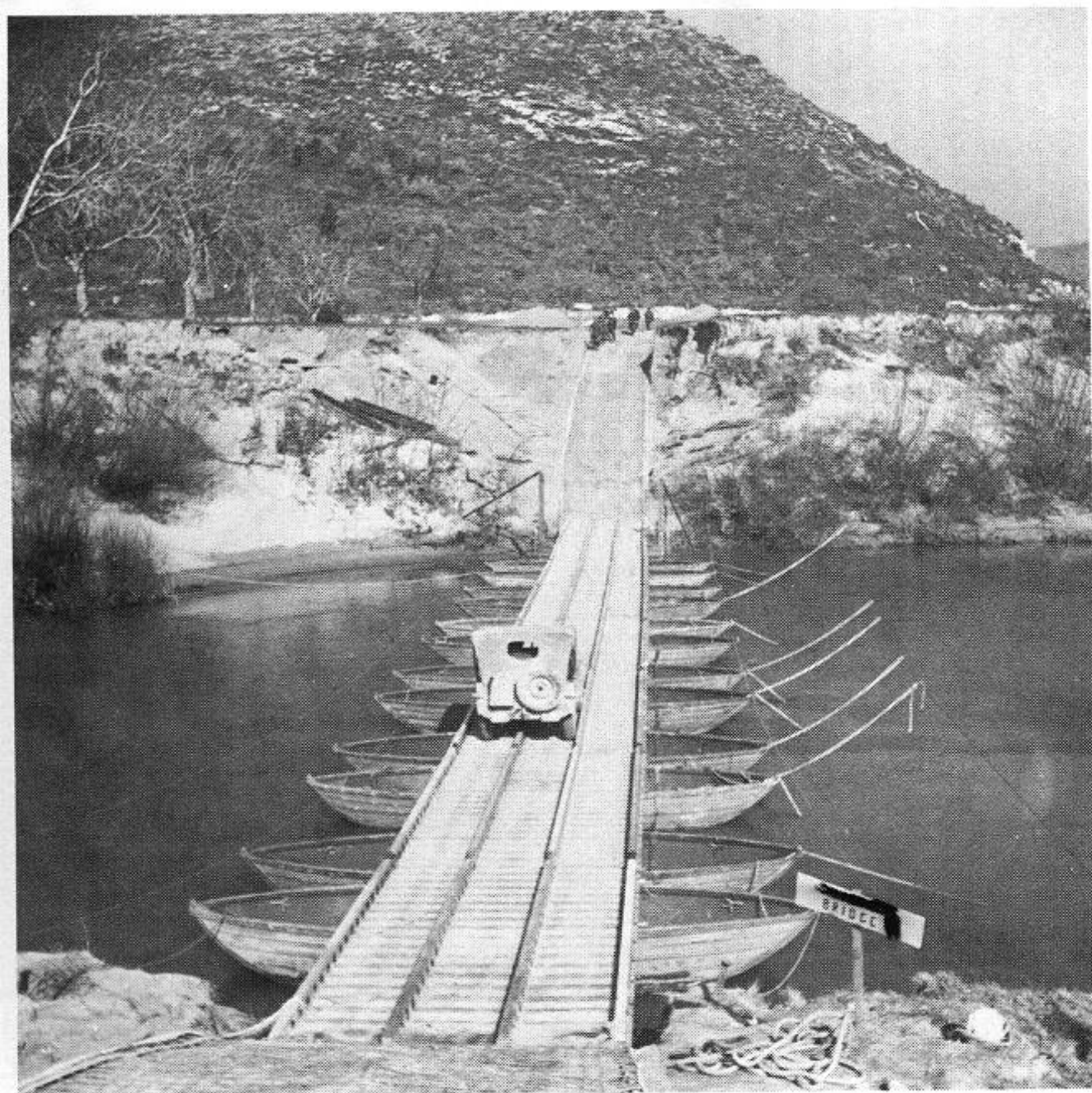
Na dit veelbelovende begin van de penetratie van de Gustavlinie verliepen de zaken op andere delen van het front veel slechter. De Britse 46e Divisie, die opdracht had de Garigliano over te steken bij San Ambrogio aan de zuidkant van de ingang van de Liri-vallei, om het 2e Amerikaanse Legerkorps verder naar het noorden te steunen, slaagde er in dichte mist slechts in om één compagnie over de wildstromende rivier te zetten en deze aanval werd dan ook niet verder doorgezet. Het was de bedoeling van Mark Clark een paar kilometer naar het noorden de 36e Divisie van het 2e Amerikaanse Legerkorps de rivier de Gari te laten oversteken om de gevechtsgroep B van de 1e Amerikaanse Pantserdivisie in staat te stellen de Liri-vallei binnen te trekken. Deze aanval liep uit op een catastrofe. Het 141e Regiment moest de rivier in een S-bocht van de rivier oversteken ten noorden van het dorpje Sant' Angelo in Theodice terwijl het 143e Regiment dit op twee verschillende plaatsen ten zuiden van het dorp zou proberen. Vanaf het begin liep alles mis. Op de avond van de 20e januari ging de oostelijke oever van de rivier in een dichte mist verscholen toen

de Amerikanen onder hevig mitrailleur-, mortier- en artillerievuur van de Duitsers hun aanvalsbotten en brugleggersmateriaal naar de oever van de rivier droegen. De linten die de gaten in de mijnenvelden aangaven, werden door de beschietingen gedeeltelijk vernield en al spoedig vielen er veel slachtoffers door de Duitse anti-personeelmijnen. De oversteek werd een nachtmerrie en de volgende morgen vroeg was nog maar tweeënhalf compagnie van het 141e Regiment aan de overkant. Slechts een van de vier aangelegde voetbruggen, en die was ook nog gedeeltelijk beschadigd, kon bij het aanbreken van de dag worden gebruikt. Ten zuiden van Sant' Angelo was het 1e bataljon van het 143e Regiment bij het aanbreken van de dag aan de andere kant van de rivier maar onder de zware vijandelijke druk moest dit bataljon al spoedig terugtrekken. Bij de tweede oversteekplaats heerste grote verwarring en daar slaagde niemand van het 3e Bataljon erin aan de overkant te komen.

Diezelfde avond werd de aanval opnieuw ingezet en het 3e Bataljon en een compagnie van het 1e en het 2e Bataljon slaagden erin de rivier over te steken. Hoewel deze troepen het gevormde bruggehoofd 500 meter vanaf de rivier wisten uit te breiden, moesten zij de volgende morgen toch weer terugtrekken naar de oostelijke oever. Verder stroomopwaarts slaagde het 141e Regiment erin de meeste infanteriecompagnieën van twee

Links en boven: In de sector van het 10e Britse Legerkorps vormde de rivier de Garigliano tijdens de eerste slag het voornaamste obstakel. Hier ligt een Bailey brug naast de opgeblazen brug in de Via Appia weg (IWM).

Links: Verder langs de Garigliano in de richting van Cassino ligt nog een pontonbrug, de zgn. 'Skipton Bridge' waarvan de naam door de censor is gecensureerd (IWM). Boven: De plaats is nu helemaal begroeid.

Links: Een beeld van de verwoestingen op 23 februari gemaakt in Cervaro ten oosten van Cassino (IWM). Boven: De Piazza Vittorio Emanuele in april 1975.

Links en boven: Een Sherman van het 5e Leger is de Garigliano overgestoken en rukt nu op door het zwaar beschadigde Lorenzo (IWM).

bataljons in het gevormde bruggehoofd te groeperen, maar ook voor deze troepen viel er weinig eer te behalen. Alle contact met deze vooruitgeschoven troepen ging verloren en het bleek onmogelijk, voorraden of versterkingen aan te voeren. Langzamerhand luwde het gevecht en toen was het voorbij. Een paar overlevenden slaagden erin terug te zwemmen in het ijskoude water. De 36e Amerikaanse divisie verloor 1681 mannen: 143 doden, 663 gewonden en 875 vermisten.

Na het mislukken van deze frontale aanval in de richting van de Liri-vallei en door het feit dat het 10e Britse Legerkorps bij hun aanval over de Garigliano tot stilstand was gekomen, besloot generaal Mark Clark dat de volgende poging een flankbeweging vanuit het noorden moest zijn om op die manier de hele Cassino-sector op te rollen. Het Franse Legerkorps onder leiding van generaal Juin zou aanvallen in de richting van Terelle en Piedimonte waarna de 34e Amerikaanse Divisie ten noorden van Cassino de Rapido zou oversteken, zich bij de Fransen zou aansluiten om daarna de bergen achter en ten noorden van Monte Cassino aan te vallen.

Hoewel de rivier de Rapido buiten haar oevers was getreden en van het dal een moeras had gemaakt en het hele gebied met mijnevelden en prikkeldraadversperringen door de Duitsers werd verdedigd, slaagden het 135e en het 168e Regiment erin op 31 januari de hoogtes 156 en 213 en het dorpje Cairi te veroveren.

Op de rechterflank van de Amerikanen was het Franse Exp. Legerkorps erin geslaagd Monte Belvedere en Monte Abate te veroveren, maar werd bij de opmars naar Terelle door de 90e Pantserdivisie tegengehouden. De 34e Amerikaanse Divisie zag zich nu voor de moeizame taak geplaatst, alleen door de wilde, rotsachtige streek een flankaanval uit te voeren naar het zuiden, naar Monte Cassino en de noordzijde van de Liri-vallei. Zij kregen steun van het 142e Regiment van de 36e Amerikaanse Divisie die zich aan de rechterzijde van het 134e tussen hen de de Fransen aansloot. Later werden ook de overgebleven eenheden van de 36e Divisie naar deze frontsector overgeplaatst.

Het terrein waarmee de Amerikanen nu werden geconfronteerd, was bijzonder moeilijk, nog afgezien van de extreme condities van een Italiaanse winter. Recht voor hen lag de Monte Castellone, meer dan 800 meter hoog, een uitloper van de bijna 1700 meter hoge Monte Cairo. In zuidelijke richting liep er vanaf Castellone een bergrug naar Heuvel 706. Hier splitste deze rug zich in tweeën, de een in zuid-westelijke richting via Colle S. Angelo, bijna 700 meter hoog naar Heuvel 575, ongeveer twee kilometer ten westen van Monte Cassino, terwijl de tweede rug naar de Albaneta-boerderij op een hoogte van ongeveer 400 meter liep. Parallel aan de rug van Heuvel 706 naar Heuvel 575 liep nog een andere heuvelrug van de Maiola Heuvel naar Heuvel 593 (later bekend als

Boven: Burgers kijken in Castrese toe hoe Duitse krijgsgevangenen worden afgemarcheerd naar een kamp (IWM). Onder: Ons bezoek aan Castrese in april 1976 lokte bijna een oploepje uit. Onmiddellijk nadat wij onze vergelijkende foto hadden gemaakt, werden wij door tientallen nieuwsgierige dorpsbewoners omringd. De originele foto werd dan ook beduimeld door minstens 10 000 Italiaanse vingerafdrukken!

Links en boven: Ten oosten van Minturo ligt het bergdorpje Tufo dat taai door de Duitsers werd verdedigd omdat het een deel vormde van de rechterflank van hun Gustavlinie. Hier sjuwt een Engelse soldaat met een doos met 48 blikken bonen!

Links en boven: Vlakbij Cassino werden deze Belgische commando's gefotografeerd nadat zij twee weken in de bergen ten noorden van Garigliano Duitse stellingen hadden gezuiverd – zij waren ingekwartierd in dit dorpje – La Vaglie (IWM).

Links: Nadat zij konden inrukken, staan ze hier voor de veldkeuken (IWM). Boven: La Vaglie is in dertig jaar weinig veranderd, zodat wij een goede vergelijkende foto konden maken.

Links: Toen deze foto in Magnano aan weg nr. 6 werd gemaakt, was het dorp al in geallieerde handen gevallen. Hier genieten drie Nieuwzeelandse kanonniers van het 'uitzicht' – Cassino ligt nog maar zestien kilometer verderop. Boven: Twee leden van het Toen & Nu redactieteam bewonderen in 1976 het uitzicht!

de Slangenkopheuvel), die ongeveer een kilometer ten westen van het klooster lag. Tussen Heuvel 593 en het klooster lag een dal met in het midden weer een heuvel, Heuvel 444. Het hele gebied was rotsachtig en ruw, met smalle heuvelruggen, heuveltjes, kloven en holen, terwijl het geheel rijkelijk bezaaid was met grote rotsblokken, keien en doornachtige struiken. Kortom, alles sprak in het voordeel van een verdediger, terwijl een aanvaller niets goeds te verwachten had.

Ondanks al deze belemmerende factoren en de vastberaden tegenstand van de Duitse verdedigers die nu versterkt waren met eenheden van de 1e Parachutistendivisie, slaagden de twee Amerikaanse divisies er na felle en dappere gevechten in meter voor meter op te rukken, Monte Castellone, Monte Maiola, Heuvel 706 en Heuvel 175

tegenover de Kasteelheuvel waren op 3 februari in hun handen gevallen. In de volgende dagen werd er zeer verbeten gevochten om Heuvel 593, die onder barre weersomstandigheden in drie dagen drie keer van bezitter wisselde, maar uiteindelijk toch in Duitse handen bleef. Tussen de Slangenkopheuvel en het klooster werden verwoede gevechten geleverd om Heuvel 444; de pogingen mislukten echter door het intense Duitse artillerievuur. Op 12 februari waren zowel de Amerikanen als de Duitsers volkomen tot stilstand gekomen. De gemiddelde sterkte van de Amerikaanse infanteriecompagnieën bedroeg nog slechts dertig man. De Amerikaanse artillerie had 199 293 granaten afgevuurd. De enorme inspanningen hadden de Amerikanen nagenoeg aan de voet van de Monte Cassino gebracht, nog slechts tweeëneenhalve kilometer van Strada

Statale no. 6 en de daarachter liggende Liri-vallei. De eerste slag om Cassino was voorbij. De verliezen waren groot; tussen 23 januari en 13 februari had het 10e Britse Legerkorps 4145 mannen verloren en de Amerikanen hadden zelfs 10 230 doden en gewonden.

De eenheden werden nu afgelost door het Nieuwzeelandse Legerkorps, bestaande uit de 2e Nieuwzeelandse Divisie en de 4e Indiase Divisie. Aangezien het 2e Amerikaanse Legerkorps Cassino vrijwel had veroverd, leek het erop dat een volgende aanval wel succes zou moeten hebben. Men verwachtte zelfs een Duitse tegenaanval bij Anzio en daarom besloot men de tweede slag om Cassino zo spoedig mogelijk te beginnen om het bruggehoofd bij Anzio te redden en de Gustavlinie te doorbreken; die linie moest nu worden aangevallen om Anzio te redden.

De plaats waar de Texasdivisie de Rapido overstak; op de achtergrond het klooster hoog boven Cassino.

'40~'45 TOEN & NU

De tweede slag

Generaal Freyberg wilde de 4e Indiase Divisie, experts in oorlogvoering in bergstreken, Monte Cassino laten veroveren terwijl de zeer ervaren 2e N.Z.-divisie het dorpje Cassino vanuit het zuidwesten, langs de spoorlijn, zou aanvallen. Na grote meningsverschillen gaf generaal Alexander toch opdracht om, voorafgaande aan de aanval, bombardementen uit te voeren op het klooster zelf. Op dat moment waren er redenen genoeg om dit besluit te rechtvaardigen, maar achteraf bleek het een ongelukkige beslissing omdat de Duitsers de puinhopen later in een onneembare vesting veranderden.

Pas in de nacht van 14 op 15 februari had de 7e Indiase Infanteriebrigade de stellingen van de Amerikanen overgenomen en de beschieting van het klooster zou de volgende morgen plaatsvinden. Het 1e Bataljon van het Royal Sussex Regiment kwam bij zijn aankomst op de Slangenkopheuvel tot de ontdekking dat, in tegenstelling tot hetgeen men had verwacht, Heuvel 593 niet in handen was van de Amerikanen. Deze heuvel lag namelijk bijna 70 meter hoger dan het Monte Cassino. De commandant van de 7e Brigade, brigadegeneraal Lovett, besloot samen met zijn divisiecommandant dat Heuvel 593 eerst moest worden veroverd voordat men aan Monte Cassino kon beginnen. Dit kon echter niet bij daglicht gebeuren en daarom werd besloten de aanval in de nacht van 15 op 16 februari, 12 uur na de bombardementen te laten plaatsvinden.

Tussen 09.25 uur en 13.32 uur van de 15e februari wierpen 135 Vliegende Forten en 87 Mitchells en Marauders meer dan 443 ton bommen op het klooster, een ongekend precisiebombardement waarvan echter het enige voordeel voor de geallieerden een tijdelijke demoralisering van de verdedigers was.

Op de Slangenkopheuvel was te weinig ruimte om het hele bataljon op te stellen en daarom besloot overste Glennie, commandant van het Royal Sussex, Heuvel 593 met een compagnie aan te vallen, in totaal drie officieren en 63 manschappen. Nadat zij ongeveer 50 meter vooruit waren getijgerd, werden de mannen plotseling met handgranaten en een hels mitrailleurvuur bestookt. Het bleek onmogelijk in de duisternis een weg naar het doel te vinden en daarom trok de compagnie voor het aanbreken van de dag weer terug. Twee officieren en 32 mannen waren gesneuveld of gewond. Het Royal Sussex Bataljon probeerde het in de nacht van 16 op 17 februari nog een keer, waarbij het hele bataljon werd ingezet. De gebeurtenissen van de vorige nacht herhaalden zich. Na een wild en verbitterd

gevecht slaagden een paar mannen van de D-Compagnie er deze keer echter in de top van Heuvel 593 te bereiken maar het gelukte niet de Duitse parachutisten van het 3e Parachutistenregiment te verdrijven.

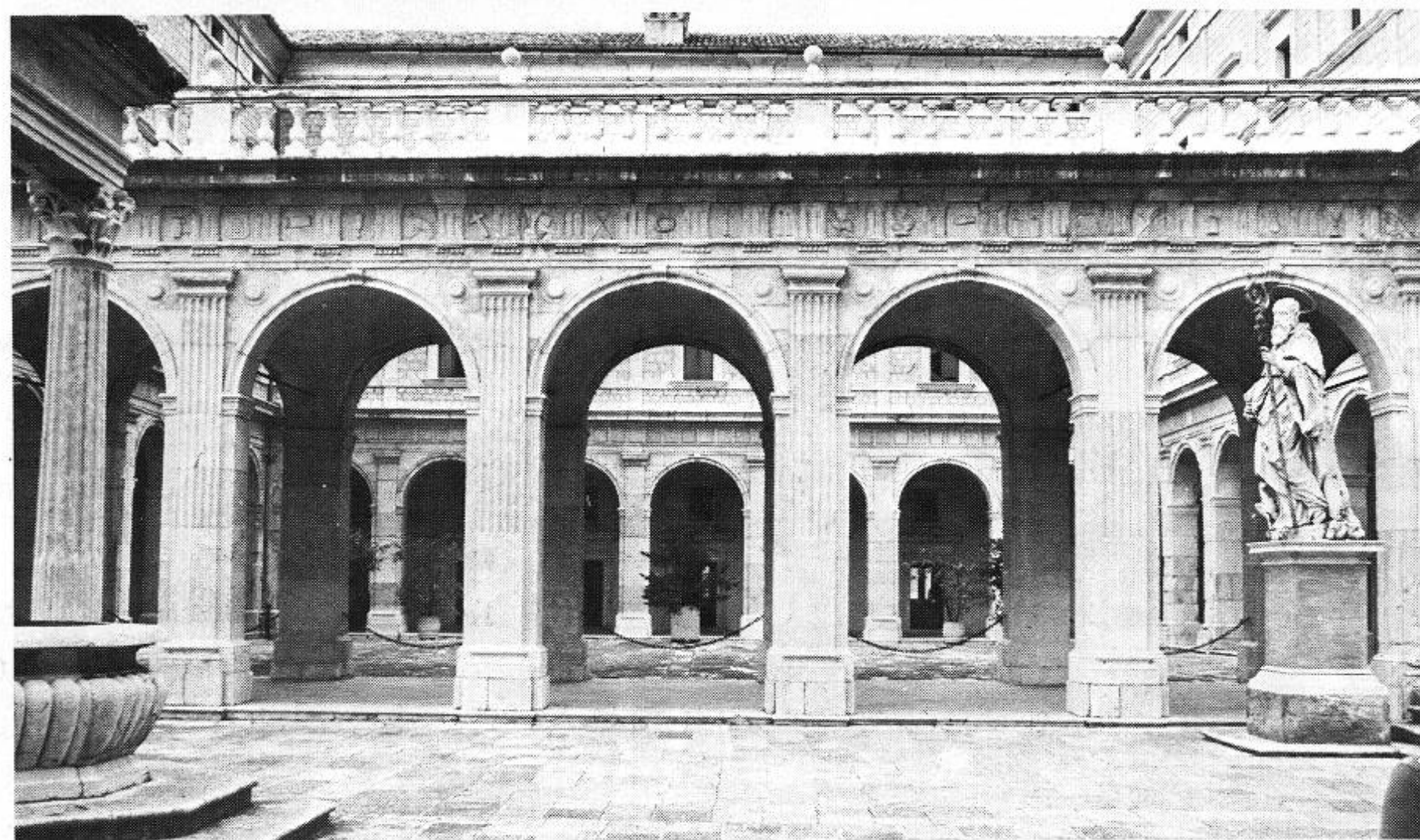
Tijdens de chaotische man-tegen-man-gevechten hadden de Geallieerden nog pech ook toen de Duitsers drie groene lichtkogels afvuurden, het sein voor het Royal Sussex Bataljon om terug te trekken, waarna een aantal mannen aan de terugtocht begon. Het was een duidelijke zaak voor overste Glennie dat hij zijn troepen niet bij daglicht op een zo kwetsbare plaats kon laten zitten en daarom liet hij iedereen zich naar de oorspronkelijke stellingen op de Slangenkopheuvel terugtrekken.

Nu was het Nieuwzeelandse Legerkorps gereed om de aanval uit te voeren die oorspronkelijk meteen na het bombardement op het klooster zou worden gedaan. Het 4/6e Rajputana Rifles moest Heuvel 593 veroveren en wanneer men daarin was geslaagd, doorstoten naar Heuvel

444, een paar honderd meter beneden het klooster, terwijl op hun linkerflank het 1/9e Ghurkas Heuvel 444 zou aanvallen. Links van deze eenheid zou dan het 1/2e Ghurka's het klooster zelf aanvallen. In het dal aan de voet van Monte Cassino moest het 28e NZ (Maori) Bataljon de Rapido oversteken en het station van Cassino veroveren om op die manier een uitgangsstelling te hebben voor de uiteindelijke doorbraak naar het Liri-dal.

Om middernacht van 17 op 18 februari begaf het Rajputana Rifles zich, net als het Royal Sussex de avond tevoren, op weg naar Heuvel 593, maar werd net zo hevig bestookt door granaat-, mortier- en mitrailleurvuur. De aanval stagneerde op ongeveer honderd meter van het doel en ondanks moedige en verbitterde gevechten werd het bataljon ter plaatse vastgenageld en kon het geen meter meer naar voren oprukken. Hoewel Heuvel 593 noch veroverd noch tot zwijgen was gebracht, begon het 1/9e Ghurka's toch om 02.15 uur aan de aanval op Heuvel 444. De

Uiterst boven: De openingszet van de Geallieerden van de tweede slag vormde een bombardement van het klooster boven Cassino (IWM). Deze foto toont duidelijk aan hoe de stad tegen de hellingen van de Kasteelheuvel midden op de foto is aangebouwd (IWM). Boven: Nee... het klopt wel... het klooster is herbouwd maar gaat verloren in de mistige achtergrond.

Uiterst boven: Een Duitse foto van de vernielingen binnen het klooster (Bundesarchiv). Boven: Hoewel het gebouw minutieus is gerestaureerd, waren de vergelijkende foto's geen eenvoudige opgave – temeer daar het verboden was om in het klooster foto's te maken.

Boven: Hoewel het onthoofd was, werd het standbeeld van St. Benedictus verder onbeschadigd aangetroffen.

Boven: Doordat het klooster herbouwd is, was een exacte vergelijking niet mogelijk. Midden rechts: Het hoofd staat er weer op, maar de kleding zou wel een opknappertje mogen hebben

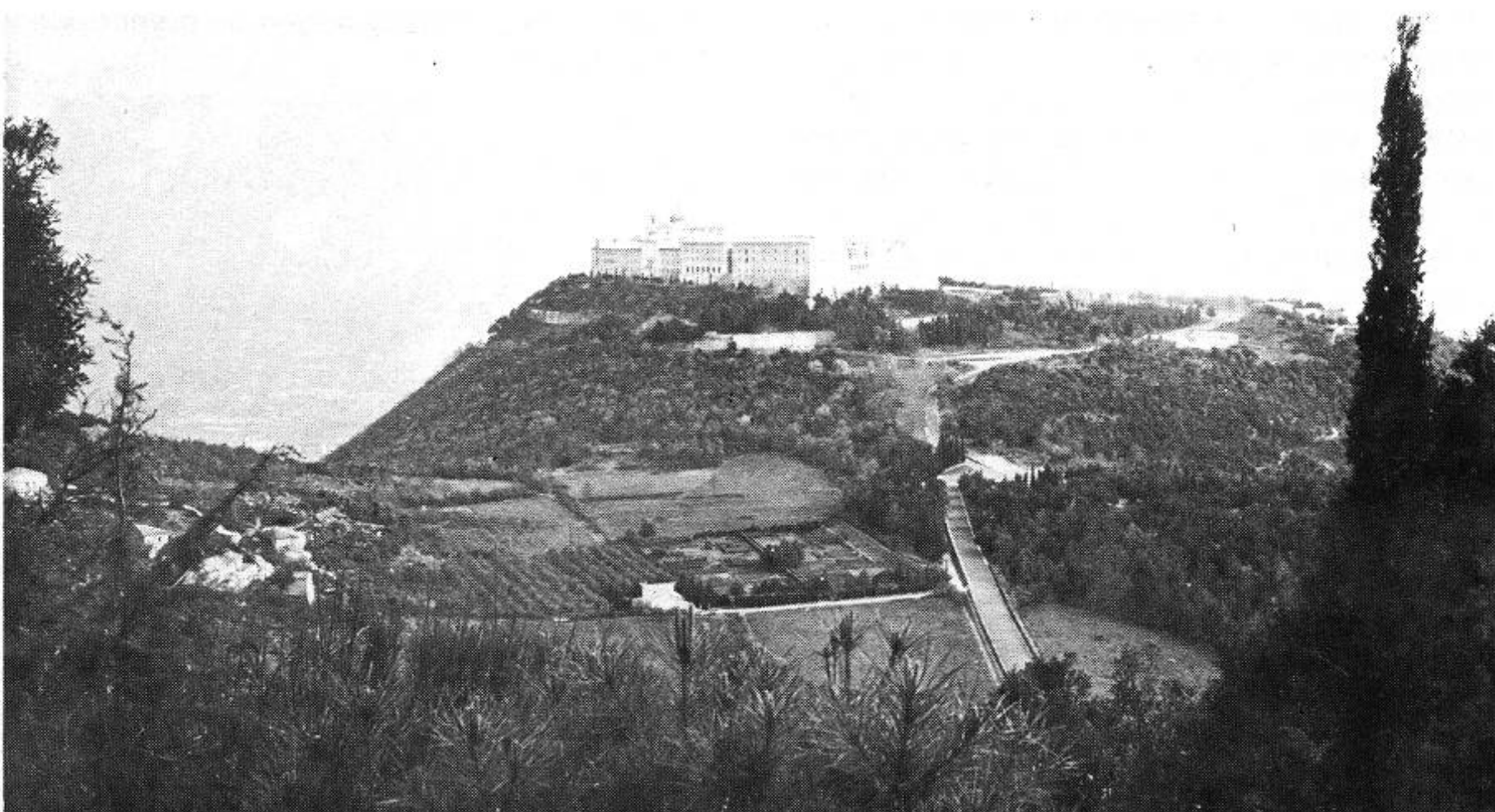
voorste compagnieën waren ongeveer 300 meter gevorderd toen ook zij door het zware Duitse afweervuur tot stilstand kwamen. Om 03.30 uur begon het 1/2e Ghurka's aan aanvallen op doelen die niet verder lagen dan 500 meter en zij haastten zich naar voren om dekking te zoeken achter een rand met struiken. Dit struikgewas bleek echter bezaaid te liggen met anti-personeelmijnen en struikeldraden die met mijnen waren verbonden. Hoewel een handjevol mannen deze hindernis kon nemen, werd het bataljon toch tegengehouden door het intense Duitse afweervuur. De overlevenden waren genoodzaakt zich in te graven aan de noordzijde van het struikgewas. Bij het aanbreken van de dag hadden de bataljons geen andere keuze meer dan terug te trekken en de oorspronkelijke uitgangsstellingen tussen de rotsen op de kale hellingen weer in te nemen. De Rajputana Rifles hadden 196 mannen verloren, onder wie alle compagniescommandanten, het 1/2e Ghurka's verloor 11 officieren en 138 mannen terwijl het 1/9e Ghurka's 96 mannen had verloren.

Terwijl de Indiase bataljons zware gevechten in de bergen hadden geleverd, was het 28e NZ (Maori) Bataljon via de spoorlijn opgerukt in de richting van Cassino.

Na een langzame maar constante opmars, veroverde een compagnie het station, maar een andere compagnie was voor een onneembare hindernis in de vorm van een diepe 6 meter brede greppel vlak voor het doel, een heuvelgroepje, 'Bobbels' genaamd, op een afstand van ongeveer 300 meter ten zuiden van het station blijven steken. Hoewel de Nieuwzeelandse genisten op 18 februari om 05.00 uur een brug hadden geslagen over de Rapido, hadden zij zo'n grote moeite met het verwijderen van twee grote obstakels, dat zij voor het aanbreken van de dag nog niet gereed waren en verder werken onmogelijk werd door het gerichte afweervuur van de vijand. Diezelfde dag voerden de Duitsers nog een tegenaanval uit met infanterie en een paar tanks die werden ondersteund door zwaar artillerie-, mortier- en kanonvuur. De twee Maori-compagnieën die sterk gedecimeerd waren, konden ook niet voldoende worden ondersteund en versterkt en moesten onder de zware Duitse druk terugtrekken over de rivier. Van de 200 mannen die begonnen waren aan de aanval, waren er nog maar 70 overgebleven. Aldus mislukte ook de tweede Slag om Cassino en werd het duidelijk dat men een andere tactiek moest volgen om een definitieve bres in de Gustavlinie te kunnen slaan.

Boven: De soldaten van het Royal Sussexregiment kijken hier uit op de Kloosterheuvel. Onder: Het brede pad op de voorgrond leidt naar het Poolse Kerkhof.

Links: Voor deze Duitse krijgsgevangenen, die via weg nr. 6 worden afgevoerd, is de strijd voorbij (IWM). Boven: Hetzelfde gebouw, op nr. 16-18, is nu het Generaalmentari.

'40~'45 TOEN & NU

De derde slag

Het volgende plan van generaal Freyberg was even eenvoudig als rechtlijnig. Een frontale aanval op Cassino en Monte Cassino vanuit het noorden, gevolgd door een aantal oversteken over de Rapido om door te kunnen stoten tot in de Liri-vallei. De aanval op Cassino zou worden voorbereid door luchtaanvallen en het platgooien van de stad. Op 24 februari waren de voorbereidingen gereed en stond men klaar om aan te vallen, maar de dag tevoren was het weer omgeslagen en het offensief moest daarom drie weken worden uitgesteld, terwijl de Nieuw-Zeelanders als een soort holbewoners in de stromende regen in hun schuttersputten en loopgraven moesten huizen en de mannen van de 4e Indiase Divisie in hun doornatte, ijskoude en tochtige holen boven in de bergen lagen. Intussen voerden de Duitsers, die onder dezelfde miserabele omstandigheden moesten opereren, een aantal correcties uit zodat het hele gebied rondom de Monte Cassino en het dorp zelf in handen van de 1e Parachutistendivisie was.

Het slechte weer werd tenslotte beter en het tijdstip van de aanval werd vastgesteld op 15 maart. Tussen 08.30 uur en 12.00 'smiddags werd het dorp Cassino waarvan de bewoners al een paar maanden eerder waren geëvacueerd, in een grote puinhoop herschapen tijdens een vreselijk luchtbombardement. In drieënehalf uur wierpen 455 vliegtuigen 992 brisantbommen af - meer dan 2200 1000-pondbommen. Zevenenvertig procent viel binnen een afstand van 1500 meter van het centrum van het stadje, terwijl de overige 53 procent bij de stad en op Monte Cassino viel. De stad werd totaal platgegooid. Geen enkel gebouw bleef intact. Het leek Passchendaele uit W.O. I wel. Helaas werden ook een paar andere doelen getroffen waarbij 96 geallieerde soldaten en 140 burgers werden gedood. Het leek onaannemelijk dat iets of iemand een dergelijke hel zou kunnen overleven, maar hoewel de helft van het 2e Bataljon van het 3e Duitse Parachutistenregiment om het leven kwam, worstelden de overlevenden zich tussen de puinhopen uit en maakten zich gereed voor de woeste aanval die onvermijdelijk zou volgen.

Tussen 12.00 uur 's middags en 20.00 uur 's avonds vuurden 890 geallieerde kanonnen meer dan 195000 granaten af op doelen in en rondom de stad Cassino. Het 25e Nieuwzeelandse Bataljon was meteen na het einde van het bombardement 's middags vanuit de uitgangsstellingen ongeveer 1500 meter ten noorden van de stad, de startlijn overgegaan. Het directe doel was een linie langs Route 6 (de weg naar Rome), maar op het moment dat de voorste infanteristen in de buurt van de gevangenis aan de noordzijde van de stad waren aangekomen, wachtte hen een hagel van geweer-, mitrailleur-, granaat- en mor-

Boven: Het is 15 maart en de derde slag begint met het bombardement van de stad Cassino. Deze foto is waarschijnlijk vanuit een observatiepost op de Monte Trocchio genomen (IWM). Onder: Tegenwoordig liggen de puinhopen van de oude stad nog steeds op de hellingen van de Kasteelheuvel.

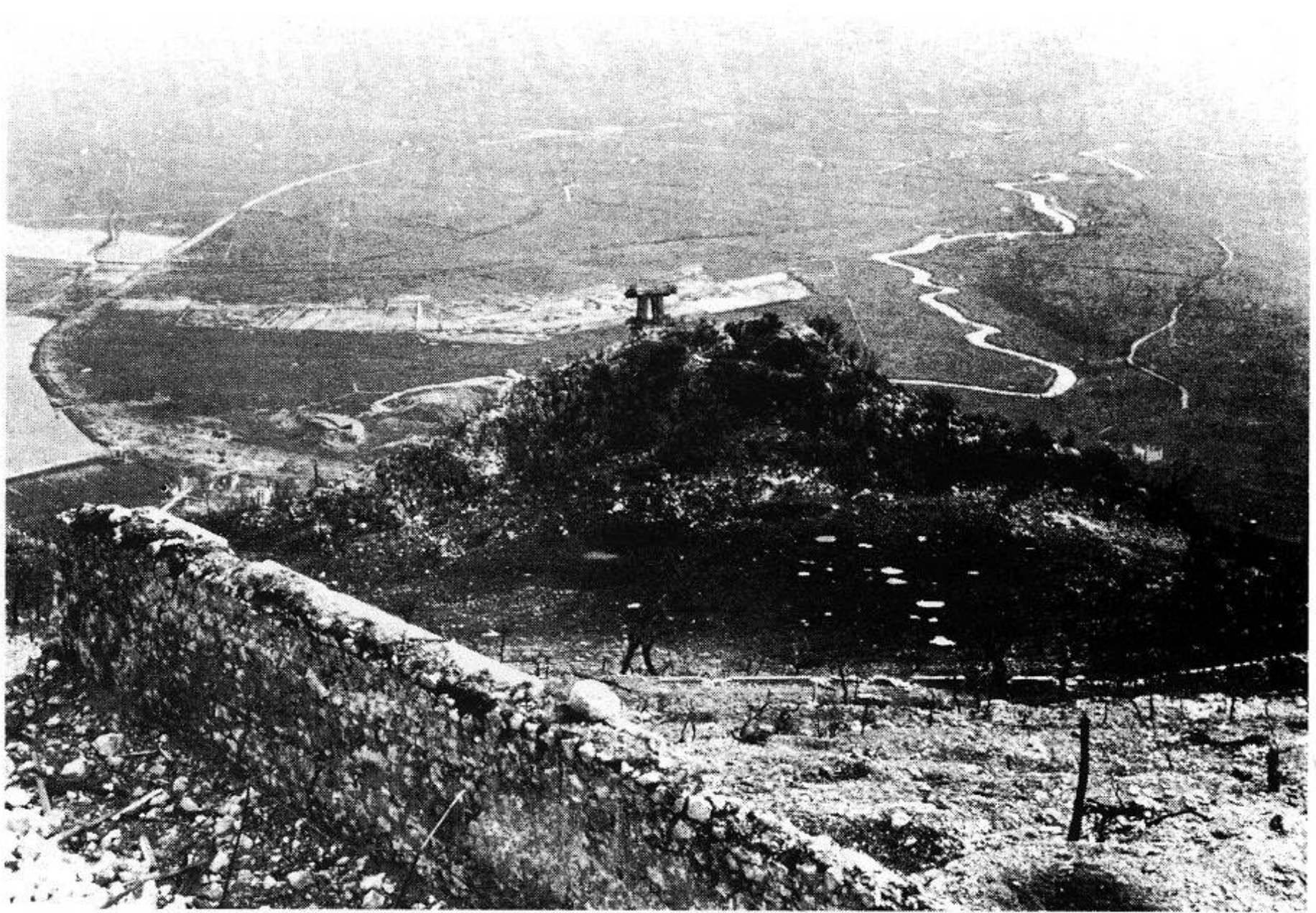

tiervuur. De Nieuwzeelanders vochten zich echter een weg naar voren, waarbij zijn ongeveer honderd meter per uur vorderden, van ruïne tot ruïne, van bomkrater tot bomkrater, van puinhoop tot puinhoop. Tegen de avond had een compagnie de noordkant van Route 6 bereikt. De Sherman tanks van het 19e Nieuwzeelandse Pantserregiment konden door de grote puinhoop echter slechts weinig terreinwinst boeken.

Intussen was door een briljante aanval van de D-Compagnie van het 25e Bataljon de Kasteelheuvel, Heuvel 193, om 16.45 uur veroverd, langs de meest steile kant van de heuvel.

Toen het avond werd, begon het enorm te regenen waardoor de bomkraters binnen de kortste keren in grote vijvers veranderden en de gevechten tijdelijk tot stilstand kwamen. Gedurende die nacht gingen de gevechtshandelingen op de oostelijke hellingen van Monte Cassino echter gewoon door en op 16 maart om 03.00 uur was de Kasteelheuvel door het 1/4 Essex Regiment overgenomen en was Heuvel 165, ongeveer driehonderd meter vanaf het kasteel, boven een van de haarspeldbochten in de weg van het stadje Cassino naar het klooster in geallieerde handen gevallen. Twee compagnieën van het 1/6e Rajputana Rifles slaagden erin Heuvel 236 (boven de haarspeldbocht bij Heuvel 165) te veroveren, maar zij werden in een tegenaanval teruggeslagen en moesten naar het kasteel terugtrekken. Door de zware Duitse artillerie was de rest van het bataljon verspreid geraakt en die nacht was verder contact onmogelijk. De C-Compagnie van het 1/9e Ghurka's voerde een moedige actie uit en bereikte de Galgenberg (Heuvel 435), slechts een paar honderd meter vanaf het hoger gelegen klooster.

In de volgende nacht, de nacht van 16 op 17 maart, bereikten ook de overige Ghurka's de Galgenberg maar hoewel de A- en de B-Compagnie van het 1/6e Rajputana Rifles erin slaagden Heuvel 236 bij een derde bestorming in handen te krijgen, moesten zij die op de morgen van de 17e weer uit handen geven. In de nacht van 17 op 18 maart slaagden twee compagnieën van het 4/6e Rajputana Rifles er met lastdieren in het belegerde garnizoen op de Galgenheuvel te bereiken maar zij konden bij daglicht niet terugkeren over de kale hellingen van Monte Cassino. Intussen hadden de Nieuwzeelanders vier infanteriebataljons ingezet voor het stadje Cassino en zij waren er na verbitterde en hevige gevechten in geslaagd het station en de heuvels ten zuiden van het station te veroveren. Het grootste deel van de stad was in hun handen maar zij waren niet in staat de ruïnes van hotel Continental dat uitkeek op Route 6 en hotel des Roses samen met het deel van Route 6 dat aan de voet van de Monte Cassino lag voordat die naar rechts het

Boven: Een Duitse foto van de Galgenberg, genomen vanaf de hellingen vlak onder het klooster. Het station ligt links van de heuvel (Bundesarchiv). Onder: Onze vergelijkende foto met uitzicht op de Monte Trocchio. Op een lager gelegen terras vonden wij een verroeste Britse helm.

Boven: Een foto van Feldwebel Georg Schmitz van een Duits gepantserd artillerievoertuig voor de ruïnes van het Continental Hotel rechts op de foto.

Boven: Onze vergelijkende foto van dezelfde plaats – het Excelsior Hotel (dat in plaats van het Continental Hotel werd gebouwd) bevindt zich nu achter de standplaats van de fotograaf.

Boven: Twee Duitse foto's genomen van de ruïnes van Hotel des Roses met een uitzicht op de Monte Trocchio over de Rapido heen (Bundesarchiv).

Onder: Onze vergelijkende foto's van de plaats van het hotel waar nu het grote gebouw op de voorgrond staat. De bomen onttrekken de rivier aan het zicht.

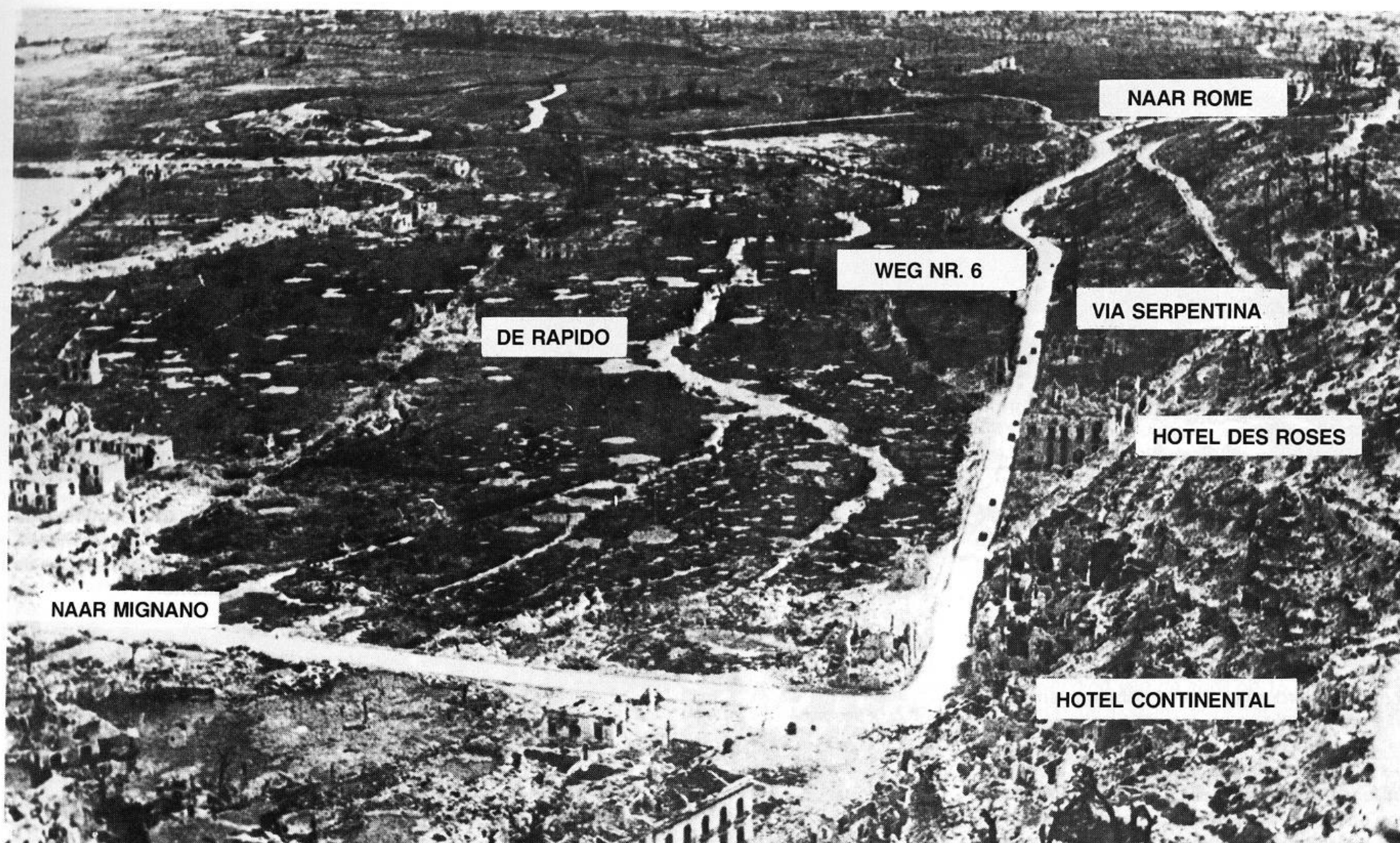
Liri-dal in boog, in handen te krijgen. Hoewel een compagnie van het 24e Nieuwzeelandse Bataljon op 18 maart Heuvel 202 bezette die op de helling van de Monte Cassino lag achter hotel Continental, mislukte hun aanval op het hotel zelf. Vroeg in de morgen van de 19e werd het 1/4e Essex dat zich net op weg had begeven om zich bij de Ghurka's op de Galgenheuvel te voegen ten einde een aanval op het klooster voor te bereiden, overvallen door een felle Duitse tegenaanval en slechts enkele afdelingen van twee compagnieën slaagden erin de Ghurka's te bereiken. Hierna volgde een opmerkelijk gevecht (waarop wij later gedetailleerd zullen ingaan) om het kasteel dat veel weg had van een middeleeuwse belegering. Duitse parachutisten vielen langs de helling van de berg diverse malen het lager gelegen kasteel aan en probeerden via de muren het kasteel binnen te klimmen. Ondanks veel verliezen slaagden de A- en de C-Compagnie van het 1/4e Essex en ongeveer een compagnie van het 4/6e Rajputana Rifles erin al deze aanvallen af te slaan. Diezelfde dag was een eenheid pantservoertuigen bestaande uit zestien Shermantanks van het 20e N.Z. Pantserregiment, drie Shermans en vijf Stuarts van het 760e Amerikaanse Tankbataljon, langs het steile, kronkelende rotspad vanuit het dorpje Caira naar de Albanetaboerderij, achter de Slangenkopheuvel, opgerukt (dit gevecht zullen wij verderop ook uitvoerig behandelen). Deze eenheid bereikte de boerderij en wist in het begin het vuur van de Duitse parachutisten op Heuvel 593 en 575 uit te schakelen. Hoewel deze eenheid een punt bereikte op nog geen kilometer afstand van het klooster, werd het al snel duidelijk dat er zonder infanterie geen verdere voortgang door de tanks kon worden geboekt en om 17.30 uur kreeg deze eenheid dan ook de opdracht om terug te trekken. Zes tanks waren uitgeschakeld

Kolonel Green, die al drie tochten naar de slagvelden van Cassino heeft georganiseerd, wijst ons de plaats aan van een mortierstelling bij het Poolse monument op Heuvel 593.

en zestien waren beschadigd. Het bleek ook onmogelijk de aanval op het klooster vanaf de Galgenheuvel uit te voeren en op 23 maart besloot het geallieerde oppercommando de aanval af te gelasten. In de nacht van 24 op 25 maart werden de Ghurka-, Essex- en Rajputanacompanieën succesvol teruggetrokken vanuit hun hoge posi-

ties op de Galgenheuvel waar zij vanaf 18 maart vanuit de lucht waren bevoorraadt. Zo eindigde de derde slag om Cassino. De 2e Nieuwzeelandse divisie had 63 officieren en meer dan 800 manschappen verloren en de 4e Indiase Divisie niet minder dan 65 officieren en meer dan 1 000 soldaten.

'40~'45 TOEN & NU

De vierde slag

Er waren nu drie pogingen ondernomen om de Gustavlinie te doorbreken en een doorgang door het Liri-dal te forceren. De pat-situatie bij Cassino en Anzio kon alleen door een enorme inspanning worden gewijzigd, dat was duidelijk. Generaal Alexander was van mening dat de geallieerde infanterie minstens een overwicht van 3 : 1 moest bezitten om een redelijke kans te hebben door de Gustavlinie te kunnen breken. Op dat moment hadden de Geallieerden slechts 5 divisies meer dan de Duitsers (28 tegen 23) en daarom moest er het een en ander worden geregeld. Generaal Alexander nam maatregelen en concentreerde over de frontbreedte van circa dertig kilometer tussen de Golf van Gaeta en Cassino 17 divisies: 8 van het 5e Amerikaanse Leger en 9 van het 8e Britse Leger.

De vierde slag om Cassino was dan ook fundamenteel anders dan de vorige drie pogingen. Terwijl in de eerste slag slechts een brigade werd ingezet, werden er nu twee divisies gebruikt. Het 2e Poolse Korps, bestaande uit de 3e Karpatische en de 5e Kresowadivisie, moest het bergterrein ten noorden van Monte Cassino en het klooster veroveren. Het 13e Britse Legerkorps, bestaande uit de 4e en de 78e Britse divisie, de 8e Indiase divisie en de 6e Britse Pantserdivisie, moest doorbreken in het Liri-dal. Op de linkerflank moest het 2e Amerikaanse Legerkorps, met de 85e en 88e Infanteriedivisie en het Franse Expeditionaire Legerkorps, bestaande uit de 1e Gemotoriseerde, de 2e Marokkaanse, de 3e Al-

Boven: De stad Cassino gefotografeerd vanuit het kasteel na de vierde slag. Weg nr. 6 loopt langs het Continental Hotel en Hotel des Roses (IWM). Onder: Een goede vergelijkende foto met het herbouwde Cassino.

gerijnse en de 4e Marokkaanse divisie en 12 000 Marokkaanse bergsoldaten, de Auruncibergen tussen het Liri-dal en de zee aanvallen. Het 8e Leger hield het 1e Canadese Legerkorps (met de 1e Canadese Infanteriedivisie en de 5e Canadese Pantserdivisie) en de 6e Zuidafrikaanse Pantserdivisie in reserve om door het Liri-dal op te rukken samen met de 36e Amerikaanse (Texas) divisie als reserve voor het 5e Leger. Tegenover deze enorme troepenmacht stonden

de 44e Duitse Infanterie-divisie en de 1e Parachutistendivisie bij Cassino en een regiment van de 15e Pantsergrenadiervisie met een regiment van de 305e Infanteriedivisie in het Liri-dal. Bij de kust lag de 71e Infanteriedivisie met drie bataljons van de 44e Divisie terwijl de 94e Infanteriedivisie in de Auruncibergen lag. De rest van de 15e Pantsergrenadiersdivisie werd bij de kust in reserve gehouden terwijl er verder nog eenheden van de 90e Pantsergrenadiervisie van het 10e

Links: Twee Britse soldaten in de buitenwijken van de oude stad Cassino (IWM). Boven: Hoewel de plaats onherkenbaar is veranderd, moet het dezelfde plaats zijn, getuige de ligging van het kasteel aan de horizon. Dit is nu het centrum van het nieuwe Cassino.

Duitse Leger in reserve werden gehouden. De eerste dagen van mei 1944 waren goed en zonnig en de modder uit het voorjaar was tot zomerstof verdroogd. Op de ochtend van 11 mei was het bewolkt en er viel wat regen, maar tegen de avond begon het op te klaren. Om 23.00 uur werd de bedriegelijke rust verstoord toen 1 600 artilleriestukken het vuur op de vijandelijke stellingen openden. In de volgende twee uur vielen alle vier geallieerde Legerkorpsen over het hele front aan. In het begin vorderde het 2e Amerikaanse Legerkorps aan de kust helemaal niet, maar in de bergen rukten de Fransen op een spectaculaire manier op. Om 08.00 uur had de 8e Indiase Divisie op 12 mei twee bruggen over de Gari ten zuiden van Sante Angelo in handen. De 4e Britse Divisie daarentegen, die verder naar het noorden de Gari probeerde over te steken, slaagde er niet in het bruggehoofd te vergroten terwijl de hele 28e Brigade, met uitzondering van twee compagnieën die avond weer teruggedrongen waren op de oostelijke oever. Generaal Anders van het 2e Poolse Legerkorps had de Duitse stellingen in de bergen bij Cassino aangevallen met zijn twee divisies en had de hele heuvelrug bij de Slangenkopheuvel veroverd, maar hij besloot op 12 mei zijn troepen van deze kwetsbare heuvelrug terug te trekken.

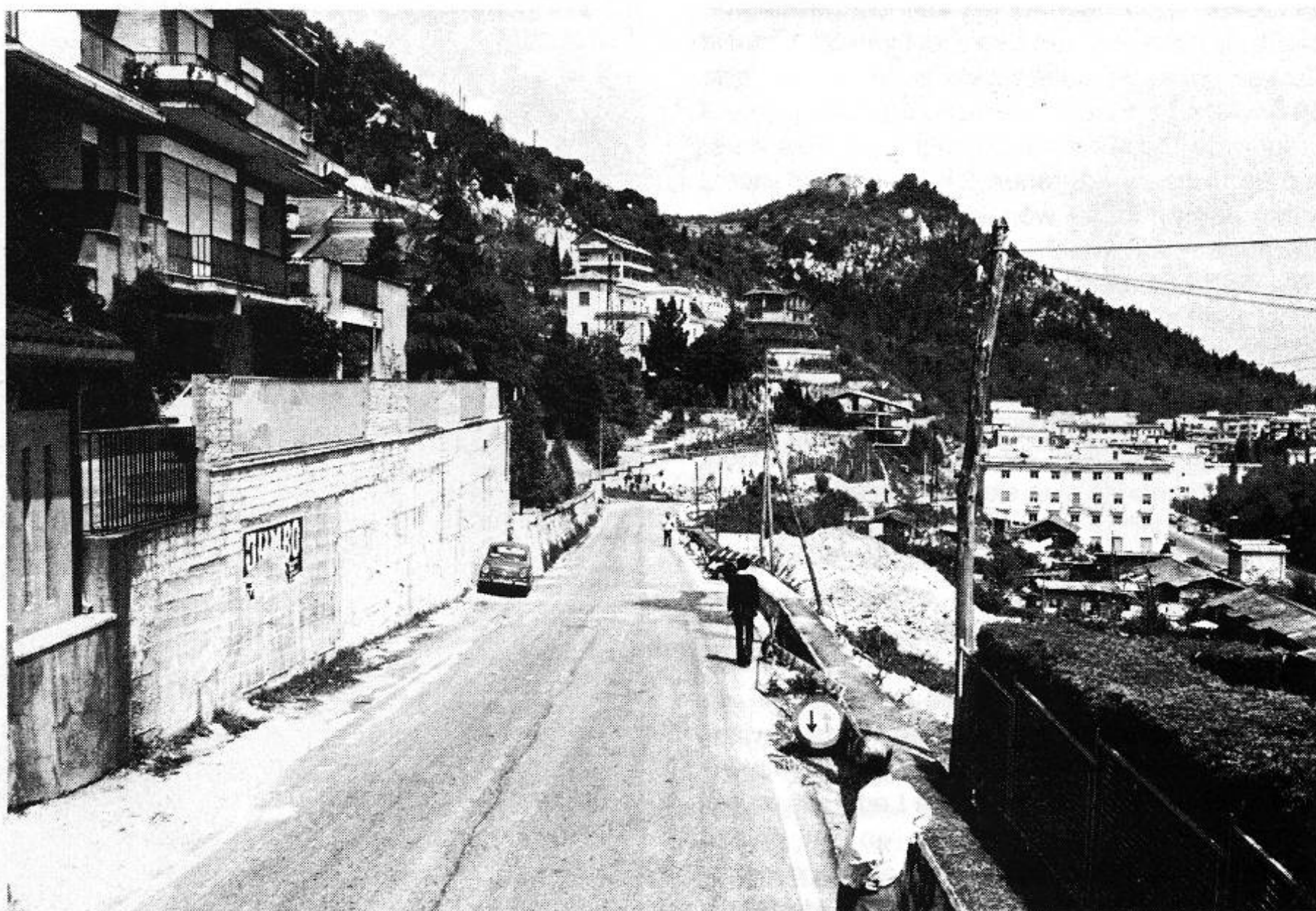
De Duitse verdedigers langs de Gustavlinie vochten wanhopig en vastberaden maar het werd al snel een duidelijke zaak dat zij zo'n overweldigende aanvalsmacht niet lang zouden kunnen tegenhouden. Op 15 mei hadden de moedig vechtende Franse troepen de Monte Maio en Ausonia in het Ausentedal veroverd. De Duitse rechterflank begaf het en de hele 71e Divisie moest op Esperia terugtrekken. Het 2e Amerikaanse Legerkorps joeg de 94e Divisie langs de kust voor zich uit. In het Liri-dal werden de Duitse stellingen op 16 mei onder de voet gelopen, terwijl de 4e Britse Divisie de volgende dag Route 6 afsneed, waardoor de stad Cassino en de Monte Cassino omsingeld waren. Diezelfde dag vielen de Polen weer in de bergen aan en werd Heuvel 593 aan het einde van de Slangenkopheuvelrug voor de laatste keer veroverd. Om 10.20 uur hesen de Polen hun vlag met de Poolse adelaar op de puinhopen van het klooster dat met uitzondering van een aantal gewonde Duitsers verlaten was. De vierde en de laatste slag om Cassino was voorbij.

Op 19 mei 1944, twee dagen nadat de Poolse infanteristen hun vlag boven het klooster hadden gehesen, beschreef hun commandant, luitenant-generaal Wladyslaw Anders, het slagveld:

'Er lagen enorme voorraden munitie en hier en daar stapels landmijnen. Overal lagen de lichamen van gesneuvelde Duitsers en Polen, hier en daar in een dodelijke omarming, terwijl de lucht

Boven: Britse infanteristen in de puinhopen van Hotel des Roses (IWM). Onder: Het is erg moeilijk de juiste plaats van de vele foto's terug te vinden. Hotel des Roses stond op de plaats van het witte gebouw rechts op de foto.

Links en boven: Een gewonde soldaat wordt via weg nr. 6 afgevoerd naar Mignano; je zou niet zeggen dat dit een weg was (IWM). De dominerende Kasteelheuvel geeft aan dat dit dezelfde plaats moet zijn.

bezwangerd was met de lucht van rottende lijken. Er lagen omgeslagen tanks met kapotte rupsbanden terwijl andere uitgeschakelde tanks, ogenschijnlijk gevechtssklaar met hun lopen op het klooster gericht, tussen de puinhopen stonden. De hellingen van de heuvels waren op plaatsen waar het vuur minder intens was geweest, bedekt met klaprozen. Van het eikenbos in de zogenaamde Vallei van de Dood waren alleen versplinterde boomstronken over. De heuvels bestonden uit één keten van kraters gevuld met uniformdelen, helmen, pistoolmitrailleurs, Spandaus, Schmeissers en handgranaten. Hitler, zelf een veteraan uit W.O. I, vertelde dat Cassino het enige slagveld was dat op slagvelen uit die oorlog leek.

De strijdkrachten die hier tegenover elkaar stonden, hadden in de vijf maanden durende gevechten meer dan 50 000 mannen verloren. Door het enorm ruige terrein was het duidelijk dat sommige soldaten nooit meer zouden worden teruggevonden en twee jaar later was het gebied rondom Cassino door een kwaadaardige malaria-epidemie nog steeds verboden gebied voor de geallieerde soldaten. Op het gedenkteken van het Engelse oorlogskerkhof staan alleen al de namen van 4068 vermiste soldaten.

De Engelsen, die altijd een voorkeur hebben gehad voor kleine oorlogskerkhoven op de plaats van de gevechten zelf, hebben 4267 mannen begraven op het oorlogskerkhof van Cassino. De Duitsers daarentegen hebben hun 22 000 doden uit heel Midden-Italië verzameld en begraven bij het dorp Cairi. Het Poolse kerkhof ligt op een van de lagere hellingen van Heuvel 593; op de top van de heuvel staat het Poolse monument. Dit kerkhof werd op 1 september 1945, de zesde verjaardag van de Duitse invasie in Polen ingewijd. Op 23 mei 1970 werd ook generaal Anders hier begraven. Nog steeds in balling-

schap had hij verzocht om, wanneer hij zou overlijden, naast de mannen te worden begraven die onder hem hadden gediend.

Helaas is door meningsverschillen tussen de Poolse regering in ballingschap in Londen en de communistische regering in Polen de verantwoordelijkheid voor dit kerkhof nog steeds niet duidelijk vastgesteld, waardoor het in verval is geraakt.

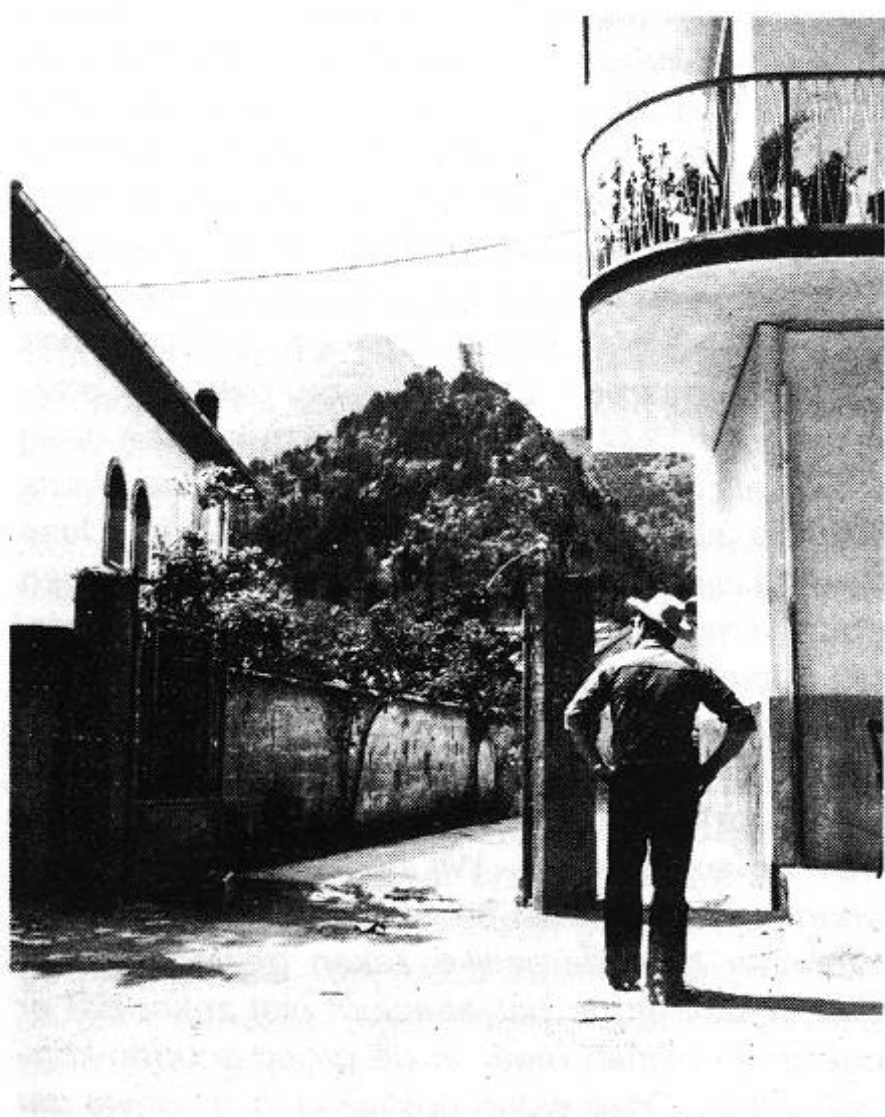
De gesneuvelde Amerikanen liggen 60 kilometer verderop begraven op de grote Amerikaanse begraafplaats in Nettuno. Op deze begraaf-

plaats, waar de Amerikanen alle doden uit dit gebied hebben begraven, liggen 7862 doden en er staat een gedenkteken voor de 3094 vermiste mannen. Meer dan 14 500 gesneuvelde mannen werden later in Amerika begraven. In Venafro liggen 3414 Fransen, die bij Cassino sneuvelde, begraven op de militaire begraafplaats.

De vernietiging van de abdij op 15 februari betekende voor dit klooster de vierde vernietiging in zijn geschiedenis. De Duitsers hadden de meeste kunstschaten uit het klooster weggehaald voordat de gevechten begonnen. Zij hadden blijk-

Boven: Een Amerikaanse soldaat bekijkt de ruïnes na de verovering (US Army). Linksonder: Onze expert Roger Bell op dezelfde plaats in de Via Abruzzi. Onder: Niet ver hier vandaan lag het Nieuwzeelandse kerkhof, waar nu de nieuwe stad overheen is gebouwd.

baar al voorzien dat de gevechten zich tot boven op de heuvel zouden voortzetten. Ook werden de relikwieën van St. Benedict, de stichter en beschermheilige van de abdij, verwijderd.

Een van de eersten die na de slag bij de abdij terugkeerden, was Dom Ildefonso Rea, de abt van Cava, die later als bisschop en abt van het klooster de 298e opvolger van St. Benedict zou worden. Hij kwam tot de ontdekking dat zelfs de puinhopen waren geplunderd en dat souvenirjagers alles hadden meegenomen dat de verschrikkelijke bombardementen had overleefd. Hoewel het beeld van St. Benedict onthoofd was, stond het verder onbeschadigd op de binnenplaats en het staat nu nog steeds in de herbouwde abdij, zij het dat het een andere plaats heeft gekregen.

De eerste taak van de abt en zijn monniken was het vrijmaken en herstellen van de Via Serpentina, de kronkelende toegangsweg naar het klooster; deze weg vormde de enige verbinding met het dal beneden. Met de hulp van Engelse, Italiaanse en Poolse soldaten werd samen met Duitse krijgsgevangenen dit karwei geklaard. Hierna begon het puinruimen in het klooster zelf, waarbij meer dan 500 000 m³ puin moest worden verwijderd. Dit gebeurde zeer zorgvuldig en er konden veel sculpturen en mozaïeken op deze manier bewaard blijven. Naast de binnenplaats werden vier Duitse graven gevonden. Op het oudste van deze graven stond een kruis met de datum 16 maart 1944. Uit dit feit blijkt ook wel dat er voor 15 februari helemaal geen Duitsers in het klooster waren – dit was de datum van het bombardement. Wij weten nu dat de Duitsers pas na 15 februari bezit namen van het klooster – voor hen op dat moment volkomen terecht!

Op 15 maart 1945 werd de eerste steen gelegd voor de nieuwe abdij, het was de eerste verjaardag van het bombardement op de stad en het eerste gebouw dat werd opgetrokken, was een kleine kapel boven de graftombe van St. Benedict. De herbouw geschiedde zo nauwkeurig mogelijk volgens de tekeningen die Duitse soldaten in veiligheid hadden gebracht en die naar Rome waren overgebracht voor de grote vernietiging begon. Ondanks de zware schade die Italië in de oorlog had geleden, werden er duizenden lires opgebracht door de Italiaanse regering om de abdij zo snel mogelijk te kunnen herbouwen, terwijl ook andere landen bijdragen gaven voor de herbouw.

De stad Cassino, die volledig in puin was gegooid, werd in het dal in zuidoostelijke richting opnieuw opgetrokken en daarom lijkt het voor een toevallige bezoeker alsof de oorlog geen sporen heeft achtergelaten. Wanneer men echter de lagere hellingen van de Kasteelheuvel bezoekt (waar het grootste deel van de stad gebouwd was) kan men nog vele ruïnes, muren,

Twee Duitse graven in het klooster.

Boven: De gevechten zijn voorbij; met water gevulde kraters, vernielde gebouwen en het vele puin staan in schril contrast met de moderne, nieuwe stad (foto onder) gezien vanaf de Kasteelheuvel.

kelders en fundamenteën tussen het struikgewas ontdekken.

Aan de voet van de heuvel loopt Route 6, de oude hoofdweg naar Rome, die nu vervangen is door een autobaan. Hier werden de drie belangrijkste verzetshaarden van de Duitsers, het Continental Hotel, het Hotel des Roses en het Paleis niet meer herbouwd. Op die plaats staan nu winkels met daarboven woonhuizen. Het Excelsior Hotel, dat in de plaats is gekomen van het oude Continental Hotel, staat nu aan de overkant van de weg met de voorkant naar Rome gericht in plaats van naar de andere kant. Desalniettemin was het voor ons nog steeds de meest ideale plaats voor onze studie van de gevechtshandelingen en wij maakten er ons hoofdkwartier van bij onze fototochten langs de slagvelden.

Wij mochten ons gelukkig prijzen dat wij kolonel John Green bij ons hadden die voor het Engelse leger al driemaal een excursie door het gebied van Monte Cassino had georganiseerd. Het was onze bedoeling ons verhaal op de derde excursie te baseren zodat onze lezers, óf door onze fotoseries te bestuderen óf door een persoonlijk bezoek aan Monte Cassino, in staat zouden zijn hetzelfde mee te maken dat de officieren van het moderne Engelse leger tijdens hun excursie

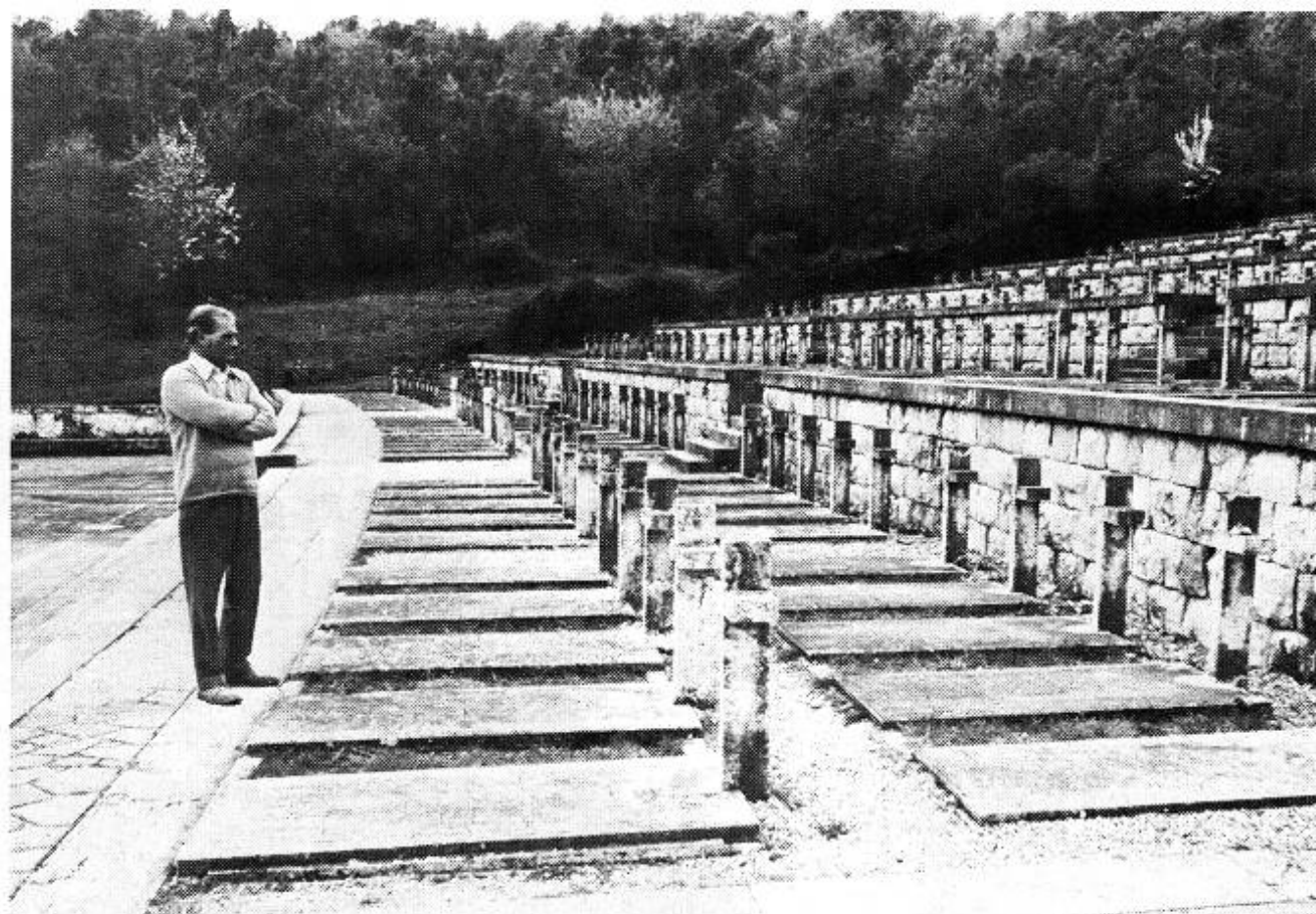
voorgeschiedt kregen.

Een dergelijke excursie is gebaseerd op een aantal zorgvuldig gekozen vaste punten van waaruit men de verschillende aspecten van de gevechten kan zien en bestuderen. De excursie die in dit nummer onder de loep wordt genomen, bestaat uit vijf van dergelijke overzichtspunten en met behulp van de door ons afgedrukte kaarten kan door de coördinaten op te geven de exacte positie van die plaatsen op de kaart worden vastgesteld. Houdt u er wel rekening mee dat het opnamen van de oorspronkelijke stafkaarten uit 1944 zijn zodat op deze kaarten geen zaken als de nieuwe autoweg, de nieuwe plaats van de stad, enz. terug te vinden zijn. Deze kaarten zijn echter beter om elke plaats te vinden en bovendien zijn wij van mening dat deze kaarten authentiek zijn wanneer men ze gebruikt bij een excursie.

Wij willen vanaf deze plaats nog eens waarschuwen voor de mogelijkheid van niet-ontdekte mijnen en explosieven. Wij hebben verschillende onontploffte granaten en mortiergranaten gezien. Wanneer men dergelijke zaken gewoon op de grond aantreft, is het absoluut niet zeker dat er ook geen mijnen meer in de grond zouden kunnen zitten. Onze eigen politiek is in dit geval dat

Bezoekers worden sterk herinnerd aan de hevige gevechten door de vele graven op de drie kerkhoven bij de stad.

Het Duitse kerkhof, links (aan de weg naar Caira), het Poolse, hierboven op Heuvel 593, en het Britse, hieronder.

wij ook al zijn wij evenals iedereen gek op vondsten (op de helling beneden het klooster vonden wij een verroeste Engelse helm), erg zuinig zijn op onze ogen, ledematen e.d. en dat wij daar meer waarde aan hechten dan aan een stuk verroest metaal!

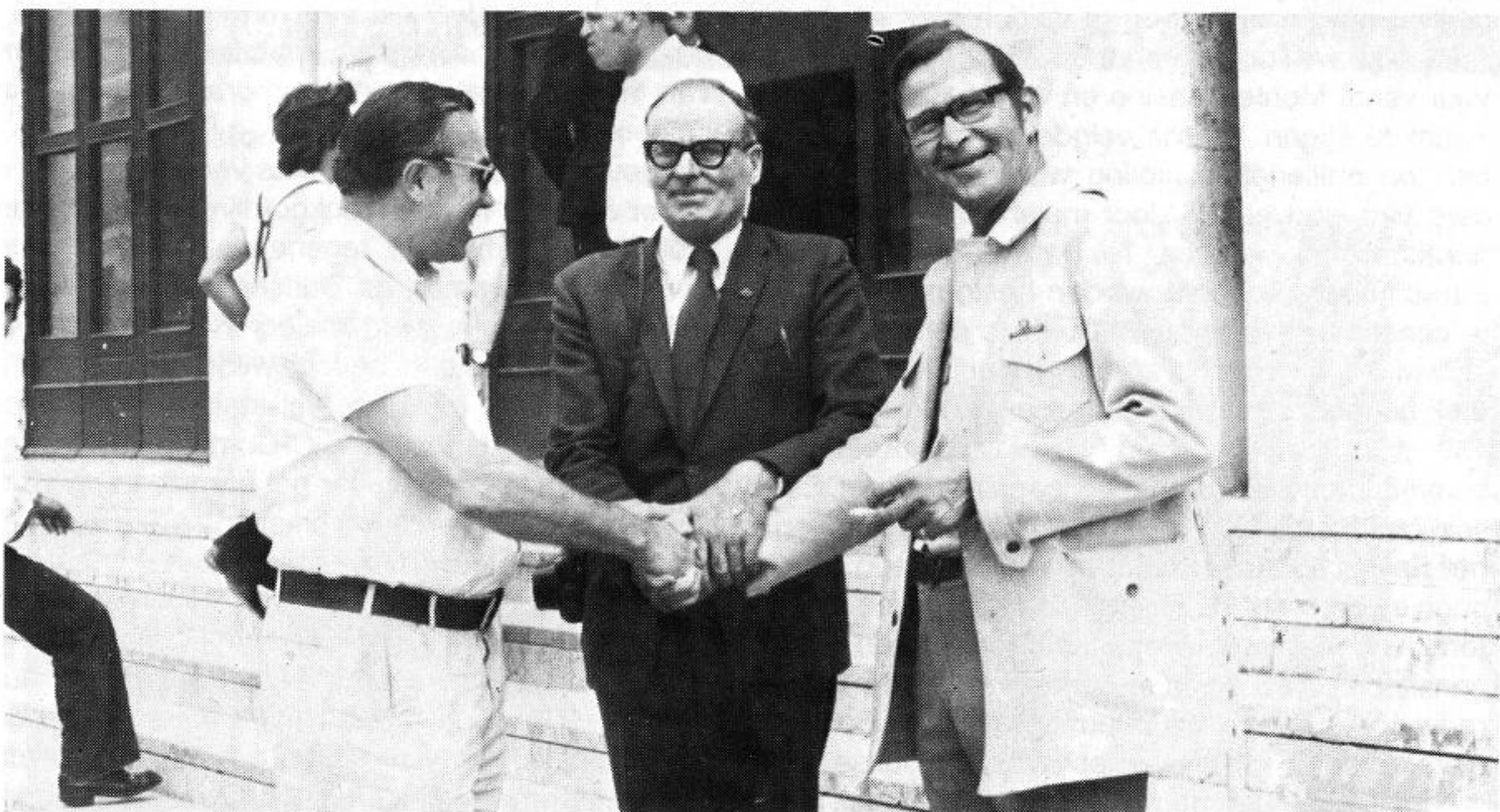
De mislukte oversteek van de Gari door de Texasdivisie (beschreven vanaf standplaats I) had na de oorlog belangrijke gevolgen voor de commandant van het 5e Amerikaanse Leger, generaal Mark Clark. De commandant van de 36e Texasdivisie, generaal Fred. L. Walker, had grote bezwaren geuit tegen een directe, frontale aanval door een divisie op de formidabele Duitse stellingen achter de rivier in een hoger gelegen gebied, maar zijn bezwaren werden van de tafel geveegd. Na de oorlog beweerde hij dat hij zijn superieuren ervan had proberen te overtuigen dat dit plan niet goed was en zeker tot een ramp zou leiden, maar dat hij geen gehoor had gekregen. Generaal Walker moest gewoon de opdracht uitvoeren en het oversteken van de rivier kostte volgens de officiële cijfers het leven aan 1681 mannen.

In januari 1946 woonden enkele honderden veteranen van de 36e Divisie de oprichtingsvergadering van de 36e Divisie veteranenvereniging bij in Brownwood, Texas. De vergadering nam een resolutie aan waarin de oversteek van de Rapido rivier 'een van de grootste blunders van W.O. II' werd genoemd en er werd een beroep op het Congres gedaan om een onderzoek naar de gang van zaken te laten instellen.

In 1946 was generaal Eisenhower de Amerikaanse Chef Staf (met generaal Gruenther als assistent) en generaal Clark de Amerikaanse Hoge Commissaris voor Oostenrijk. Er werd dan ook een groot aantal telegrammen uitgewisseld tussen het Departement voor Oorlog en generaal Clark die in deze telegrammen zijn actie in 1944 rechtvaardigde, terwijl hij... generaal Walker eigenlijk de schuld gaf.

Het onderzoek dat de 36e Divisie had gevraagd, resulteerde in hoorzittingen van de militaire deskundigen van het Huis van Afgevaardigden op 20 februari en 18 maart 1946. Een groot aantal voormalige officieren van de divisie legde getuigenis af; daaronder was ook generaal Walker zelf, hoewel deze niet betrokken was geweest bij het opstellen van de resolutie door de veteranen van de divisie. Generaal Clark bleef op het standpunt staan dat de oversteek, ondanks de zware verliezen, nodig en nuttig was geweest omdat hierdoor grote delen van de Duitse eenheden in deze frontsector werden gebonden en niet bij Anzio, dat zwaar onder druk stond, konden worden ingezet. Door een gebrek aan Duits bewijsmateriaal voor deze stelling werd het onderzoek onbeslist afgesloten en was het in feite overbodig geweest.

Nu, dertig jaar later, weten wij dat er inderdaad

Dertig jaar later schudden drie oude tegenstanders elkaar op 23 mei 1974 de hand voor het stadhuis van Cassino – alle drie vochten ze van 16-18 maart 1944 in de stad. Van links naar rechts: Korporaal Gunter Rahigor, soldaat Jim Richards en sergeant Georg Schmitz.

Duitse eenheden bij Anzio werden weggehaald, zij het dat de aanvallen van het 10e Britse Legerkorps op de rivier de Garigliano in het zuiden, daartoe de aanleiding vormden. In zijn memoires vertelt generaal F. von Senger und Etterlin, commandant van het XIVe Duitse Pantserkorps, dat de aanval van de 36e Divisie door de 15e Pantsergrenadierdivisie werd afgeslagen zonder dat er ook maar een beroep hoefde te worden gedaan op reservetroepen of troepen van Anzio. De 30e verjaardag van de gevechten om Cassino werd in Cassino herdacht door een aantal

afgevaardigden van alle betrokken naties. Deze afgevaardigden naar deze vredesbijeenkomst werden op 23 mei 1974 door de burgemeester van Cassino, Antonio Grazio Ferraro, verwelkomd, waarna drie dagen met discussies, kransleggingen en informele bijeenkomsten volgden met als hoogtepunt een herdenkingsbijeenkomst in de abdij op zondag. Het doel van deze bijeenkomst werd nog eens duidelijk onder woorden gebracht door Gabriel Marcel:

'Omdat de doden niet kunnen spreken, blijft de geschiedenis zich herhalen'.

De Duitse aanval op het kasteel 19 maart 1944

Om vijf minuten na middernacht arriveerde overste Noble, commandant van het Essex, in het kasteel en hij bevestigde dat het bataljon onmiddellijk door het 4/6e Rajputana Rifles zou worden afgelost. Daarom begonnen deze in de vroege, koude morgen de stellingen bij het kasteel en de lager gelegen haarspeldbocht (Heuvel 165) van het Essex over te nemen. Om 05.30 uur was dit gebeurd en ook in het kasteel vorderde de aflossing goed. De B- en de D-Compagnie van het 1/4e Essex waren begonnen aan hun gevaarlijke beklimming via de helling naar de Galgenheuvel en de A- en de C-Compagnie maakten zich net gereed om dezelfde weg te volgen toen de hele Kasteelheuvel onder een intens Duits mitrailleurvuur vanaf Monte Cassino en vanuit Cassino zelf kwam te liggen. Hierna volgde een hevige mortier- en artilleriebeschieting waarna de verdedigers van Heuvel 165 door meer dan 200 Duitse parachutisten van het 1e Bataljon van het 4e Parachutistenregiment werden bestormd. Zonder te consolideren gingen de Duitsers door met hun aanval in de richting van het kasteel. In het kasteel bevond zich een garnizoen van ongeveer 150 man, onder leiding van majoor Ketteley, commandant van de A-Compagnie van het Essex, bestaande uit de A- en de C-Compagnie van het Essex verminderd met een peloton, een compagnie van het 4/6e Rajputana Rifles, twee pelotons van het 1/6e Rajputana Rifles, een paar genisten en een artillerie-officier van het 1e Veldregiment met een waarnemingsgroepje. Bovendien waren er zes gevangengenomen Duitse parachutisten binnen de muren van het kasteel. Het garnizoen betrok snel een aantal stellingen en wat er toen volgde had veel weg van een middeleeuwse belegering van een kasteel.

De B- en de D-Compagnie bevonden zich al op de hellingen van de Galgenheuvel en overste Noble gaf hen opdracht de Duitsers in de flank aan te vallen, maar de brigadecommandant besliste dat zij hun weg moesten vervolgen om de Ghurka's te versterken.

Intussen kwam de Ondersteuningscompagnie van het Essex op de top van de aangrenzende Heuvel 175 het belegerde garnizoen in het kasteel te hulp met middelzware mitrailleurs en 3-inch-mortieren. De Duitse aanvallers zetten echter hun dodelijke aanval door, ondersteund door Duitse sluipschutters die op

hogere gelegen hellingen de verdedigers in het kasteel bezighielden. De parachutisten naderden het kasteel alarmerend snel en zij wierpen granaten over de muren op de binnenplaats terwijl de verdedigers door de smalle sleuven in de muren de toegangswegen onder vuur probeerden te houden. Deze felle gevechtsactie duurde ongeveer twintig minuten totdat de Duitsers waren vastgelopen en zij door een lichtkogel waren teruggedreven, maar alleen maar, zoals al werd verwacht, om zich te reorganiseren voor een volgende aanval. Het mislukken van deze eerste tegenaanval was vooral te danken aan de moed en de vastberadenheid van mannen als bijvoorbeeld luitenant Coghlan, pelotonscommandant van het 14e peloton en korporaal Parker, die beiden sneuvelden.

De gevechtspauze was slechts van korte duur en onder dekking van een rookgordijn lanceerden de Duitsers een tweede tegenaanval. Net als de eerste keer kwamen de Duitsers erg dichtbij en tijdens deze actie werd majoor Ketteley dodelijk gewond toen hij een bericht wilde overbrengen. Majoor Beckett (nu generaal-majoor D. A. Beckett), commandant van de C-Compagnie van het Essex, nam het bevel over het garnizoen op zich. Zonder zich iets van hun verliezen aan te trekken, zetten de dappere Duitse parachutisten hun aanval voort en probeerden zij, voor iedereen zichtbaar, tegen de muren van het kasteel op te klimmen. Opnieuw maakte het zware afweervuur een einde aan de aanval. Maar weer zetten de parachutisten na een korte gevechtspauze de aanval in en nogmaals werden de Duitsers door artillerie- en mortiervuur teruggedreven. Terwijl hij het vuur voor de mortieren leidde, raakte majoor Beckett voor de tweede maal gewond. Het onophoudelijke sluipvuur bleek bijzonder lastig en daarom stuurde majoor Beckett tijdens een gevechtspauze een aantal infanteristen van het Rajputana Rifles naar buiten om vanaf de hellingen dit vuur van de sluipschutters te beantwoorden.

In het kasteel was de situatie bijzonder kritiek; er waren slechts drie officieren en zestig manschappen overgebleven die in staat waren om te vechten. Het enorme munitieverbruik begon problemen op te leveren, want de mitrailleursschutters hadden meer dan 8000 patronen verschoten terwijl de lopen van de mortieren witheet stonden

door de meer dan 1500 granaten die zij hadden afgevuurd. Een constante munitie-aanvoerlijn was van vitaal belang en een patrouille had spitsroeden moeten lopen door het ravijn naar Heuvel 175 om terug te keren met zandzakken vol munitie terwijl sergeant-majoor Rose de ene na de andere lading mortiergranaten had afgeleverd bij de mortierstellingen van de ondersteuningscompagnie.

De mannen in het kasteel werd echter geen rust gegund. Om ongeveer 09.00 uur werden zij opnieuw bedreigd, nu echter uit een andere richting. Duitse parachutisten, die nog steeds het stuk van Cassino aan de voet van de Kasteelheuvel in handen hadden, begonnen langs die kant naar boven te klimmen naar de lagere muren, terwijl mitrailleurteams met Spandaus de poort bewerkten. Deze aanval kon echter tot staan worden gebracht door de mitrailleurs van het Essex en het Rajputana Rifles en een beschieting door Nieuwzeelandse tanks vanuit het dorp.

Het was ongeveer 09.30 uur toen het bataljon 'ons waarschuwde dat wij een derde tegenaanval konden verwachten', vertelt majoor Beckett, 'terwijl men ons vroeg of wij zeker wisten dat er op Heuvel 165 geen eigen troepen meer zaten. Kapitein Jenkins (Rajputana Rifles) zei dat hij al twee uur lang geen contact meer met zijn mannen had gehad en dat hij aannam dat zij onder de voet waren gelopen (hetgeen klopte). Daarom werd het defensieve artillerievuur dichtbij gelegd en toen de Duitse aanval begon, barstte er dan ook een ware hel van artillerie-, mortier-, mitrailleur- en geweervuur op de aanvallers los. Weer werd de Duitse aanval tot staan gebracht maar later slaagde een groepje van acht parachutisten erin dicht genoeg bij de noordelijke muur te komen om een springlading onder een van de hoekpunten te plaatsen en tot ontploffing te brengen. Door de explosie werd de muur opgeblazen en raakte een aantal verdedigers bedolven onder het puin. De Duitsers probeerden via de bres naar binnen te komen, maar zij werden begroet door een striemende kogelregen. Tijdens deze gevechten raakte majoor Beckett voor de derde keer gewond.

Dit bleek de laatste Duitse aanval te zijn en ondanks het feit dat Heuvel 165 verloren ging, bleef het kasteel in geallieerde handen. Even leek het erop dat de Duitsers het nog een keer zouden

proberen, maar het hevige afweervuur ontmoedigde hen al snel. De beproeving van het 1/4e Essex was nog niet voorbij, omdat hun commandant, overste Noble, 's middags ernstig werd gewond toen hij zijn generaal begeleidde naar een waarnemingspost.

De verdedigers van het kasteel hadden zware verliezen geleden, maar de Duitse aanvallers hadden een hoge tol moeten betalen. Een gewonde parachutist, die zich had overgegeven, was van mening dat er van de oorspronkelijke 200 mannen die betrokken waren geweest bij de eerste aanval, slechts ongeveer veertig waren overgebleven.

Dat er die dag mannen werden begraven onder de instortende muren was niet voor de eerste keer. Generaal Beckett vertelt: 'De dag daarvoor waren wij ook al onder vuur genomen door een van onze eigen tanks. Ik denk dat een van de Nieuwzeelandse tanks op een Duitse sluipschutter richtte en dat de muren van ons kasteel als kogelvanger dienden voor de 'missers'. Wij werden, geloof ik, drie of vier keer door granaten getroffen en een van die treffers had tot gevolg dat een deel van de westelijke muur instortte waarbij een paar van mijn mannen, onder wie een van mijn pelotonscommandanten, luitenant Harvey, werd begraven onder het puin. Harvey raakte aan zijn ogen gewond en moest worden afgevoerd.

Volgens de geallieerde historici vormde de aanval op het kasteel een onderdeel van de derde slag, maar de Duitsers beschouwen het als een actie van de tweede slag om Monte Cassino. Dit komt omdat de Geallieerden de gevechten om Cassino in vier fasen verdelen, daar er ook vier pogingen werden ondernomen om bressen in de Gustavlinie te slaan.

Het kasteel staat nog steeds op de Rocca Janicula, Heuvel 193, die door de Geallieerden tot Kasteelheuvel werd omgedoopt. Heuvel 435 werd op dezelfde manier door de Geallieerden omgedoopt tot de Beulsheuvel, terwijl de Duitsers dit de Galgenheuvel noemden. De situatie van onze standplaats no. 5 is vrijwel identiek aan de plaats van het zogenaamde gele huis. Hier ontmoetten wij de bus vol Duitse parachutisten-veteranen die ook een herinneringstocht maakten. Hun leider, Feldwebel George Schmitz, stelde zich voor aan onze eigen gids, kolonel John Green (die zelf in de Italiaanse Veldtocht heeft gevochten). In het Duitse groepje bevonden zich zes mannen die in Cassino hadden gevochten en zij wisselden herinneringen en aantekeningen uit met kolonel Green. George Schmitz had deel uitgemaakt van het 1e Parachutisten Pionier Bataljon van de 1e Parachutistendivisie en hij had een stelling gehad in een kelder achter de puinhopen van het Continental Hotel, een plaats die nog te zien is. Hij had een camera bij zich en hij had tijdens de gevechten foto's gemaakt en zo konden wij de volgende dag een aantal unieke vergelijkende foto's maken van George Schmitz – toen en nu.

In de buurt van het kasteel liggen nog steeds grote puinhopen en grote aantallen Duitse geweergrenaten die de bezoeker aan de hevige gevechten herinneren. Hier en daar maken ontplofte mortieren, zwaar verroeste granaten e.d. een gedetailleerd onderzoek van de omgeving tot een zeer gevaarlijke onderneming.

Boven: Het klooster gezien vanuit een poort van het kasteel.

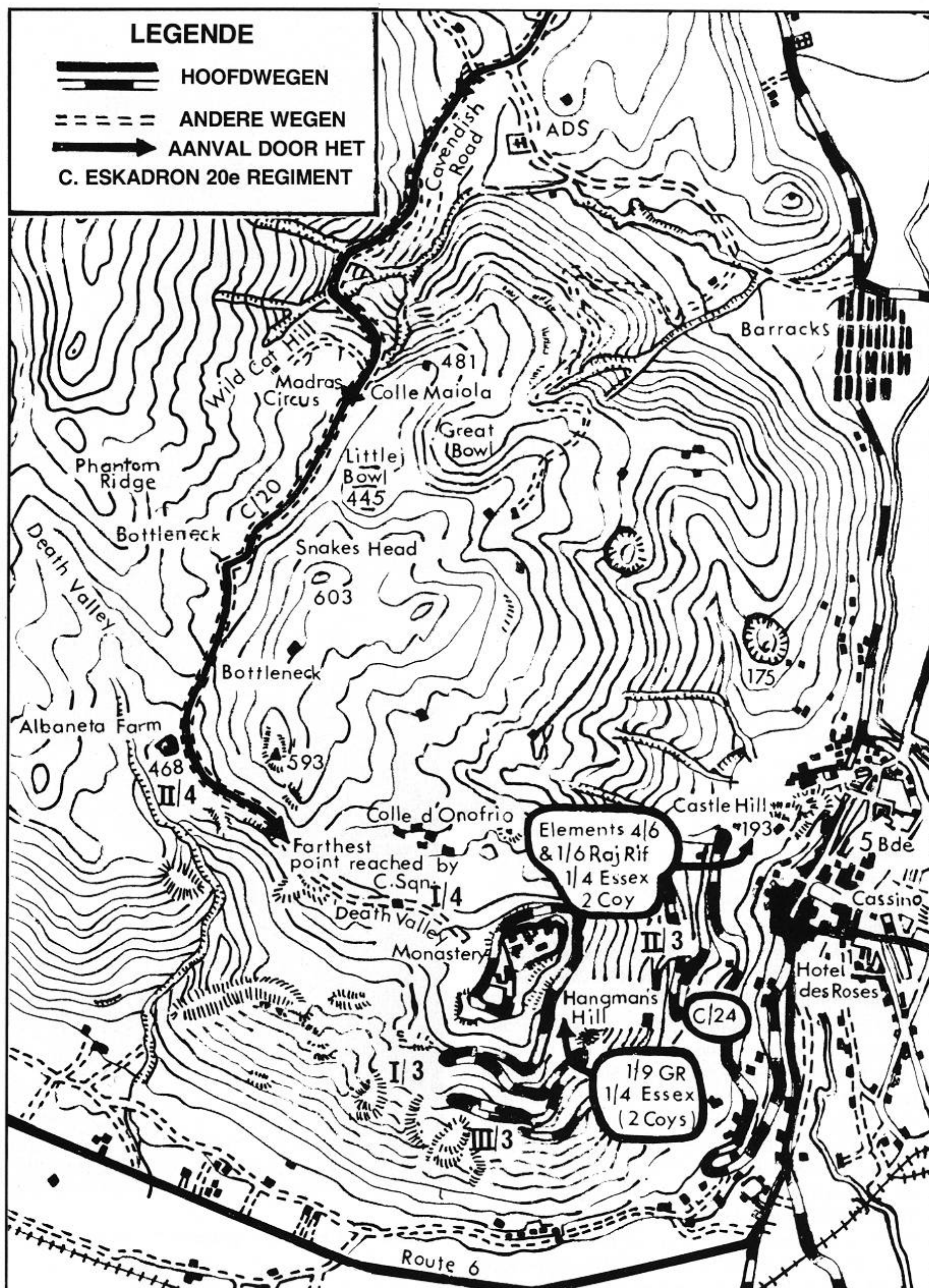

Linksboven: Sergeant Georg Schmitz van het 1e Parachutistenbataljon in april 1944 in Cassino gefotografeerd en rechtsboven de vergelijkende foto in april 1976 op precies dezelfde plaats achter het oude Continental Hotel.

De tankaanval via de Cavendishweg

Op 19 maart vond tijdens de hevige gevechten om de Kasteelheuvel de tankaanval via de Cavendishweg plaats. Deze weg was een steil, kronkelend pad dat over een lengte van tweeëneenhalve kilometer meer dan 240 meter naar boven ging en de laatste vierhonderd meter een stijgingspercentage had van meer dan 25%. Op de top van deze helling, aan de noordkant van Colle Maiola, op een punt bekend onder de naam Madras Circus, kwam het pad uit op een betrekkelijk vlak stuk land en liep in zuidelijke richting tussen de Phantomheuvelrug in het westen en de Slangenkopheuvelrug in het oosten tot aan de Albanetaboerderij waarna het zijn weg vervolgde via Heuvel 593 en Heuvel 569. Vandaar liep het pad vrijwel rechtuit naar de noordwestpunt van de abdij. Om het tekort aan lastdieren te compenseren, hadden Indiase genisten gedurende de maand februari hard gewerkt om het pad bruikbaar te maken voor jeeps ten einde de 7e Indiase Brigade te kunnen bevoorraden. Tegen eind februari hadden generaal Freyberg en zijn opperofficier van de genie een al eerder opgekomen plan weer opgepakt, namelijk om het pad ook geschikt te maken voor het gebruik door tanks. Daarom werd een eenheid van de 6e Nieuwzeelandse Veldcompagnie ter ondersteuning aan de 4e, de 12e en de 21e Indiase Compagnie toegevoegd. Hun taak bestond uit het verbreden en verstevigen van het tweeëneenhalve meter brede pad tot een breedte van bijna vier meter. Bovendien moest de bovenste haarspeldbocht naar het Madras Circus worden verstevigd. De eenheden werden uitgerust met twee D4 en een D7 bulldozer; twee D6 bulldozers met Worthington pneumatische boren en vier Morris pneumatische boren. Het werk begon op 1 maart, de pneumatische boren arriveerden later. Het grootste probleem werd gevormd door drie lagen massief kalksteen en verschillende stukken uitstekende rotsen. De massieve rots vergde de inspanning van vier pelotons en vijf pneumatische boren terwijl op 6 maart de springwerkzaamheden begonnen. Er was ongeveer 850 kilo springstof nodig en binnen 6 dagen, op 11 maart, was het pad geschikt om door tanks te worden gebruikt.

De aanval met tanks over de heuvels werd uitgevoerd door een eenheid onder commando van de 7e Indiase Brigade. Commandant was de overste Adye, terwijl de eenheid in twee delen zou oprukken: een groep van zestien Shermantanks van het 20e Nieuwzeelandse Pantserregiment en een andere groep bestaande uit drie Shermans en vijf

Stuarts van het Verkenningsskadron van de 7e Indiase Brigade en zestien Stuarts van het 760e Amerikaanse Tankbataljon. Majoor Barton van het Nieuwzeelandse Regiment had zijn twijfels uitgesproken over het ontbreken van enige infanteriesteun. De Indiase brigade had echter al zoveel mannen verloren in de voorafgaande weken dat er geen infanterie ter beschikking kon worden

gesteld. Deze beslissing bleek later van doorslaggevende betekenis voor het resultaat van de actie.

Om 06.00 begonnen de tanks aan hun opmars. In het begin was het grootste probleem om de eenheid rijdende te houden. De weg was berijdbaar maar toch verloren een paar tanks hun rupsbanden. Om 09.00 uur hadden de voorste tanks

Links: De Cavendishweg in 1944, een kronkelweg vanuit het dorp Caira (IWM). Boven: Het overgroeide spoor is moeilijk op de foto te zien, maar het ligt er echt nog.

echter de Albanetaboerderij bereikt, die in het dal tussen de Heuvels 575 en 593 lag, en hadden het Duitse vuur vanaf deze heuvels bedwongen.

Generaal Galloway had op dat moment de hoop nog niet opgegeven om het klooster in handen te krijgen door de aanval van het 1/9e Ghurka's, maar door de onzekere situatie op de Kasteelheuvel zou het van belang zijn de tankaanval eerst in te zetten om ruimte voor de infanterie op de Kasteelheuvel te scheppen. Een paar Sherman tanks braken door bij de Albanetaboerderij en baanden zich een weg via de rotsachtige westelijke helling van Heuvel 593 naar de Slangenkopheuvelrug bij Heuvel 569. Rechts, beneden hen, lag de Liri-vallei en recht voor hen lag het klooster op een afstand van nog geen kilometer.

Het plotselinge opduiken van tanks in een dergelijk gebied had de Duitsers volledig verrast maar ze waren nu in zoverre bekomen van de schrik dat zij in staat waren om iets terug te doen. Kolonel Rudolf Bohmler schrijft letterlijk in zijn boek *Monte Cassino*: 'Op het hoofdkwartier van het 2e Bataljon was een bericht binnengekomen dat een vijandelijke tank de Albanetaboerderij naderde. Dit nieuws werd zeer sceptisch ontvangen op het Regimentshoofdkwartier waar men het voor een flauwe grap hield. Niemand dacht dat het mogelijk zou zijn met pantservoertuigen een dergelijk ruig, rotsachtig gebied te penetreren. Maar majoor Grassmehl, die het commando voerde, wist dat in oorlogstijd alles mogelijk was en hij stuurde luitenant Eckel, commandant van de anti-tankcompagnie, naar voren om de zaak te onderzoeken.

'Drie van de tanks draaiden nu in de richting van het klooster. Eckel onderkende dat die koers de tanks via een smal pad zou leiden waar zij niet naar links of rechts zouden kunnen uitwijken. Eckel zette de achtervolging in. Hij had geen anti-tankwapen voor korte afstand bij zich maar hij hoopte dat hij een handgranaat in een geopende tankkoepel zou kunnen gooien. Maar toen hij met zijn groepje vlakbij Albaneta was, vond hij per ongeluk drie T-mijnen. Dat was een goede vondst en Eckel hoefde er niet lang over na te denken wat hij met die mijnen zou doen. Op volle snelheid rennend probeerde hij voorbij de tanks te komen, waarna hij met zijn groepje de mijnen in het heuvelpad ingroef.

'Plotseling verscheurde een oordovende explosie de lucht en werd de tank in een zwarte rookwolk gehuld. Eckel sprong juichend overeind. De val was dichtgeslagen waardoor men niet meer voor- of achteruit kon en de weg versperde, ook de andere twee tanks zaten vast doordat keren op het smalle pad een onmogelijke zaak was.

Eckel had niets bij zich om het gevecht voort te zetten; hij wist echter dat er op het bataljons-hoofdkwartier explosieven lagen. Hij rende direct weg, waarbij hij werd geraakt door een granaatsplinter...

Buiten adem kwam hij op het hoofdkwartier aan, greep een paar T-mijnen, een paar ontstekers en een stuk slagsnoer, waarna hij terugrende om de genadeklap uit te delen. Zeer handig en behoedzaam naderde hij zijn prooi dicht en dicht. Hij had slechts een moment nodig om achter op de tank te springen, het tankluik te openen en een op scherp gestelde mijn naar binnen te gooien. Hij sprong van de tank om dekking te zoeken, direct gevolgd door twee dodelijk geschrokken tanksoldaten. Met een scherpe knal vloog de tank uit elkaar. De mijn blies de tank gewoonweg in stukken. De actie van Eckel werd teveel voor de parachutisten die vanaf de heuvel hadden toegekeken. Zij werden allemaal gegrepen door de jachtkoorts en wilden ook graag 'van de partij zijn.' Twee van hen, Wielun en Sack, kregen ook een paar T-mijnen te pakken, mijnen die hun gewicht op dat moment in goud waard waren, en zij schakelden moedig de andere tanks uit, op dezelfde manier als Eckel dat had gedaan. Hufnagel en Gudd schakelden elk ook een tank uit.'

Boven: Dit is het begin van de Cavendishweg bij het dorp Caira. eerst dachten wij dat wij hem helemaal konden berijden, maar sommige stukken bleken te zijn verdwenen.

Boven: Halverwege een gaaf overgebleven stuk weg, dat er waarschijnlijk nog net zo uitziet als dertig jaar geleden.

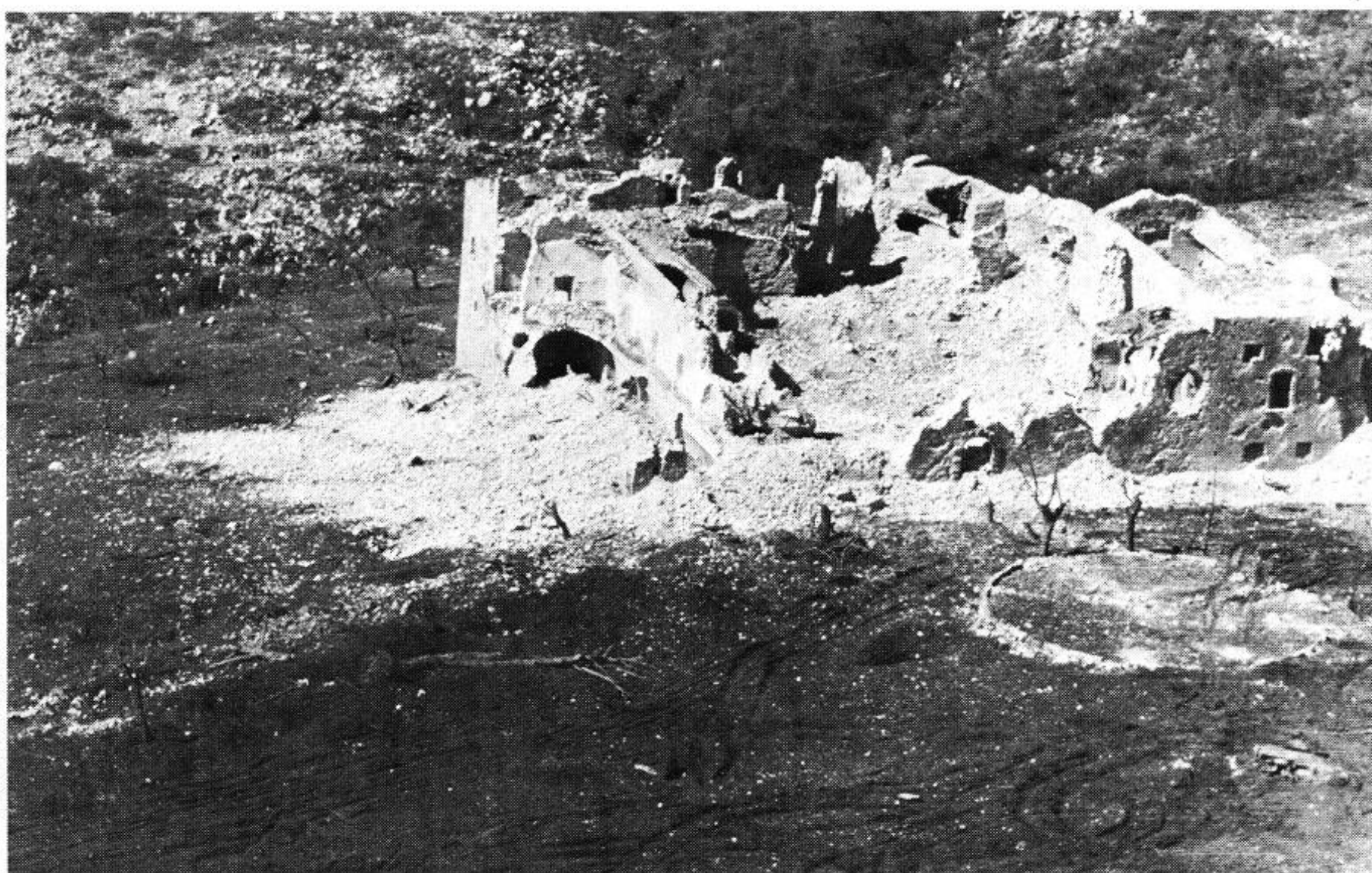

Boven: Aan de top verbreedt het pad zich tot een grote weide - 'Madras Circus' (zie kaart). Hier loopt nu een verharde weg parallel langs de Slangenkopheuvelrug naar de Albanetaboerderij en het klooster.

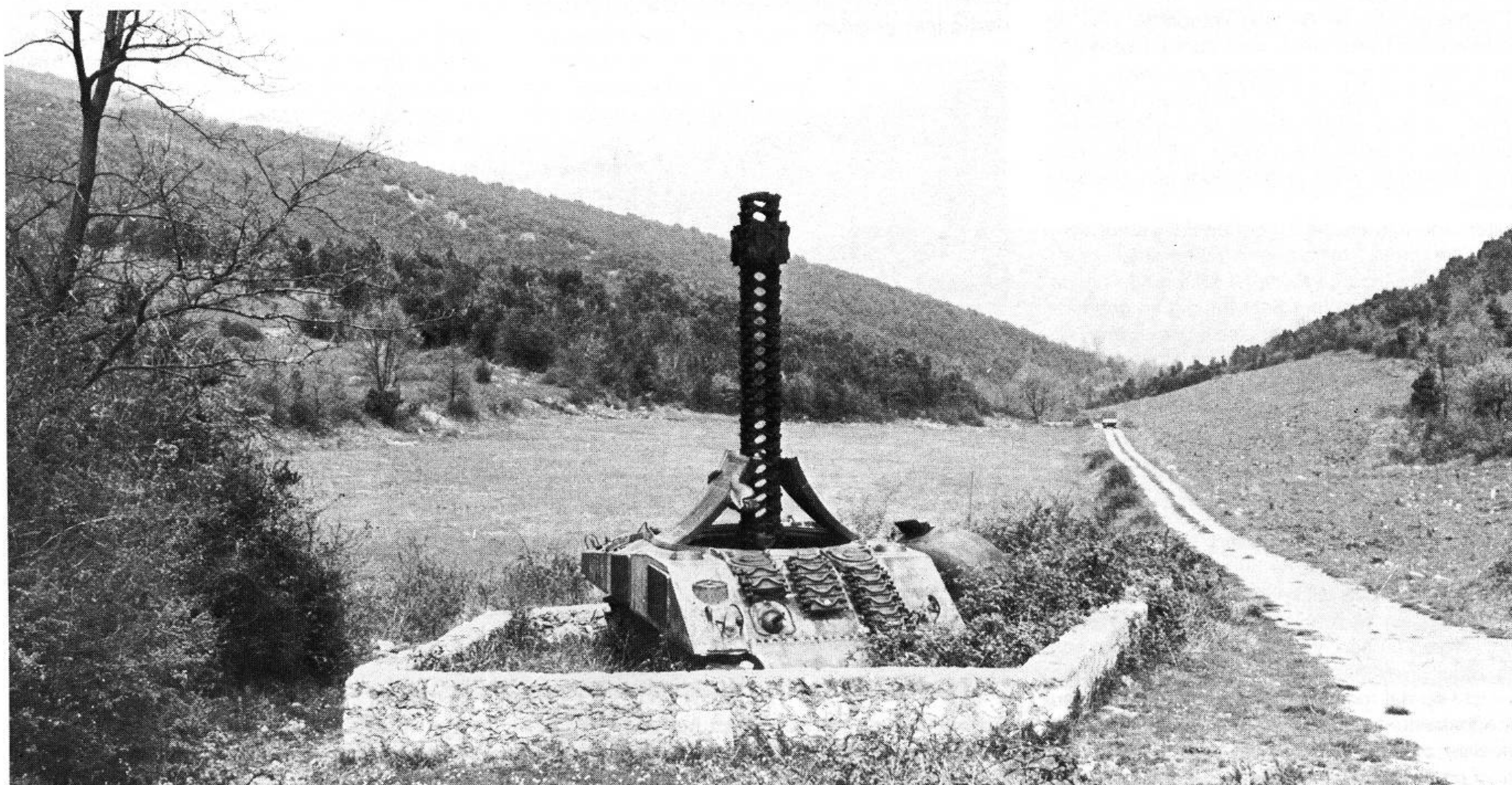
Het was voor de tankeenheid onmogelijk op het smalle pad tot ontplooiing te komen en zonder de broodnodige infanterie (door majoor Barton aangevraagd) die de Duitse infanterie moest aanval- len, kon men de opmars niet voortzetten. De Duitse parachutisten waren in hun schuttersput- ten en rotsholen boven op de heuvels in feite onkwetsbaar voor de tanks. Daarom werd om 17.30 uur het sein voor de terugtocht gegeven. Drie Shermantanks en drie Stuarts waren vernield, negen Shermans en zeven Stuarts bescha- digd, waarvan er later elf werden gerepareerd. De Nieuwzeelanders hadden veertien doden en/of gewonden.

De Cavendish weg heeft altijd al een grote aan- trekingskracht gehad voor de uitgever hoewel het hem niet meeviel alle teamgenoten even en- thousiast te krijgen voor het onderzoek van dit steile pad! Omdat het voor de tanks verbreed was, dachten wij dat het mogelijk moest zijn met onze Landrover naar boven te rijden; een boer vertelde ons echter dat bepaalde stukken ver- zakt waren en dat wij onmogelijk nog met een voertuig naar boven konden. Daarom gingen wij met vier man te voet op weg naar de Albaneta- boerderij waar de auto op ons zou wachten.

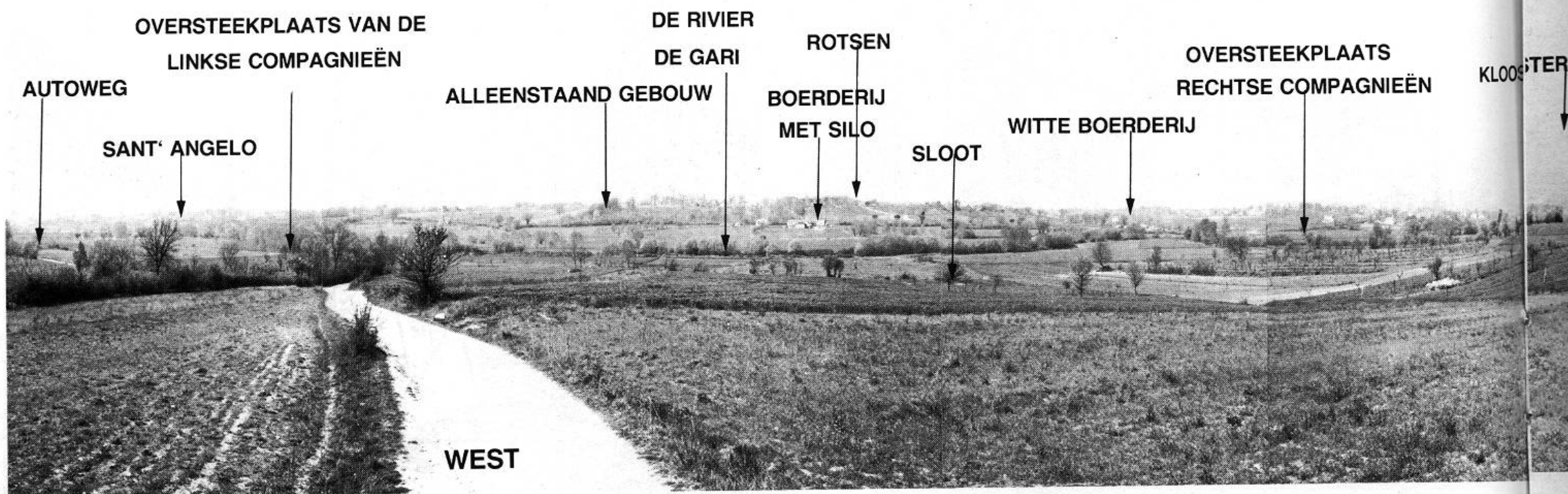
Door de sneeuw en de regen van dertig jaar zijn hele stukken van het pad verbrokken en op sommige plaatsen is het door vallend gesteente erg smal geworden. De genisten uit 1944 krijgen echter een compliment van ons omdat grote stukken zelfs vandaag nog met een jeep zouden kunnen worden bereden. Na een wandeling van goed drie kwartier, op sommige plaatsen eerder een beklimming, komt men via het kronkelende pad op het oude Madras Circuis, nu een grote weide met grazende koeien. Aan de andere kant van Madras Circus loopt, aan het oog onttrokken door een rug van Heuvel 575 aan de rechterkant en de Slangenkopheuvel aan de linkerkant, een grindweg naar de Albanetaboerderij. Op het punt waar het pad het punt passeert dat toepas- selijk 'bottle-neck' wordt genoemd, is een van de Shermantanks die op 19 maart tijdens de aanval werd uitgeschakeld, achtergebleven en gebruikt om een Pools gedenkteken op te richten. De tank lijkt op een mijn te zijn gelopen omdat de rups- banden er afgeblazen zijn en er allemaal gaten in de onderkant van het chassis zitten. De Caven- dish-weg vormt een goede getuigenis van de gevechten om Cassino; het is een soort van gedenkteken voor de Indiase en Nieuwzeeland- se troepen die deze weg hebben aangelegd.

Boven: De Albanetaboerderij door de Duitsers vanaf Heuvel 593 gefotografeerd. Een uitgeschakelde Sherman staat rechts op de voorgrond (Bundesarchiv). Onder: Door het dichte kreupel- hout op Heuvel 593 was dit de beste plaats vanwaar wij onze vergelijkende foto konden maken. Uiterst onder: Het Poolse monument naast de landweg naar de Cavendishweg.

**'40~'45
TOEN & NU**

Punt I

De rivier de Gari (Rapido) Coördinaten 870168

Route naar punt I

Vanaf het Excelsior Hotel volgt men Route 6 in zuidelijke richting door het centrum van Cassino. Na de brug over de Rapido, rechtsaf 350 meter na kilometerpaal 140. Deze secundaire weg drie kilometer volgen en dan rechtsaf slaan het pad in dat precies voor de landweg naar het gehuchtje La Pieta ligt. Punt I bevindt zich 500 meter deze weg in.

Oriëntatie (200 graden)

Punt I ligt 4 kilometer ten zuiden van CASSINO, op de oostelijke oever van de rivier de GARI, die 400 meter voor u loopt.

Links van het totale beeld loopt de autosnelweg, maar dit moet u uiteraard proberen te vergeten omdat die er in de oorlog nog niet lag. Wanneer u echter boven deze snelweg kijkt, ziet u het dorpje SANT' ANGELO liggen dat op de westelijke oever van de rivier ligt. Boven het dorp liggen de AURUNCI-bergen die op deze foto helaas niet zichtbaar zijn. Rechts van SANT' ANGELO ziet u de westkant van de LIRI-vallei. De LIRI ligt aan de linkerkant aan de rand van het dal aan de voet van de AURUNCI. MONTE CASSINO en het KLOOSTER liggen midden op de foto, in het noordwesten. Daarachter, echter niet zichtbaar, ligt de 1500 meter hoge MONTE CAIRO. Onder het KLOOSTER ligt de nieuwe stad CASSINO maar u moet niet vergeten dat de stad in 1944 verder naar rechts onder de KASTEELHEUVEL lag. Rechts van CASSINO ligt het RAPIDO-dal, dat pal noord van de dorpjes CAIRA en SANT' ELIA loopt. Wanneer u rechts de langs de weg terugkijkt dan kunt u de MONTE TROCCHIO zien waar wel meer dan honderd waarnemingsposten van de Geallieerden gevestigd waren.

De landweg links en rechts op de foto (dit is uiteraard een en dezelfde weg) werd in 1944 door de Britten en Amerikanen gebruikt tijdens de eerste en vierde slag om de rivier de GARI over te steken en bruggen te leggen. Ten tijde van de

eerste slag waren de laaggelegen gronden langs de GARI drassig en nat. Bovendien lagen er mijnen. Beide oevers van de rivier werden doorsneden door talloze geulen van ongeveer 50 cm breedte en diepte. Daardoor liepen er achter de oevers allerlei watertjes en aan deze kant van de rivier liep er zelfs een die anderhalf tot twee meter breed was met een diepte tot ongeveer negentig centimeter. Dit stroompje lag ongeveer twintig meter voor de werkelijke rivier en liep langs het hele front. Deze geul ligt er nog steeds. De rivier was het breedst in de bochten terwijl de stroomsnelheid in januari 1944 13 km/uur was. De oevers van de rivier liepen steil omhoog en varieerden in hoogte van anderhalve meter tot drie meter.

DE DUITSE STELLINGEN

In januari 1944 was de overkant van de rivier, de westelijke oever, in handen van het 1e en een deel van het 2e Bataljon van de 15e Duitse Pantsergrenadierdivisie. Ter versterking van de infanterie, die goed was ingegraven tussen de rivier en de meer dan 10 meter hoge ROTSWAND die achter op de foto te zien is, waren er vijf mitrailleurnesten op een lijn van ongeveer 800 meter geplaatst op een afstand van 400 tot 500 meter van de rivier, tussen de WITTE BOERDERIJ bij de rivierbocht, via de BOERDERIJ met de SILO en het ALLEENSTAANDE GEBOUW tot aan de nieuwe autobaan. Op de rand van de ROTSWAND stonden nog eens vier artillerievoertuigen opgesteld, voornamelijk in boerderijen of vlak bij de rotsrand. Een vijfde artillerievoertuig bevond zich rechts van SANT' ANGELO, vlak boven de holle weg waardoor nu de autobaan loopt. De Duitse artillerie, bestaande uit het 33e Artillerieregiment en het 115e Artilleriebataljon, stond goed opgesteld aan de andere zijde van de ROTSWAND.

ACHTERGRONDEN

Zoals de lezer zich nog wel uit de inleiding zal weten te herinneren, was het oorspronkelijke plan voor de eerste slag om CASSINO gebaseerd op een aanval van de Fransen in de bergen in het noorden aan de andere kant van de RAPIDO-vallei waarna het 10e Britse Legerkorps op 17 januari de GARIGLIANO, ongeveer 16 kilometer links van deze foto, zou oversteken. Hier, in het midden, zou de 36e Amerikaanse Texasdivisie de dreun moeten uitdelen bij de ingang van het LIRI-DAL, om gevechtsgroep B van de 1e Amerikaanse Pantserdivisie in de gelegenheid te stellen hier te passeren.

Het Amerikaanse plan was gebaseerd op een frontale aanval door twee brigades over de GARI. De twee Amerikaanse eenheden die werden aangewezen voor deze actie, waren het 141e en het 143e Regiment, waarvan het eerste ten noorden (rechts) van SANT' ANGELO en het laatste ten zuiden van dit dorp zou aanvallen. Wij kijken hier naar de noordelijke oversteekplaatsen, dus die van het 141e Regiment.

Het plan van het 141e Regiment was om met drie infanteriecompagnieën naast elkaar in boten over te steken en nadat de genisten waren begonnen met het slaan van vier voetbruggen, het 3e Bataljon via deze voetbruggen over te zetten.

De meest rechtse compagnie van het 1e Bataljon zou oversteken bij de grote bocht in de rivier rechts op de foto, de linker compagnie zou aan het einde van de landweg links op de foto, op een afstand van 400 meter oversteken, terwijl de sector voor de middelste compagnie tussen deze twee oversteekplaatsen lag.

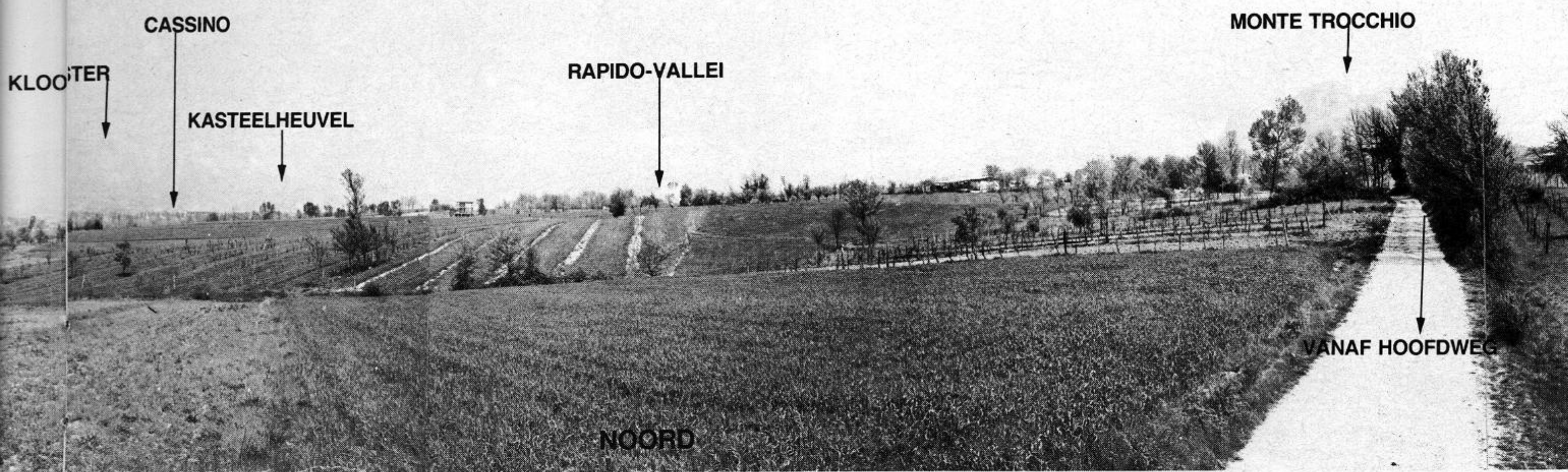
DE GEBEURTENISSEN

Wij zullen ons nu concentreren op de gebeurtenissen die zich hier afspeelden in de frontsector van het 141e Regiment. De aanval zou op 20 januari 1944 om 20.00 uur worden ingezet. De doelen van het 141e bevonden zich 1200 meter recht voor onze standplaats en aan de andere zijde van de ROTSWAND. Het 1e Bataljon begon om ongeveer 18.00 uur met de verplaatsing vanaf de verzamelplaats achter de MONTE TROCCHIO. Er hing een dichte mist. Toen de mannen de plaats bereikten waar de opblaasbare boten lagen, kwamen zij tot de ontdekking dat veel boten vernield of zwaar beschadigd waren door de Duitse artillerie. De mannen zochten de nog bruikbare boten uit en begonnen om 19.00 uur in de richting van de rivier te trekken.

Om 19.30 uur openden zestien bataljons met Amerikaans 105- en 155mm-geschut het vuur op de vijandelijke linies aan de overzijde van de rivier. Een paar minuten nadat deze beschieting begon en uiteraard lang voordat de mannen de rivier hadden bereikt, namen de Duitsers het ge-

Een van de vele waarnemingsposten die nog op de Monte Trocchio zijn te vinden.

bied tussen de rivier voor u en de weg aan het einde van de landweg rechts op de foto onder vuur. Toen de Amerikaanse infanteristen met de boten en de voetbruggen naar de rivier liepen, vielen de granaten midden tussen hen in. De B-Compagnie had alleen al 30 doden en gewonden. De mannen verspreidden zich om dekking te zoeken. Toen zij de betrekkelijke veiligheid van de gemarkeerde doorgangen door de mijnen velden verlieten, sneuvelde er nog meer mannen en gingen er nog meer boten verloren. Het was erg moeilijk in de duisternis en de mist de linten te ontdekken die de van mijnen gezuiverde doorgangen markeerden; in sommige gevallen waren deze markeringslinten door het mortier- en artillerievuur in de modder verdwenen. Omdat kolonel Wyatt, commandant van het 141e Regiment, zich realiseerde dat zijn mannen om 20.00 uur nog steeds onderweg zouden zijn en nog niet klaar zouden zijn om over te steken, verzocht hij de artillerie nog een tijdje door te gaan met het beschieten van de doelen aan de andere kant van de rivier. Het oorspronkelijke artillerieplan was geweest het gebied vanaf de rivier tot een afstand van 500 meter onder vuur te nemen en daarna met bepaalde tussenpozen het vuur 100 meter naar achteren te verleggen om op die manier voortdurend artilleriesteun op een afstand van 150 à 200 meter voor de oprukkende troepen te hebben.

De dichte mist maakte een van de allermoeilijkste militaire operaties – het oversteken van een rivier – tot een nog gevaarlijker aangelegenheid. Even voor 21.00 uur bereikten de eerste infanteristen met hun boten de oever van de rivier, 400 meter voor u, waarna zij roeiend naar de overkant probeerden te komen. Er gebeurden nog meer ongelukken. Er werden lekke boten in het water gezet die snel zonken, soms met hele groepen soldaten met zwaar materieel aan boord. Andere boten zonken of kapseisden doordat zij niet goed geroeid werden. Sommige puntgave boten dreven weg doordat de mannen overboord sprongen wanneer zij dekking zochten tegen het Duitse vuur. Ondanks het intensieve Duitse artillerie-, mortier- en mitrailleurvuur slaagden ongeveer 100 mannen erin de overzijde van de rivier te bereiken, waar zij zich ingroeven in afwachting van versterkingen.

Achter hen moest de genie vier loopbruggen leggen om de rest van het 1e Bataljon en het 3e Bataljon aan de overkant te krijgen. Een van de bruggen werd onderweg naar de rivier echter door mijnen vernield, terwijl een andere op de oever defect bleek te zijn. Twee andere bruggen werden door de Duitse artillerie zwaar beschadigd tijdens de montage. De genisten wisten echter uit alle brokstukken een brug te vervaardigen die om 04.00 uur gereed was voor gebruik. Hoewel deze brug door het water en de modder spiegelglad was, konden de rest van de A- en de B-Compagnie en een peloton van de C-

Compagnie om 06.30 uur zich bij de mannen aan de andere zijde voegen. Van het 3e Bataljon kwam echter niemand aan de overkant. Voor het aanbreken van de dag gaf generaal Wilbur, de plaatsvervangend divisiecommandant, opdracht aan het 3e Bataljon en de rest van het 1e Bataljon om terug te trekken naar de uitgangsstellingen. Bovendien stuurde hij een boodschap naar de overzijde van de rivier om stand te houden. Op datzelfde moment had kolonel Wyatt, commandant van het 141e, die ervan overtuigd was dat zijn compagnieën het bij daglicht onmogelijk lang zouden kunnen volhouden aan de overzijde van de rivier, opdracht gegeven aan zijn mannen om terug te trekken. Een paar mannen slaagden daar echter maar in. De overblijvende infanteristen hadden zich voor het merendeel op de oever van de rivier ingegraven maar toen het dag was bleek dat een paar groepjes ongeveer 200 meter landinwaarts gekomen waren. Even nadat het dag was geworden, werden de telefoonverbindingen door Duits artillerievuur verbroken en waren de mannen aan de overkant geïsoleerd van de rest van het Bataljon. Alle radio's hadden het intussen ook begeven en alleen het geluid van de Amerikaanse geweren en mitrailleurs gaf een indicatie wat er aan de hand was.

Overdag werden voorbereidingen getroffen om het bruggehoofd te versterken. Er waren meer boten en brugleggersmateriaal nodig om de verliezen van de voorgaande nacht goed te maken en pas om 21.00 uur van die avond werd de aanval opnieuw ingezet door het 2e en het 3e Bataljon. Het 2e Bataljon (zonder de commandogroep en de H-Compagnieën) zou op dezelfde drie punten om 21.00 uur klaar moeten staan voor de oversteek met rubber- en aanvalsbotten. Het 3e Bataljon (zonder de commandogroep en de M-Compagnieën) zou om 22.00 uur met pontonsecties de oversteek maken. De rest van deze twee bataljons zou om 23.30 met pontonsecties de oversteek completeren waarna om middernacht nog eens drie anti-tankpelotons zouden oversteken.

De aanval begon op tijd maar toen de infanteristen van het 2e Bataljon bij de rivier arriveerden, bleken de meeste boten door het Duitse afweervuur onbruikbaar te zijn. Met behulp van de onbeschadigde boten slaagden ongeveer 60 mannen erin de andere oever te bereiken. Deze mannen hadden ongeveer vijf uur nodig om heel voorzichtig de Duitse infanteristen en mitrailleurnesten uit te schakelen die de overgang zo bemoeilijkten. Nu er geen direct geweer- of mitrailleurvuur werd afgegeven, slaagden de genisten er onder tamelijk zwaar artillerievuur toch in om op de 22e ongeveer 02.30 uur twee geïmproviseerde voetbruggen gereed te hebben. De meest zuidelijke brug lag recht voor u. Om 03.34 uur waren de K- en de L-Compagnie van het 3e Bataljon aan de overkant, een uur later gevolgd door de E-Compagnie en het grootste deel van de F-Compagnie

van het 2e Bataljon. Om 06.15 uur had het 2e Bataljon drie compagnieën en een peloton van een vierde compagnie aan de overkant, terwijl het 3e Bataljon de drie infanteriecompagnieën ook had overgezet. Een half uur later was nog slechts een van de voetbruggen overgebleven, hoewel er om 04.25 uur al Bailey Brug materiaal was gearriveerd en de genie 20 minuten later aan het werk was gegaan.

Toen de dag aanbrak had het 2e Bataljon twee compagnieën en een peloton en het 3e Bataljon twee compagnieën en nog wat eenheden ongeveer 100 meter ten oosten, dat wil zeggen aan deze kant, van een prikkeldraadversperring, tegenover vijandelijke mitrailleurnesten. De rest van de 3e compagnie van het 3e Bataljon en de twee bataljonscommandogroepen waren ongeveer 400 meter achtergebleven in de buurt van de oever aan de overkant van de rivier. Men vond geen overlevende Amerikanen van de eenheid die de vorige avond de overkant had bereikt.

Hoewel de Duitsers in de buurt van de oversteekplaatsen uitgeschakeld waren, veroorzaakte de vijandelijke artillerie, mortieren en mitrailleurs voortdurend verliezen bij de Amerikanen. Om 08.25 uur werd door het zware mortiervuur de bouw van de Bailey-bruggen stilgelegd. Men bevond zich in een impasse. De troepen aan de overkant van de rivier konden niet verder oprukken en de troepen aan deze kant van de rivier konden geen hulp bieden. De rookgordijnen die door de Amerikanen werden gelegd, bleken niet voldoende om een eind te maken aan de zorgvuldig door de Duitsers uitgezette vuurlijnen van de zware wapens. 's Middags verhoogden de Duitsers hun activiteiten tegen het 2e en het 3e Bataljon en het bruggehoofd begon af te brokkelen. De situatie verslechterde. Langzamerhand werden alle telefoonlijnen verbroken en ook de batterijen van de radio's begonnen het te begeven. Om 16.00 uur waren alle bruggen en boten vernield. De mist was opgetrokken en de vijand kon nu gericht vuur afgeven. Ongeveer op datzelfde moment zetten de Duitsers een sterke tegenaanval in. Die werd afgeslagen, zij het ten koste van veel munitie terwijl de troepen geen nieuwe voorraden aangevoerd kregen. De Amerikaanse situatie werd hopeloos. Even na 17.00 uur volgde een tweede Duitse aanval die op veel minder tegenstand stuitte. Om 17.45 rapporteerde de commandant van het 3e Bataljon dat hij van mening was dat zijn mannen niet lang meer zouden kunnen standhouden.

Tussen 18.00 en 19.00 uur keerden ongeveer 40 man zwemmend of drijvend met stukken hout terug naar deze kant van de rivier. Om 19.00 uur waren het 2e en het 3e Bataljon onder de voet gelopen en na 20.00 uur werd er geen Amerikaans vuur meer gehoord aan de andere kant van de rivier. Tot ver na middernacht keerden er nog individuele manschappen terug van de overkant van de rivier.

'40~'45 TOEN & NU

Punt II

De Terelle-weg, Haarspeldbocht. Coördinaten 851269

Route naar punt II

Vanaf het Excelsior Hotel volgt men Route 6 tot aan de tweede stoplichten. Hier slaat men linksaf en volgt men de borden naar de Duitse Begraafplaats (Cimitero Tedesco) en het dorp Caira. Vervolgens volgt men de Caira-weg langs de Rapido en het gebied waar de kazerne was. Bij het binnenkomen van het dorp Caira slaat men scherp rechtsaf, de Terelle-weg in. Punt II bevindt zich in de derde haarspeldbocht naar links.

ORIËNTATIE (170 GRADEN)

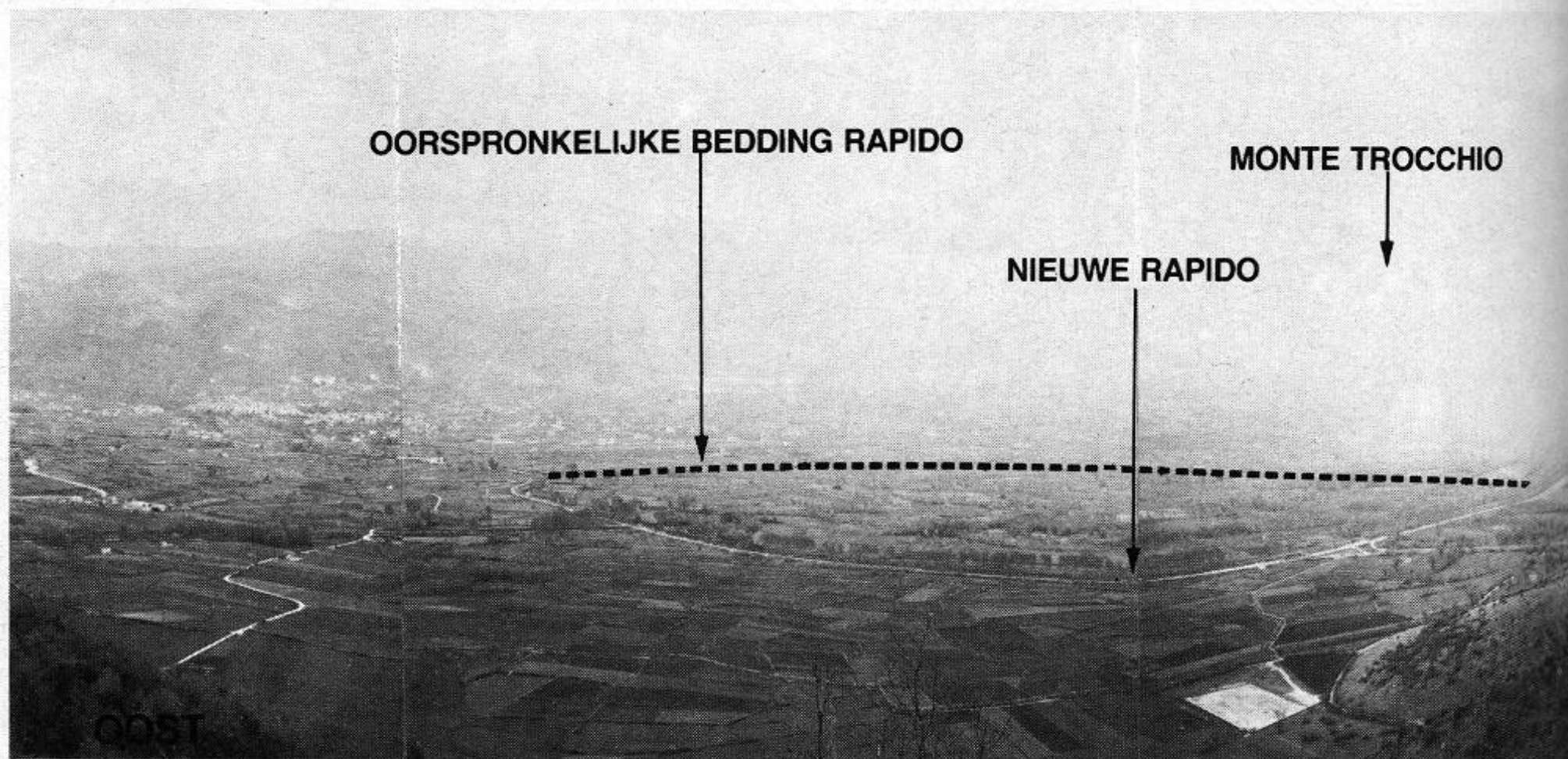
Hier bevindt men zich bij de achterdeur van de naderingsroute naar CASSINO vanuit het noorden. Links van het panorama ziet men in oostelijke richting een hoogte van ongeveer 300 meter en het noordelijke deel van de RAPIDO-vallei. U kunt de 'nieuwe' rivier zien die hier door een betonnen bedding loopt. De loop van de rivier zoals die in 1944 was kunt u op bovenstaande afbeelding zien. In het centrum ligt de Duitse begraafplaats en rechts daarvan ligt het dorpje CAIRA. De heuvel links boven het dorpje is HEUVEL 213. Daar weer iets links van en wat verder naar achteren ligt HEUVEL 156 die het zicht op de kazerne beneemt. Boven het dorpje CAIRA kan men in de verte MONTE CASSINO en het KLOOSTER zien. Boven de weg die van CAIRA komt, ziet men MONTE CASTELLONE. De MONTE CAIRO, die nog verder naar rechts ligt, is niet op de foto te zien terwijl de COLLE ABATE en de COLLE BELVEDERE zich allebei achter de standplaats bevinden.

ACHTERGRONDEN

Na de mislukte poging van de 36e Amerikaanse Divisie om een bruggehoofd over de GARL te vestigen, besloot men de 34e Divisie in te zetten om de RAPIDO te laten oversteken. Generaal Ryder, commandant van de 34e Amerikaanse Divisie, gaf het 133e Regiment opdracht het gebied bij de kazerne te veroveren dat vlak achter HEUVEL 156 ligt en waar men langs komt wanneer men naar punt II rijdt. Het plan was het 1e Bataljon van het 133e Regiment de RAPIDO te laten oversteken aan de noordzijde van de KAZERNE (dat wil zeggen de zijde die het dichtst bij onze standplaats ligt) en het 3e Bataljon de zuidkant te laten aanvallen. Het 100e Bataljon van het 133e moest daarna de rivier oversteken en in zuidelijke richting via de Carusoweg in de richting van CASSINO oprukken. Dit is de weg die van CAIRA naar CASSINO loopt. Een deel van deze weg loopt langs de basis van de linkerflank van HEUVEL 156.

DE GEBEURTENISSEN

Het 756e Tankbataljon, dat aan het 133e Regiment was toegevoegd, moest de infanterie over de rivier volgen met 54 Sherman en 17 lichte tanks en vuursteun verlenen. Bovendien werden

nog twee tankbataljons gereed gehouden om later de oversteek te maken. Het 133e viel op 24 januari om 22.00 uur aan maar de aanval liep eigenlijk meteen vast. De landmijnen desorganiseerden de troepen en de modder en het water langs de rivier verhinderden de opmars van de tanks. Op 25 januari om 04.30 uur breidde generaal Ryder zijn aanval naar rechts uit waar de ondergrond wat steviger leek. Het 3e Bataljon werd verplaatst van het zuiden naar de rechterflank van het 1e Bataljon waardoor het in een positie op een afstand van circa 500 meter van HEUVEL 156 kwam. Het 100e Bataljon werd nog verder naar het noorden bij een S-bocht in de rivier de RAPIDO verplaatst, aan de voet van HEUVEL 156. Na een artilleriebeschieting om 09.00 uur vielen alle drie de bataljons aan en slaagde het 100e Bataljon erin een paar infanteristen aan de overkant van de rivier te krijgen. Door een grote prikkeldraadversperring, beschermd door mitrailleurvuur, was een verdere opmars hier echter onmogelijk. Om 13.30 uur slaagde het 1e Bataljon erin, nadat er een weg door het mijnenveld gezuiverd was, een aantal pelotons ten noorden van de kazerne over de rivier te krijgen. Om ongeveer 17.30 had het 3e Bataljon een smal bruggehoofd aan de andere kant van de rivier, links van HEUVEL 156 gevestigd. Op 25 januari en in de volgende nacht kon het 133e Regiment echter weinig doen om het bruggehoofd verder uit te breiden.

Het was duidelijk dat het Duitse vuur, dat van het hoger gelegen gebied kwam, moest worden uitgeschakeld, in het bijzonder het vuur dat van HEUVEL 213 kwam. Generaal Ryder besloot het 135e Regiment in te zetten dat tot taak had de RAPIDO over te steken even ten zuiden en links van de oversteekplaats van het 133e aan de zuidkant van de kazerne. Het 135e moest via de hellingen achter HEUVEL 156, HEUVEL 213 vanuit het zuiden aanvallen. In de nacht van 26 op 27 januari slaagde het 135e Regiment erin een infanteriecompagnie aan de andere kant van de rivier te krijgen die het bijzonder moeilijk had

tussen de sloten, de prikkeldraadversperringen, de mijnen en het vijandelijk vuur. De ondersteunende tanks konden de rivier niet oversteken door de drassige toevoerwegen. Zes tanks raakten vast op de meest voor de hand liggende route waardoor de andere tanks pas verder konden nadat de genie de oversteekplaatsen had verbeterd.

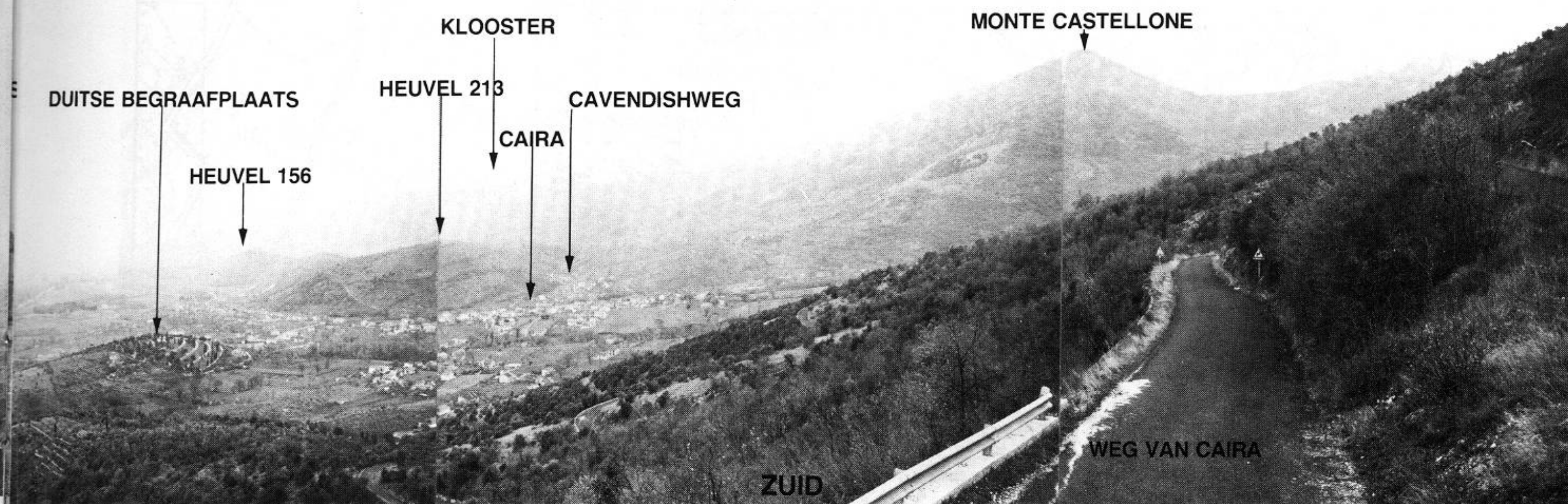
Met slechts kleine eenheden van twee regimenten als bruggehoofd aan de andere kant van de RAPIDO was het duidelijk dat er snel andere eenheden overstaken om de achterliggende heuvels te zuiveren. Generaal Ryder, daartoe aangespoord door generaal Keyes, de legerkorpscommandant, gaf onmiddellijk opdracht aan het 168e Regiment via de linies van het 133e Regiment op de morgen van de 27e januari aan te vallen. Er zou worden aangevallen met twee bataljons op linie, voorafgegaan door een peloton tanks. De tanks moesten de prikkeldraadversperringen stukrijden, de anti-personeel-mijnen tot ontplofing brengen en Duitse steunpunten vernietigen. Het meest rechtse bataljon van het 168e moest de rivier oversteken bij de S-bocht, waar het 100e Bataljon van het 133e de oversteek had gemaakt, terwijl het linker bataljon van het 168e 500 meter zuidelijker, tegenover HEUVEL 156, waar het 3e bataljon van het 133e was overgestoken, naar de overkant moest gaan.

Even voor het aanbreken van de dag barstte de artilleriebeschieting los en gingen de tanks voor de infanterietroepen op weg naar de RAPIDO. Een paar tanks raakten van de smalle weggetjes die op sommige punten geheel onder-water lagen, maar om 08.30 uur waren er twee aan de overkant om 09.15 uur gevolgd door nog eens twee tanks.

Deze vier tanks hadden de oevers echter zo vernield, dat de tanks die hen volgden vastraakten en verder verkeer onmogelijk maakten. Terwijl genisten meteen begonnen te werken aan een knuppelweg (achter elkaar liggende boomstammen), een werk dat de hele verdere dag zou duren, volgde de infanterie de door de vier tanks

Een Italiaanse dump van oude Britse artilleriestukken die nog te zien zijn op weg naar punt II (in de oude kazerne).

van mijnen gezuiverde paden. Ondanks het hevige Duitse vuur slaagden beide bataljons van het 168e erin twee infanteriecompagnieën aan de andere kant van de RAPIDO te krijgen. Om 13.00 uur waren alle vier de tanks op de andere oever uitgeschakeld - twee door anti-tankgeschut, een doordat een rupsband door een mijn werd beschadigd en de vierde door een granaat toen de tank terugreed naar de oversteekplaats om nieuwe munitie te halen. Desalniettemin vorderden de infanteriecompagnieën aan de overkant redelijk door het vlakke terrein en werd ondanks zware verliezen de voet van HEUVEL 156 en HEUVEL 213 bereikt toen het donker was geworden. Na het invallen van de duisternis bereikte nog een infanteriecompagnie deze stellingen en kon zelfs de top van HEUVEL 213 ongezien worden bereikt. In plaats van op de top te blijven besloot de compagniescommandant zijn troepen weer terug te trekken omdat hij van mening was dat dit bij daglicht een onhoudbare positie zou blijken te zijn. Deze terugtocht onttaardde echter in een paniekerige vlucht in de duisternis en een aantal soldaten trok zelfs weer de rivier over. Omdat de twee andere compagnieën van mening waren dat er een algehele terugtocht aan de gang was, werden die ook nerveus; ze raakten in paniek en trokken zich ook weer naar de andere kant terug. Pas toen iedereen weer terug was, bleek wat er was gebeurd. De verwarring steeg ten top. Om de twee andere compagnieën wier posities maar al te goed aan de Duitsers bekend waren, niet nodeloos aan het verdedigingsvuur bloot te stellen, kregen zij opdracht ook terug te trekken. Ze moesten naar een oversteekplaats in het noorden 500 meter vanaf de S-bocht om daar opnieuw over te steken en vervolgens 600 meter in de richting van het dorp CAIRA oprukken. Halverwege de rivier en het dorp groeven twee pelotons zich in, terwijl de rest van de compagnieën zich ingroef om de weg naar de oversteekplaats, die geschikt leek voor tanks, te verdedigen.

Generaal Ryder besloot nu alle drie de bataljons van het 168e in te zetten voor een aanval op de heuvelrug tussen HEUVELS 156 en 213. Wanneer deze heuvelrug in Amerikaanse handen zou zijn, kon het 133e Regiment ongetwijfeld het gebied bij de kazerne veroveren en zou een aanval op de MONTE CASTELLONE uitvoerbaar zijn.

Na een zware artilleriebeschieting bij het aanbreeken van de dag begon het 168e Regiment op 29 januari, voorafgegaan door het 760e Amerikaanse Tankbataljon, met de bestorming van de zich hevig verzettende Duitsers. Men maakte gebruik van de oversteekplaats bij de S-bocht van de rivier en de oversteekplaats 500 meter noordelijker, aan deze kant van de S-bocht. Om 07.00 uur waren al 7 tanks overgestoken, hoewel er twee direct werden uitgeschakeld en twee andere binnen de kortste keren door hun munitie heen waren.

De aanwezigheid van de tanks vormde echter

een grote morele steun voor de infanteristen; alle drie de bataljons bevonden zich dan ook spoedig op de andere oever en men rukte langzaam maar zeker in de richting van de heuvelrug op.

's Middags stuurde generaal Ryder het 756e Tankbataljon ter ondersteuning over de RAPIDO. Toen 23 van hun tanks om 16.00 uur plotseling op de andere oever verschenen en daar stevig huishielden onder de Duitse stellingen aan de voet van de heuvelrug, begon er vaart in de Amerikaanse aanval te komen. Terwijl de tanks meer dan 1000 75 mm-granaten afvuurden van zo'n afstand dat zij niet konden missen, rukte de infanterie op door de vlakte die u rechts van de RAPIDO ziet liggen. Om 18.45 uur hadden alle infanteriebataljons de voet van de heuvels bereikt en hun weg door de vernielde prikkeldraadversperringen gevonden. De troepen beklommen de hellingen en op 30 januari bij het aanbreeken van de dag waren de HEUVELS 156 en 213 in Amerikaanse handen, hoewel de zuiveringsacties nog tot de middag voortduurden. Duitse tegenaanvallen konden worden afgeslagen, terwijl de volgende dag het dorp CAIRA met het hoofdkwartier van het 131e Grenadierregiment in Amerikaanse handen viel.

In de tijd dat deze acties plaatsvonden, werd de rechterflank van de Amerikanen beschermd door Franse troepen die boven en achter onze standplaats in de richting van TERELLE vochten. Hevige tegenaanvallen werden door hen afgeslagen en hoewel Duitse troepen toch weer wat terreinwinst konden boeken, hielden de Fransen stand op de COLLE BELVEDERE en de COLLE ABATE.

Achter ons, aan de Fransen toegevoegd en opererend op hun linkerflank, vocht het 142e Regiment. (Dit was het regiment dat niet betrokken was geweest bij de gevechten om de oversteek van de GARI). Nu zouden zij echter een vitale rol gaan spelen bij de verdediging van het gebied rondom de MONTE CASTELLONE op de rechterflank van de 34e Divisie die nu op het punt stond om naar het zuiden af te buigen, in de richting van de abdij en Route 6.

Ruwweg gezien lopen er vanaf onze standplaats drie heuvelruggen in de richting van deze hoofdweg: Links - HEUVEL 156 waarvan een rug via de KASTEELHEUVEL en de KLOOSTERHEUVEL loopt. In het centrum - de heuvelrug van HEUVEL 213 boven het dorp CAIRA die via de heuvelrug langs een diep ravijn naar de tweede top rechts van het KLOOSTER aan de horizon loopt. Rechts - MONTE CASTELLONE - de grote top die doorloopt tot aan de hoofdweg.

Voor deze aanval zou het 133e de linkse en het 135e de centrale en de rechtse heuvelruggen voor hun rekening nemen. Het 168e Regiment werd in reserve gehouden.

De aanval begon op 1 februari vroeg in de morgen en in een dichte mist. Het 135e Regiment veroverde de MONTE CASTELLONE. In het RAPIDO-dal veroverde het 3e Bataljon van het 133e

Regiment ten slotte de kazerne aan de voet van HEUVEL 156 terwijl op 3 februari de Amerikaanse infanteristen alle heuveltoppen die u van hieruit kunt zien in handen hadden. Op standplaats III zullen wij zien tot hoever de Amerikanen waren doorgedrongen.

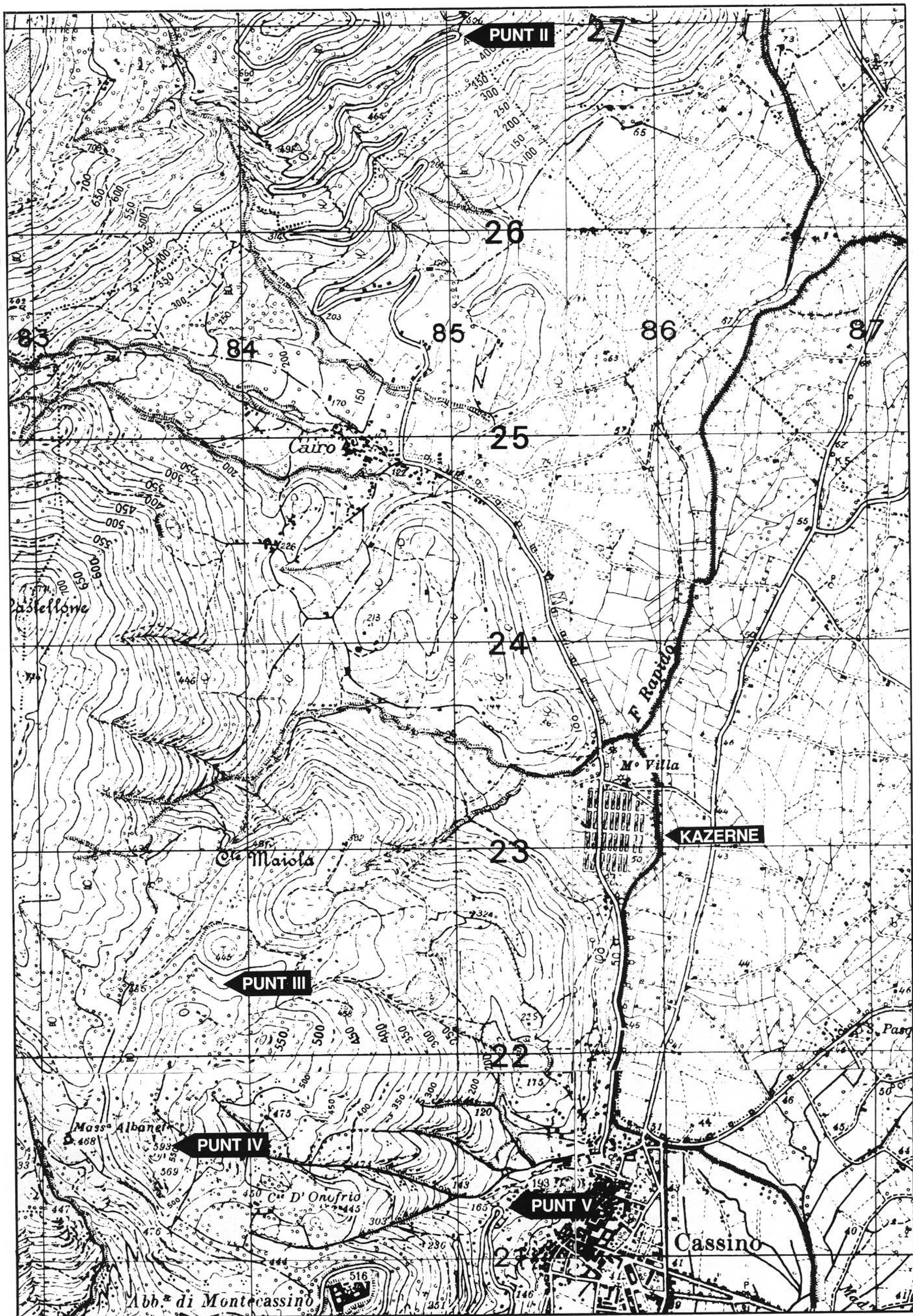
De eenheden van de 4e Indiase Divisie zouden onder slechte weersomstandigheden vijf weken lang verbitterde gevechten moeten leveren in dit gebied. Om de twee brigades te kunnen bevoorraden, werd de derde gebruikt om de voorste eenheden van voedsel, voorraden en munitie te voorzien. De brigades werden bevoorradt vanuit SAN MICHELE. Dit betekende een elf kilometer lange tocht door de RAPIDO-vallei via de landwegen en dalen die u voor u ziet. In het begin, tijdens de eerste Amerikaanse acties in deze slag, waren de weggetjes achter het dorp CAIRA alleen maar toegankelijk voor muilezels en dragers.

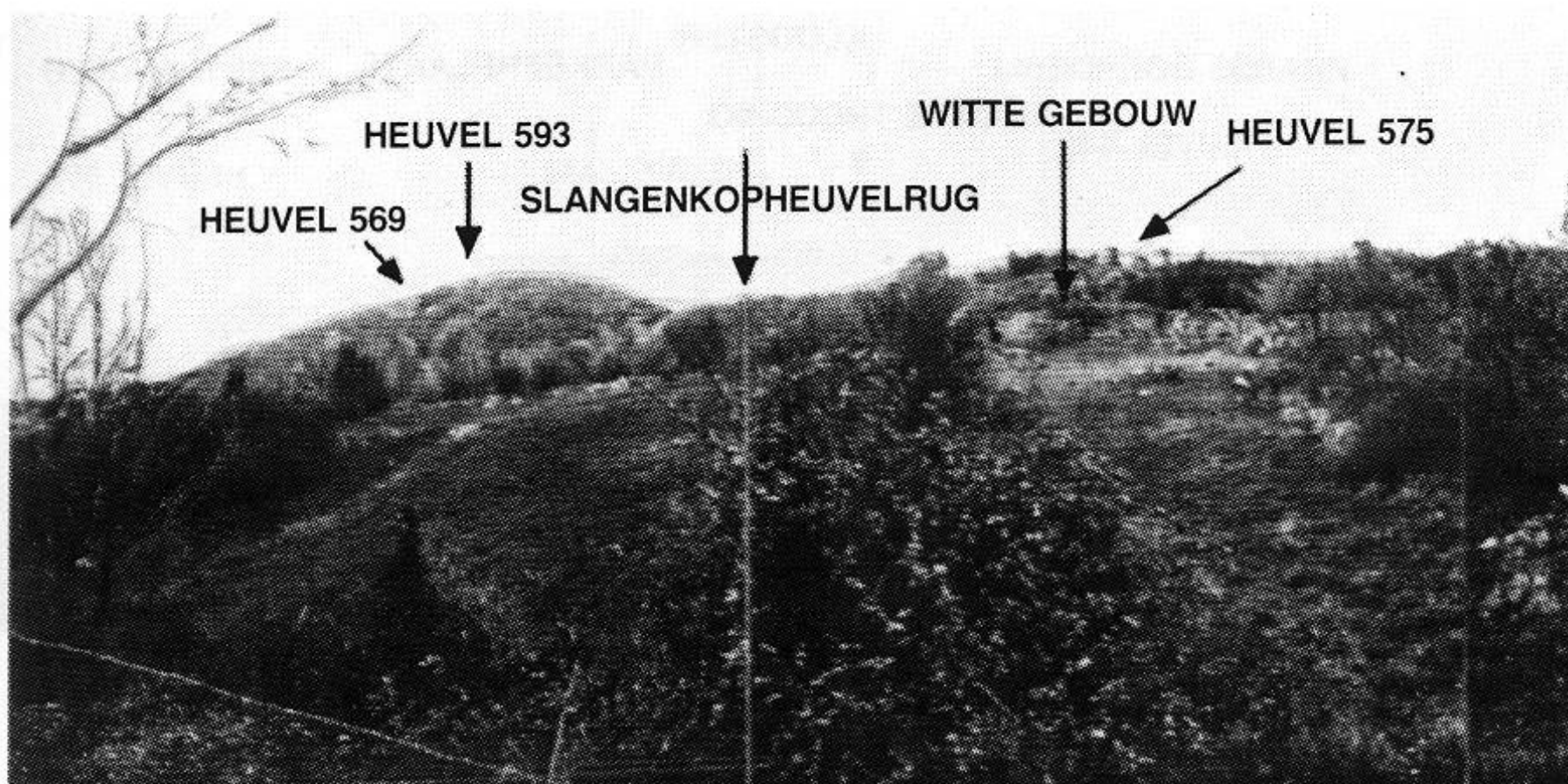
De genie-eenheden deden verschrikkelijk hun best om deze landweggetjes zo snel mogelijk geschikt te maken voor het gebruik van jeeps. Er werden twee belangrijke verbindingslijnen aangelegd. Een weg, onzichtbaar achter HEUVEL 213, heette ROORKEE en liep over de middelste heuvelrug die wij al eerder noemden. De andere weg was de CAVENDISH-weg die door de kloof vanuit het dorp CAIRA naar boven liep. Eind februari was dit pad geschikt gemaakt voor jeeps en had het een lengte van 1600 meter met een stijging van 260 meter, terwijl de laatste 400 meter zelfs een stijgingspercentage van 25% had. Via deze weg werd de tankaanval van 19 maart uitgevoerd.

Voordat wij dit punt verlaten, dienen wij ons te realiseren dat in de nacht van 12 op 13 februari de Amerikanen hier ten slotte werden afgelost door de 7e Brigade van de 4e Indiase Divisie die een paar nachten op de hellingen voor ons gelegerd was geweest.

Tegenover het Italiaanse artilleriedepot is weinig meer te zien van de oude kazerne (zie kaart op pagina 30) die door de Amerikanen van het 3e Bataljon van het 131e Regiment werd veroverd.

Punt III

De Noordpunt van de Slangenkopheuvelrug Coördinaten 839223

Route naar Punt III

Vanuit het Excelsior Hotel neemt men de rechterweg op een afstand van ongeveer 150 meter vanaf Route 6 (naar Rome) naar het Klooster (Abbazia). Op de top aangekomen, voordat u op de grote parkeerplaats van het klooster komt, slaat u rechtsaf in de richting van de Poolse begraafplaats (Cimitero Polacco). Rij door de poorten (u laat de begraafplaats rechts liggen) en sla vlak voor de tweede poort rechtsaf een onverharde weg in. Vlak voor een haarspeldbocht naar links, slaat u weer rechtsaf een onverharde weg in, passeert een boerderij links en volgt de muur die in een bocht naar rechts loopt. U volgt dit spoor tot u op het punt komt waar het uitzicht overeenkomt met de foto.

ORIËNTATIE (250 graden)

U kijkt nu in zuidelijke richting naar de oostelijke helling van de SLANGENKOPHEUVELRUG. Links op de foto bevindt zich het POOLSE MONUMENT op de top van HEUVEL 593. De heuvelrug die naar rechts loopt is de noordzuidkam van de SLANGENKOPHEUVELRUG. Daar recht achter ligt HEUVEL 575 op een afstand van ongeveer een kilometer. Het KLOOSTER, dat niet zichtbaar is, ligt links op de foto op een afstand van ongeveer 1200 meter.

Nu is er uiteraard veel begroeiing op de SLANGENKOPHEUVELRUG maar wij mogen niet vergeten dat in februari 1944 het geheel kaal en rotsachtig was.

Hoewel wij het ook nog over de aanval van de 34e en 36e Amerikaanse Divisie tijdens de eerste slag zullen hebben, lopen wij nu wat vooruit op de zaken en maken een sprong naar de gebeurtenissen op 12 februari tijdens de tweede slag.

DE GEBEURTENISSEN

Op 12 februari kreeg het Sussex-bataljon om 11.00 uur opdracht de posities van de Amerikanen over te nemen. Als gevolg van het feit dat de exacte locaties van de Amerikanen niet bekend waren, werd op de kaart gewoon een hele sector aangestreept tussen HEUVEL 593 en de SLANGENKOPHEUVELRUG. Tijdens een eerste verkenning kwam overste Glennie, commandant van het Sussex, tot de ontdekking dat zijn sector werd verdedigd door vier Amerikaanse bataljons (in totaal echter slechts ongeveer 400 man) van drie verschillende regimenten van twee verschillende divisies (de 34e en de 36e).

Na de aflossing was de positie van het Sussex als

volgt: de B- en de C-Compagnie waren aan het eind van de rug, aan de voet van HEUVEL 593 – de heuvel met het monument – op een afstand van ongeveer 70 meter van de voorposten van de Duitsers die op de helling lagen ingegraven. De A-Compagnie lag parallel aan de heuvelrug in westelijke richting – dat is in de richting van HEUVEL 575. Het bataljonshoofdkwartier bevond zich links op de foto terwijl de D-Compagnie nog verder naar achteren (links) in reserve werd gehouden. Overste Glennie verplaatste zijn commandopost twee dagen later naar de witte boerderij waarvan de plaats op de foto staat aangegeven.

De positie van het Sussex was bepaald niet benijdenswaardig omdat de Duitsers niet alleen de westelijke helling, van hieruit gezien de achterste helling, van HEUVEL 593 in handen hadden, maar zich ook stevig hadden genesteld in de ruïnes van een oud fort op de top. Links hadden zij het gebied van het KLOOSTER in handen en rechts bezetten zij ook HEUVEL 575 en alle hoger gelegen hellingen, die op een afstand van slechts 1000 meter een perfect uitzicht boden op de heuvelrug. Bovendien waren HEUVEL 569 en de slechts 200 meter daarachter liggende HEUVEL 593 in Duitse handen.

De aanvoerwegen van de Amerikaanse linies naar de Sussex-sector lagen in het gezichtsveld van de Duitsers, in het bijzonder vanaf de MONTE CAIRO en het bataljon was daarom van alle kanten aan Duitse blikken blootgesteld. De bevoorradings situatie was abominabel slecht. Het bataljon had slechts een minimum aan munitie, weinig granaten en geen reserve voor de 2-inch mortieren. Het 3-inch mortierpeloton had in het begin slechts de beschikking over achtergelaten Amerikaanse voorraden. Het bataljon had geen reserverantsoenen en nauwelijks een deken per man. Wat achtergelaten Amerikaanse K-rantsoenen en handgranaten kwamen goed van pas. De stellingen van het bataljon bestonden uit zeer ondiepe mangaten gevormd door stenen borstweringen. Deze primitieve toestanden wer-

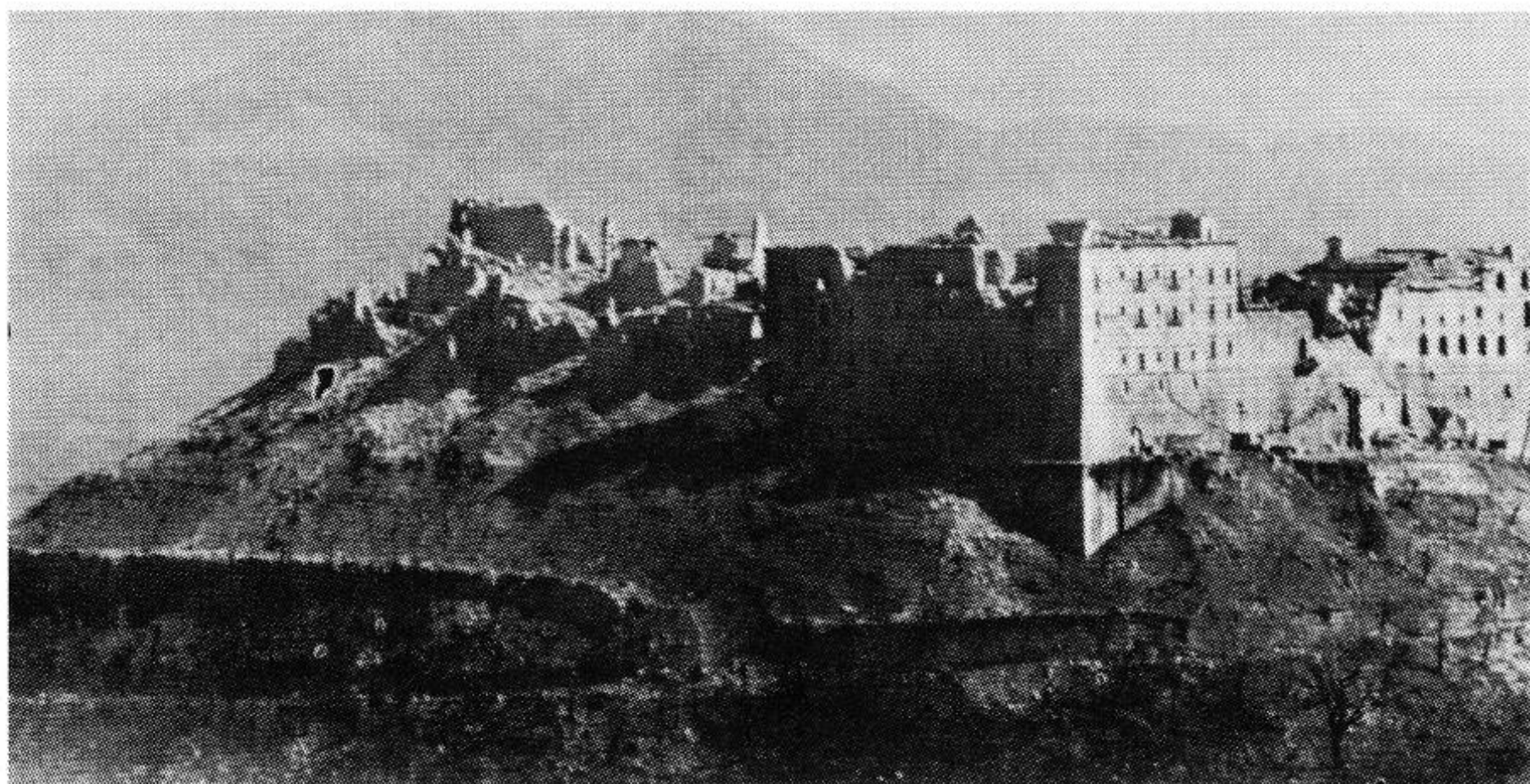
den veroorzaakt door de rotsachtige ondergrond waarin geen gaten konden worden gegraven.

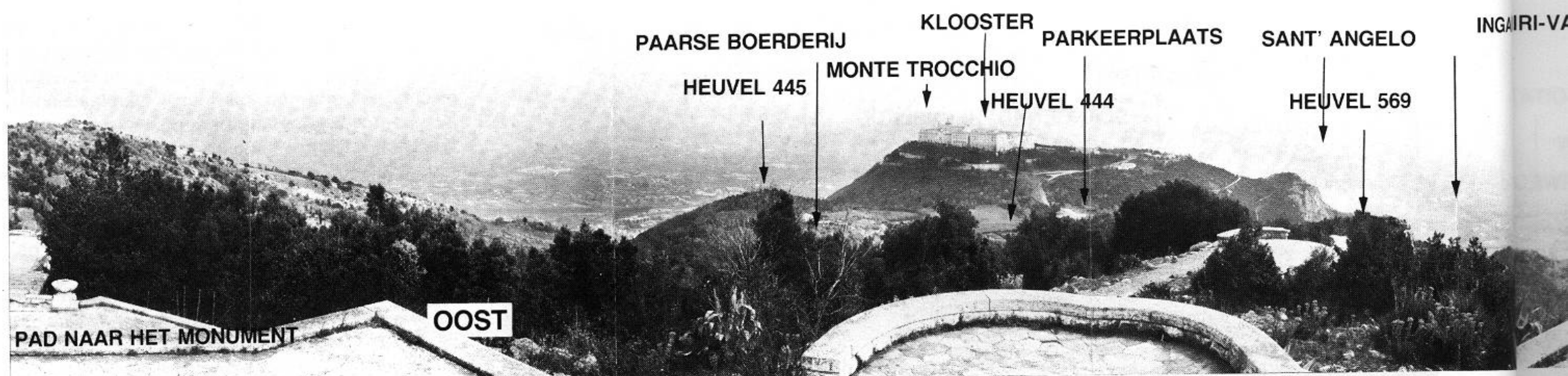
Overdag waren de bewegingen op de heuvelrug slechts beperkt tot individuele verplaatsingen. Wanneer zich iets meer bewoog, werd er door de vijand op gevuurd. Verkenningen waren bijna onmogelijk. Een patrouille van de C-Compagnie probeerde in de nacht van 13 op 14 februari een weg rondom HEUVEL 593 te vinden, maar het was onmogelijk op de rotsachtige hellingen geruisloos te werk te gaan en de patrouille stuitte dan ook direct op tegenstand en er konden geen nieuwe informatie worden verkregen. Dinsdag 15 februari was een koude dag maar de hemel was helderder dan een paar dagen tevoren. Om 09.25 uur begonnen de eerste bommen op het KLOOSTER te vallen. Het bombardement, dat de hele morgen doorging, vormde een ontzag inboezemende aanblik en de mannen van het Sussex lagen op de eerste rij. Overste Glennie was niet op de hoogte gebracht van dit bombardement en het bataljon was dan ook zeer verrast toen de eerste bommen met krakende explosies op de abdij vielen. Nadat middelzware bommenwerpers 's middags het werk hadden afgemaakt, was er van het KLOOSTER slechts een rokende ruïne overgebleven, terwijl 'de gekartelde' restanten van de muren als een rotte tand op de top tegen de hemel afstaken'.

Het bombardement was niet de enige verrassing voor Glennie die morgen. Tegen twaalf uur kreeg hij opdracht om diezelfde avond 'Heuvel 593 te veroveren' en zich met zijn bataljon op de top te nestelen. De oorzaak was dat men tijdens het bombardement tot de conclusie was gekomen dat een aanval op de MONTE CASSINO onmogelijk was wanneer HEUVEL 593 niet gezuiverd zou zijn van vijandelijke troepen. De verovering van Heuvel 593 werd als een afzonderlijke actie beschouwd en daarom werd de aanval op de abdij 24 uur uitgesteld. Het lag voor de hand dat het Sussex de verovering van Heuvel 593 toebedeeld zou krijgen.

Overste Glennie had het niet eenvoudig. Hij had nauwelijks ruimte om te manoeuvreren, praktisch nog geen informatie kunnen verzamelen, terwijl er overdag aan verkenning niet te denken viel en er dus weinig bekend was over de sterkte van de Duitsers. Het enige dat bekend was, was het feit dat de aanvalsweg bezaaid was met rotsen en losliggende stenen zodat een nachtelijke overrompelingaanval tot de onmogelijkheden behoorde. Overste Glennie besloot dat hij slechts een compagnie voor deze actie zou inzetten en hij gaf de C-Compagnie onder commando van majoor Dalton met nog twee officieren en 63 manschappen opdracht tot het uitvoeren van deze actie. Wat er in de nacht van 15 en 16 februari gebeurde, hebben wij al kort beschreven in het verhaal over de tweede slag.

'... dat als een rotte kies boven op de heuvel stond' Een Duitse foto (Bundesarchiv).

Punt IV

Heuvel 593 naast het Poolse Monument Coördinaten 836216

Route naar punt IV

Vanuit het Excelcior Hotel neemt men de rechterweg op een afstand van ongeveer 150 meter van de Route 6 (naar Rome) naar het Klooster (Abbazia). Op de top aangekomen, slaat u, voordat u op de grote parkeerplaats van het klooster komt, rechtsaf in de richting van de Poolse Begraafplaats (Cimitero Polacco). Rij door de poorten (u laat de begraafplaats rechts liggen) en sla vlak voor de tweede poort rechtsaf een onverharde weg in. Dit spoor volgt u tot een kleine parkeerplaats aan de voet van de trap die naar Heuvel 593 leidt. Standplaats IV is bij het monument.

ORIËNTATIE (360 graden)

Links op de foto kijkt u in oostelijke richting over de RAPIDO-vallei die ongeveer 500 meter lager ligt. Iets naar rechts ligt de MONTE CASSINO met het KLOOSTER op de top. Achter het klooster ziet u de MONTE TROCCHIO. Linksonder het klooster ligt HEUVEL 445. In het dal liggen vlak onder deze kant van het klooster van links naar rechts, de ROZE BOERDERIJ HEUVELRUG, HEUVEL 444 en de PARKEERPLAATS. Naar rechts gaande vanaf het klooster het LIRIDAL in ligt het dorpje SANT' ANGELO op ongeveer één uur (volgens plaatsbepaling met behulp van de klokmethode. U vormt daarbij zelf de as van de wijzers, zodat één uur, schuin rechts voor u is.) van de steile, rotsachtige berg aan de rechterkant van de MONTE CASSINO. Nog iets verder naar rechts ligt HEUVEL 569, de zuidelijke uitloper van de SLANGENKOPHEUVELRUG op een afstand van ongeveer 200 meter.

Wanneer wij het beeld nu verder naar rechts verplaatsen, kijken wij regelrecht het LIRIDAL in, in de richting van de AURUNCIBERGEN die op deze foto helaas aan de horizon niet te onderscheiden zijn. Nog verder naar rechts ziet u de HEUVELS 505 en 575. Tussen deze heuvelrug en HEUVEL 593, waar wij nu staan, ligt een dal waarin een landweg loopt die aansluit op de CAVENDISHWEG. Tijdens de aanval op 19 maart in de derde slag om Monte Cassino reden de tanks via dit spoor om vlak onder HEUVEL 569 de bocht om te gaan.

Onder HEUVEL 575 ligt in dit dal de ruïne van de ALBANETABOERDERIJ. De heuvelrug die van HEUVEL 575 naar rechts loopt, is de COLLE SANT' ANGELO.

Nog verder naar rechts zien wij HEUVEL 706, vanwaar in onze richting de SPOOKHEUVEL-

RUG loopt. Boven deze heuvelrug torent de machtige 1500 meter hoge MONTE CASTELLONE uit die u vanaf punt II van de andere kant kon bekijken. Wanneer wij nu bijna 360 graden gedraaid zijn, kijken wij naar de dicht begroeide SLANGENKOPHEUVELRUG die zich van hieruit in noordelijke richting uitstrekt.

ACHTERGRONDEN

Het waren zoals wij al eerder zagen de 34e en 36e Amerikaanse Divisie die eerst vanuit het noorden het KLOOSTER probeerden te veroveren en te omsingelen. Op onze tweede standplaats boven het dorp CAIRA zagen wij hoe deze aanval begon met het oversteken van de rivier de RAPIDO. Na vele zware gevechten, waarbij zelfs een stormaanval in de richting van de noordelijke muur van het klooster werd uitgevoerd, kozen de Amerikanen positie in een lijn die ongeveer van links van de MONTE CASTELLONE, via HEUVEL 706, langs de rechterkant van de SPOOKHEUVELRUG naar de SLANGENKOPHEUVELRUG ongeveer 100 meter beneden ons, over de BOERDERIJ met het ROZE dak naar de kloof links van het KLOOSTER liep. Hierna werden de stellingen van de Amerikanen overgenomen door de 7e Indiase Brigade van de 4e Indiase Divisie, terwijl op dat moment ook overste Glennie met het 1e Royal Sussex Bataljon op de SLANGENKOPHEUVELRUG arriveerde.

DE GEBEURTENISSEN

Nadat de aanvallen van de Royal Sussex Compagnie en het hele Bataljon op 15/16 en 16/17 februari mislukt waren, volgde een nog grotere aanval in de nacht van 17 op 18 februari.

Het 4/16e Punjabs had het gebied achter de Sussex aan de andere zijde van de Slangenkopheuvelrug in handen en het was de bedoeling om het 4/6e Rajputana Rifles om middernacht de linies van het Sussex te laten passeren om nog een keer te proberen HEUVEL 593 te veroveren en wanneer die poging zou slagen door te gaan naar de PARKEERPLAATS tussen deze kant van de SLANGENKOPHEUVEL en het KLOOSTER. Op 18 februari stonden het 1/2e Ghurka's van de 7e Brigade en het 1/9e Ghurka's van de 5e Brigade om 02.15 uur gereed voor een frontale aanval op de KLOOSTERHEUVEL via de SLANGENKOPHEUVELRUG naar de linkerzijde van het klooster op de foto.

In de nacht van 17 op 18 februari begonnen de B- en de C-Compagnie van het 4/6e Rajputs, evenals het Royal Sussex de avond tevoren, zich behoedzaam langs de heuvelrug in de richting van HEUVEL 593 te verplaatsen. En net als de twee avonden tevoren werden ook zij na ongeveer een uur op de lager gelegen noordelijke hellingen voor u door een intens vijandelijk vuur tegengehouden. Afzonderlijke groepjes slaagden er echter in, ondanks zware verliezen, de top waarop u staat te bereiken; daar werd wanhopig gevochten om de fanatieke Duitse tegenaanvallers af te slaan. Om 03.15 uur zat er echter helemaal geen beweging meer in de aanvalscompagnieën en kon men niet doorstoten naar de PARKEERPLAATS.

Ongeveer 300 meter links van de Rajputs, voerden de Ghurka's hun aanval op het KLOOSTER uit, waarbij de PARKEERPLAATS hun eerste doel vormde. Vlak nadat zij met hun aanval waren begonnen, werden zij gedwongen dekking te zoeken door een hagel van projectielen vanaf de heuvelrug van de Boerderij met het PAARSE DAK op hun linkerzijde en vanaf HEUVEL 593, dus vanaf hier, op hun rechterzijde. De Ghurka's probeerden deze stellingen buiten gevecht te stellen waardoor zij praktisch in de sector van de Rajputs terechtkwamen.

Het 1/2e Ghurka's probeerde het klooster nu te benaderen via de BOERDERIJ met het PAARSE DAK. Ze zochten hun weg door de kloof aan de voet van de noordelijke hellingen van de KLOOSTERHEUVEL en toen de voorste pelotons een strook met struikgewas naderden, werden ze plotseling met granaten bestookt vanaf de hoger gelegen hellingen. Ze stormden naar voren en kwamen in een strook met doornenstruiken, prikkeldraadversperringen en booby-traps terecht. Overal explodeerden anti-personeelmijnen en de voorste pelotons werden óf door de mijnen opgeblazen óf door de hagel van mitrailleurvuur vanaf de noordelijke helling van de KLOOSTERHEUVEL neergemaaid. Desondanks werden er toch een paar mitrailleurnesten uitgeschakeld maar het bataljon slaagde er niet in dichterbij het KLOOSTER te komen. Intussen werden op en rondom HEUVEL 593 felle man-tegen-man-gevechten gevoerd en gedurende de hele nacht moesten de Rajputs een aantal Duitse tegenaanvallers afslaan. Toen het op 18 februari echter licht werd, was het duidelijk dat noch de Rajputs, noch de Ghurka's bij daglicht veel overlevingskansen hadden wanneer zij hun posities zouden handhaven. Daarom werden zij teruggetrokken. Alle aanvallen waren dus mislukt en met uitzondering van het Sussex waren er nu drie bataljons

De heuvels en bergen rondom Cassino moeten nog bezaaid liggen met verroeste uitrustingsstukken. Deze verroeste helm vonden wij bij het klooster.

op de Duitse hellingen vastgelopen.

Hier eindigde de tweede slag. De derde slag vond plaats in de stad CASSINO aan de andere zijde, van hieruit gezien, van de KLOOSTERHEUVEL. Deze slag zullen wij vanaf onze volgende standplaats bekijken. Nu wij hier echter toch zijn zullen wij daarop vooruitlopen en in het kort de vierde slag behandelen.

De vierde slag vond plaats langs de hele frontlijn vanaf de Golf van GAETA tot aan de CASSINO-BERGEN hier. Er waren 5 Legerkorpsen bij betrokken, het 2e Amerikaanse, het Franse, het 13e Britse, het 1e Canadese en het 2e Poolse Legerkorps.

De Amerikaanse 85e en 88e Divisie en de vier divisies en de cavaleriedivisie van het Franse Legerkorps vormden samen het Amerikaanse 5e Leger. Hun frontsector besloeg een gebied vanaf de zee 40 kilometer zuidelijker tot aan de rivier de LIRI, die van hieruit gezien aan de andere kant van het LIRI-dal loopt. De gevechten begonnen op 11 mei en de opmars van de Fransen was meer dan spectaculair. Op 19 mei was het hele AURUNCI-massief van vijanden gezuiverd.

Er bestond een nauw verband tussen de aanval in het dal beneden ons en de aanval van het 2e Poolse Legerkorps hier in de bergen. Het 13e Britse Legerkorps had tot taak een aantal bruggehoofden aan de overkant van de GARI te vestigen, dit zagen wij al eerder vanaf standplaats nummer 1. Nadat zij dit doel hadden veroverd, zouden zij Route 6, vlak beneden ons, moeten oversteken, de stad CASSINO omsingelen en zich moeten aansluiten bij het 2e Poolse Legerkorps dat hier in de bergen moest aanvallen, het klooster moest veroveren en vervolgens doorstoten naar Route 6.

In de nacht van 11 op 12 mei viel de 4e Britse Divisie aan over de GARI ten noorden van SANT' ANGELO, van hieruit gezien links van het dorp, terwijl de 8e Indiase Divisie aanviel ten zuiden van SANT' ANGELO, van hieruit gezien rechts van het dorp. Diezelfde avond viel het 2e Poolse Legerkorps om 01.00 uur aan in onze richting en in de richting van het KLOOSTER, ongeveer vanuit de richting van MONTE CASTELLONE. Na een intens man-tegen-man-gevecht veroverde de 5e Wilno-brigade van de Kresowa Divisie de SPOOKHEUVELRUG. De 1e Carpatische Infanteriebrigade slaagde erin HEUVEL 593 hier te

veroveren en de noordelijke hellingen van HEUVEL 569 te bereiken. Beide brigades leden echter aanzienlijke verliezen en omdat het veel te moeilijk was om versterkingen te zenden, besloot generaal Anders om hen naar hun uitgangsstellingen te laten terugtrekken.

Gedurende de volgende dagen vorderde het 13e Britse Legerkorps echter langzaam maar zeker in het LIRI-dal samen met het Canadese Legerkorps. Op 16 mei viel de 78e Britse Divisie dwars over de LIRI-vallei aan in onze richting. Zij boekten zoveel terreinwinst dat het 8e Leger het Poolse Legerkorps opdracht gaf om de volgende morgen, op 17 mei, de aanval voor de tweede keer in te zetten.

Generaal Anders liet de tweede aanval net zo uitvoeren als de eerste keer. De 3e Carpatische Brigade moest deze heuvel weer veroveren en vervolgens HEUVEL 569 en de ALBANETA-BOERDERIJ waarna zij verdere orders moesten afwachten voor een aanval in zuidoostelijke richting naar het KLOOSTER. De 5e Kresowa Divisie moest de noordelijke sector van de SPOOKHEUVELRUG, de COLLE SANT' ANGELO en HEUVEL 575 veroveren. Een eenheid ter grootte van een brigade moest vervolgens heuvelafwaarts oprukken naar het LIRI-dal beneden ons.

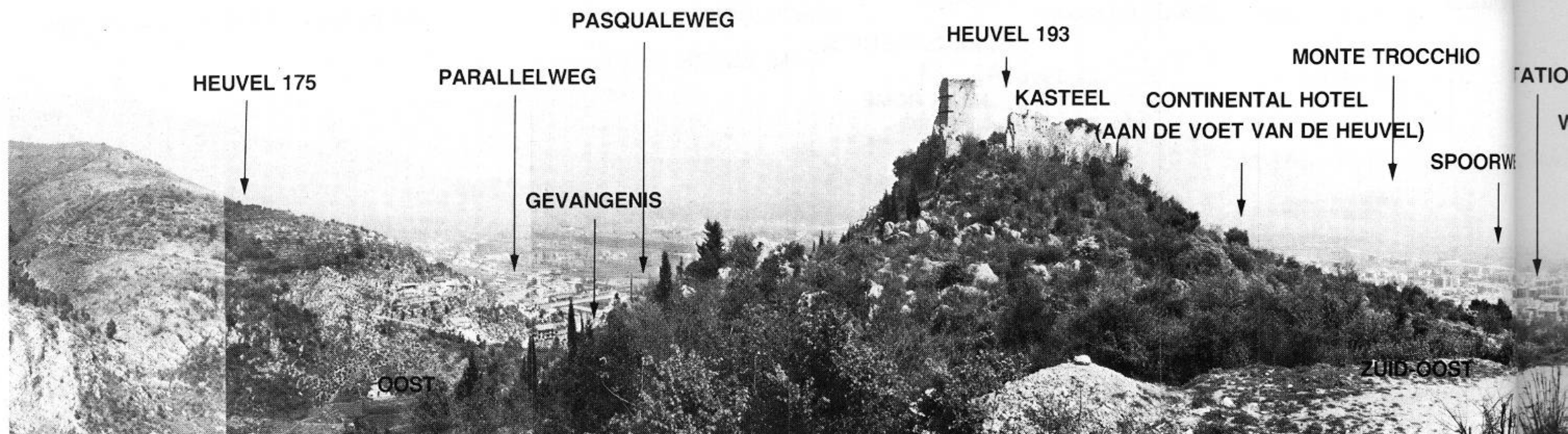
Op deze manier werden de twee heuvelruggen die van noord naar zuid lopen (de COLLE SANT' ANGELO naar HEUVEL 575 en de SLAGENKOPHEUVELRUG naar HEUVEL 593) tegelijkertijd aangevallen.

De Duitsers hadden in de eerste Poolse aanval ook al zware verliezen geleden en twee van de drie bataljons die de Poolse doelen verdedigden, het 2e van het 100e Bergregiment en het 1e van het 3e Parachutistenregiment, waren ver onder hun sterkte.

Het Poolse plan werd op het laatste moment veranderd. Op de avond van de 16e mei voerde een compagnie van het 16e Bataljon van de Kresowa Divisie een verkenning uit op de SPOOKHEUVELRUG waarbij een aantal vijandelijke posities onder de voet werd gelopen, waarna de bataljonscommandant gebruik maakte van dit onverwachte succes door de overige compagnieën voor middernacht de heuvelrug al te laten innemen. Een sterke Duitse tegenaanval kon hen niet meer uit hun ingenomen posities verdrijven. Om 07.10 uur passeerde de volgende

morgen het 17e Bataljon de stellingen van het 16e om de COLLE SANT' ANGELO te veroveren. Vanaf hun rechterflank werden zij zwaar onder vuur genomen en zij overleefden twee Duitse tegenaanvallen. Het 17e Bataljon kreeg munitiegebrek waardoor de Duitsers bij een derde tegenaanval de zuidkant van de COLLE (de kant die aan HEUVEL 575 grenst) weer in handen kregen. Zij werden hier echter weer verdreven door het 16e en het 18e Poolse Bataljon. Tegelijkertijd was de aanval van de 2e Brigade van de 3e Carpatische Divisie op heuvel 593 hier en de ALBANETA-BOERDERIJ begonnen. Zij werden ondersteund door het 2e Tankeskadron. Het 6e Bataljon rukte op ten noorden van de ALBANETA-BOERDERIJ met een compagnie van de Genie. Spoedig werd het duidelijk dat de mijnoprui-mingswerkzaamheden veel tijd zouden gaan kosten en het 4e Bataljon viel onze standplaats daarom om 09.20 uur aan terwijl de ALBANETA-BOERDERIJ onder vuur werd gehouden. Ondanks een hevige Duitse tegenaanval had het bataljon om 11.30 uur deze standplaats bereikt. Vroeg in de middag naderde een compagnie van het 6e Bataljon de ALBANETA-BOERDERIJ tot op tweehonderd meter waar zij echter tot staan werden gebracht door vuur uit goed verborgen, stalen kazematten. Het 4e Bataljon viel van hieruit HEUVEL 569 aan maar werd door Duits mortiervuur vanuit het KLOOSTER en machinegeweervuur vanaf HEUVEL 575 tot staan gebracht. Het 5e Bataljon kwam naar voren om de aanval te versterken, maar spoedig werd het duidelijk dat HEUVEL 569 niet zou kunnen worden veroverd wanneer men de ALBANETA-BOERDERIJ niet in handen had. De Polen groeven zich voor de nacht in. Intussen had beneden in het dal de 10e Brigade van de 4e Britse Divisie de spoorweg in handen en waren er gevechtspatrouilles uitgezonden over Route 6 tot aan de voet van deze heuvel. De 12e Brigade bereikte Route 6 aan de voet van HEUVEL 595 tegen de middag. CASSINO was omsingeld.

In de nacht van 17 op 18 mei verlieten de Duitsers hun stellingen op de KLOOSTERHEUVEL en de volgende morgen trok een patrouille van het 13e Podolski Lansiers via het PARKEERTERREIN naar het KLOOSTER waar om 10.20 uur de Poolse vlag boven de puinhopen werd gehesen.

'40~'45 TOEN & NU

PUNT V

**Plaats van het Gele Huis
Coördinaten 853213**

Route naar punt V

De aanwijzingen naar punt III volgen tot aan de haarspeldbocht bij het Kasteel. De plaats ligt op het vlakke stuk op een afstand van ongeveer 150 meter van de ruïnes van het kasteel.

ORIËNTATIE (300 graden)

Links op de foto ziet u aan de overkant van het ravijn HEUVEL 175. Op vier uur ziet u in het dal de noordkant van CASSINO liggen. Boven de gebouwen kijkt u in oostelijke richting over het RAPIDO-dal. De PARALLEL-, de PASQUALE- en de CARUSOWEG (de laatste onzichtbaar op de foto aan de voet van HEUVEL 175) lopen allemaal in noordelijke richting het RAPIDO-dal in.

Midden op de foto de ruïne van het KASTEEL op de KASTEELHEUVEL (HEUVEL 193) en beneden, aan de voet van de heuvel lag het hotel CONTINENTAL. Op de achtergrond ziet u rechts van de KASTEELHEUVEL de MONTE TROCCHIO in zuidoostelijke richting liggen. Daar rechtsonder ligt de zuidkant van de nieuwe stad CASSINO met het STATION en de spoorlijn zoals die er in 1944 ook al lagen.

Rechts van dit deel van de stad, ROUTE 6 (niet zichtbaar) naar Rome die vanaf het CONTINENTAL hotel langs de voet van de heuvel naar

rechts het LIRI-dal in loopt.

Rechts op de foto MONTE CASSINO en het KLOOSTER, 300 meter hoger dan het KASTEEL. De opvallende rotspunt links van het KLOOSTER is de GALGENHEUVEL (HEUVEL 435). Op deze noordelijke helling van MONTE CASSINO kunt u HEUVEL 165 boven de laagste haarspeldbocht en HEUVEL 236, daarboven bij de volgende haarspeldbocht, zien liggen. De heuveltop rechts van MONTE CASSINO is HEUVEL 445. Achter deze heuvel en de MONTE CASSINO ligt het LIRI-dal.

DE GEBEURTENISSEN

U staat nu op de plaats van het GELE HUIS. Voordat wij de gebeurtenissen in de derde slag in maart behandelen, moeten wij even teruggrijpen naar het einde van de eerste slag begin februari. Op 5 februari hadden de voorste compagnieën van het 133e Regiment van de Amerikaanse 34e Divisie het KASTEEL vanaf HEUVEL 175 aangevallen, maar zij werden door een Duitse tegenaanval weer teruggeslagen naar hun uitgangspunt.

Kolonel Green signeert op Punt V een foto van Rommel voor enthousiaste Duitse veteranen die hun eigen reünietocht langs de Gustavlijn maakten.

stellingen. Op 8 februari probeerden de Amerikanen, ook tevergeefs, HEUVEL 236 in handen te krijgen. Het steunpunt op HEUVEL 175 bleef echter in geallieerde handen. Dit was erg belangrijk bij de aanval op het KASTEEL op 15 maart door de Nieuwzeelanders.

Nu dan de turbulente gebeurtenissen tijdens de derde slag in dit gebied. Nadat de voorwaartse beweging rondom de Slangenkopheuvelrug tot stilstand was gekomen en de Nieuwzeelanders er niet in geslaagd waren op 17 en 18 februari via de spoorlijn een overgang over de RAPIDO te forceren, werd besloten de stad CASSINO te vernietigen. Men nam aan dat wanneer dit obstakel op de weg naar Rome uit de weg zou zijn geruimd, de geallieerde strijdkrachten via het dorp een flankbeweging in het LIRI-dal zouden kunnen uitvoeren. De hoofdaanval zou daarom vanuit het noorden via de CARUSO- en de PARALLELWEG plaatsvinden. Anderhalve kilometer achter HEUVEL 175 werden troepen gereedgehouden om de rechterflank te dekken en het KLOOSTER te veroveren. Ondersteunende eenheden, het 24e Nieuwzeelandse Bataljon en eenheden van

de 4e Nieuwzeelandse Pantserbrigade, werden op de PASQUALEWEG gereedgehouden.

Het bombardement van de stad vond plaats op 15 maart en in tegenstelling tot de aanval op het KLOOSTER een maand geleden, trokken de aanvallers de stad al binnen op het moment dat de laatste bommenwerpers aan de terugtocht begonnen. De troepen waren ongeveer een kilometer uit hun voorste stellingen teruggetrokken i.v.m. het bombardement en zij bereikten derhalve de in puin gegooide stad pas om 12.30 uur terwijl de tanks een uur later arriveerden. Die waren in verband met de grote bomkraters in de PARALLELWEG namelijk genooddaakt geweest een omweg te maken. De aanvallende Nieuwzeelanders kwamen onder vuur te liggen toen zij de gevangenis aan de noordkant van de stad CASSINO passeerden. Zo begon een gevecht tussen puinhopen en ruïnes, een gevecht dat elf dagen zou duren.

Het 25e Nieuwzeelandse Bataljon had ook nog de taak om na de opmars door de stad, het KASTEEL hier te veroveren. De D-Compagnie kreeg die taak toebedeeld. Het plan was een peloton langs de voorkant van HEUVEL 175 via de enge links van het KASTEEL te laten trekken en HEUVEL 165 vlak boven de haarspeldbocht te veroveren. Hierbij moet men zich realiseren dat deze naderingsweg erg steil is. Terwijl het 16e

peloton hiermee bezig was, trokken het 17e en het 18e Peloton langs de voet van de KASTEELHEUVEL, door de buitenwijken van de stad om het KASTEEL van hieruit gezien van rechts aan te vallen. Dit kostte veel meer tijd dan was voorzien aangezien vele Duitsers de bombardementen vanuit de lucht blijkbaar hadden overleefd en zich taai verdedigden. Het 16e Peloton slaagde erin HEUVEL 165 te veroveren waarbij 23 krijsgeslagenen werden gemaakt, voordat de andere twee pelotons waren gearriveerd. Er werd een poging ondernomen om het KASTEEL te veroveren, een poging die door de verdedigers in het kasteel werd verijdeld. Toen de andere twee pelotons aan de rechterkant van het KASTEEL waren gearriveerd, werd een succesvolle aanval, ondanks zwaar mitrailleurvuur van de Duitsers, uitgevoerd. Om 16.45 uur was de KASTEELHEUVEL stevig in Nieuwzeelandse handen. Er waren zes mannen gesneuveld en vijftien mannen gewond. Bij het invallen van de duisternis werd het 16e Peloton teruggetrokken van de geïsoleerde HEUVEL 165 naar het KASTEEL waar zij waarschijnlijk een betere nacht hadden dan hun kameraden in de stad omdat het inmiddels was gaan stortregenen. Tijdens deze stortbuien trokken eenheden van het 1/4e Essex via de CARUSOWEG naar het KASTEEL om de Nieuwzeelanders af te lossen.

Onder: Een beschadigd stuk Duits PAK38 × 5cm anti-tankgeschut op het dorpsplein van Cassino.

Grote Namen

Sergeant Max Schmeling

Sinds de twintiger jaren was Max Schmeling, de eerste Europeaan die wereldkampioen boksen was geworden, een sportman geweest met een populariteit die zelfs nu nog bekend is. In de jaren 1939-1945 viel zijn naam ook bij de geallieerde troepen en af en toe werd er zelfs nieuws over hem bekend gemaakt.

Hij werd geboren op 28 september 1905 in Klein Lückow, een dorpje ten noordoosten van Berlijn. Hij groeide op in Hamburg en hij slaagde erin, zijn vader, een gepensioneerde stuurman van de grote vaart, ervan te overtuigen dat er alleen in het boksen een toekomst voor hem was weggelegd. Zijn idool was Jack Dempsey die in 1919 wereldkampioen was geworden en in 1928 had Max op 22-jarige leeftijd al drie titels gewonnen, nl. de Duitse titel in het zwaargewicht en de Duitse en de Europese titel in het halfzwaargewicht.

In datzelfde jaar vertrok hij naar Amerika om daar zijn geluk te beproeven; hij begon daar met Joe Jacobs als manager. Op 24 november 1928 won hij zijn eerste gevecht in Madison Square Garden tegen Joe Monte met een knockout in de 8e ronde. Max vertelt dat behalve zijn krachtige rechtse, ook het feit dat hij veel op Jack Dempsey leek, van doorslaggevende betekenis was voor zijn carrière in de Verenigde Staten. Twee factoren die hem in 1929 nog vier gevechten bezorgden, gevechten die hij als winnaar afsloot.

Op 12 juni 1930 bokste Max tegen Jack Sharkey om de titel in het Yankee Stadion; het resultaat was een weinig bevredigende overwinning door diskwalificatie van Sharkey door een slag onder de gordel in de 4e ronde, waardoor Max wereldkampioen werd. Hij verdedigde – en behield – zijn titel op 7 juli 1931 in Cleveland, Ohio, tegen Young Stribling door een technische k.o. in de 15e ronde.

Op 21 juni 1932 verdedigde Max zijn wereldtitel opnieuw in een gevecht tegen Jack Sharkey in de New Garden Bowl, Long Island, een gevecht dat hij op punten verloor – een beslissing die door veel experts werd bestreden. Na het gevecht sprak Joe Jacobs de legendarische woorden die binnen korte tijd tot de vocabulaire van vrijwel elke boksmanger behoorden: 'Wij zijn bestolen'. Max probeerde direct zijn titel weer te veroveren en versloeg Mickey Walker vernietigend, maar drie maanden later, op 8 juni 1933, werd hij op zijn beurt vernietigend verslagen in de 10e ronde door Max Baer.

Terug in Duitsland trouwde Max op 20 juli 1933 met de Tsjechische filmster Anny Ondra, een huwelijk dat ondanks alle 'ups en downs' in het leven van een bokser, alle crises tot op heden doorstond. Hij heeft veel vrienden onder artiesten en speelde zelfs in een film: 'Liefde in de boksring'.

Max wilde een 'comeback' vieren, maar hij moest wederom een teleurstelling incasseren door een onbeslist gevecht tegen Paolini Uzcudun in Barcelona. De zaken leken weer wat beter te gaan toen hij in 1934 Walter Neusel door een technisch K.O. In Hamburg versloeg en daarna nog twee gevechten op zijn naam kon schrijven – tegen Hamas in Hamburg en Uzcudun in Berlijn.

De volgende stap moest een gevecht worden tegen een jonge Amerikaan, Joe Louis, die in Amerika naam had gemaakt. Max hielp het Amerikaanse Olympische Comité door te beslissen dat hij mee zou doen aan de Spelen in 1936 in Berlijn. Desondanks kreeg hij problemen met de Duitse sportofficials, in het bijzonder met de Reichssportführer, die hem vroeg vaker in Duits-

Max Schmeling op de voorpagina van het propagandablاد Signal, maart 1941.

Boven: Zeven weken na hun eerste gevecht bezoekt Max Schmeling (wereldkampioen zwaargewicht 1930-1932) Joe Louis in diens trainingskamp in Pompton Lakes op 8 augustus 1936 toen Louis zijn gevecht tegen Jack Sharkey voorbereidde (Associated Press).

Rechts: Max Schmeling, derde van links, gefotografeerd na een geslaagde sprong in het opleidingskamp (Associated Press).

land te boksen en hem kort daarna opdracht gaf te breken met zijn Joodse manager. Hij was niet van plan daar gehoor aan te geven en hij vroeg een onderhoud met Hitler aan. Samen met zijn vrouw ging hij bij Hitler op de thee. De eerste vraag die hem werd gesteld was of hij lid van de partij was. Max antwoordde dat sportmensen zich volgens hem niet met de politiek moesten bemoeien. Vervolgens brak Max een lans voor zijn manager door te stellen dat die sinds 1928 bij hem was geweest en dat die hem altijd eerlijk en netjes had behandeld. Hitler antwoordde dat de thee hem uitstekend smaakte, zodat Max kon concluderen dat hij het pleit had gewonnen! Joe Jacobs bleef tot aan zijn dood, in 1940, zijn manager.

Op 18 juni 1936 bokste Max in het Yankee Stadion tegen Joe Louis. Slechts weinig mensen dachten dat hij op zijn leeftijd ook maar een schijn van kans had en de kansen werden dan ook op 14:1 voor Joe Louis geschat. In een bikkelhard gevecht ging Louis in de 4e ronde 4 seconden tegen het canvas en werd hij in de 12e ronde door Max met een knockout gevloerd. Achteraf gezien was dit het absolute hoogtepunt in de carrière van Max Schmeling. Theoretisch was de weg nu vrij voor een gevecht tegen Himmy Braddock, de heersende wereldkampioen, een gevecht waarin hij goede vooruitzichten zou hebben om de wereldtitel voor de tweede maal te veroveren. Braddock kwam op 8 juni 1937 echter niet opdagen en werd geschorst en beboet (die maand vocht hij wel tegen Joe Louis in Chicago, een gevecht dat hij verloor.).

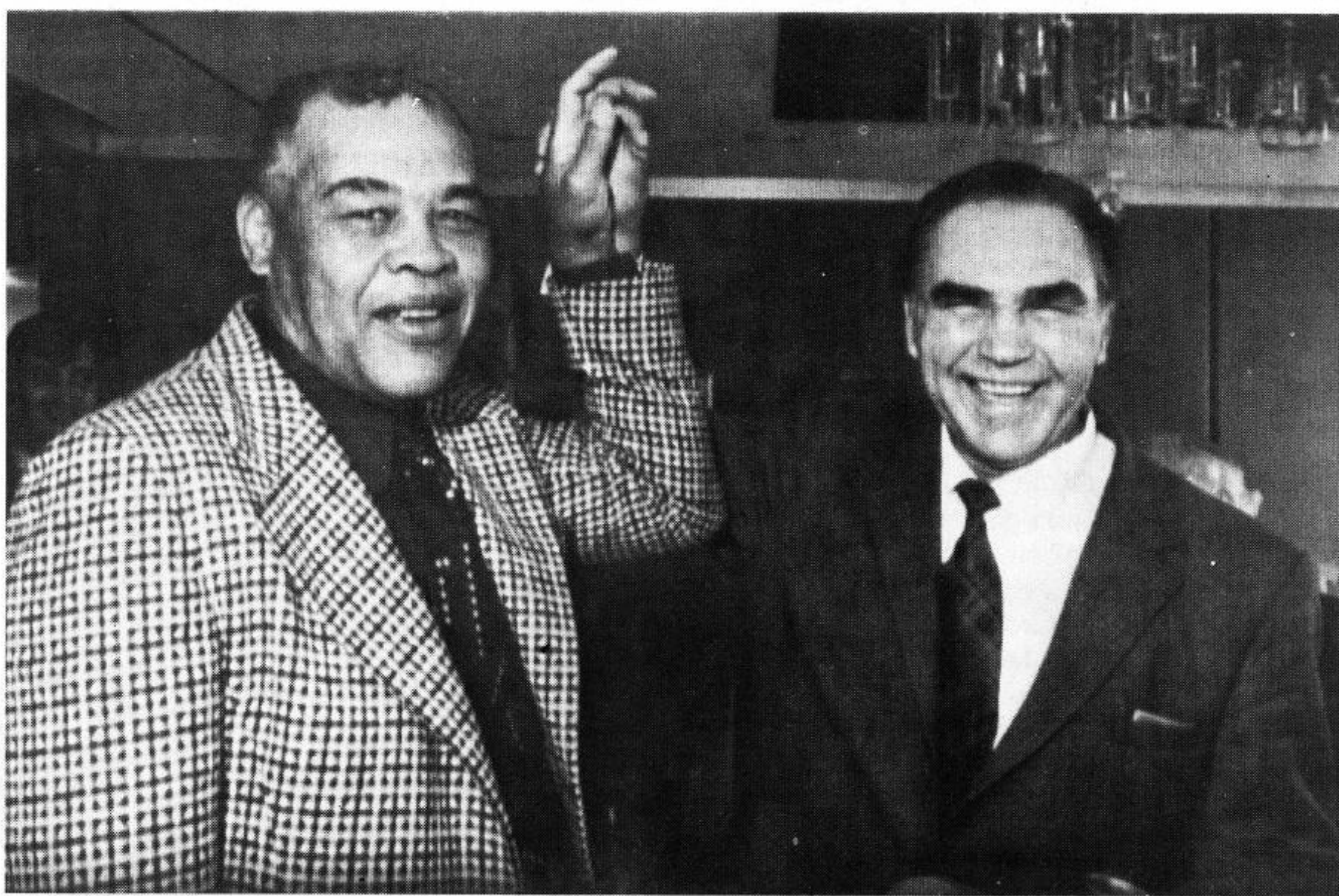
Een gevecht in Londen tegen Tommy Farr werd om technische redenen afgelast maar terug in Amerika versloeg Max Harry Thomas door een k.o. in de 8e ronde. Daarna volgden twee gevechten in Hamburg - Max versloeg Ben Foord, de Engelse kampioen, op 30 januari 1938 op punten en later Steve Dundas door een knockout. In juni 1938 vond dan ten slotte het titelgevecht plaats in het Yankee Stadion. In de eerste ronde trof Joe Louis Max op zijn slaap, gevolgd door een rechtse op zijn gezicht. Vervolgens plaatste Joe een rechtse op de nieren van Max. Dat was teveel van het goede en het gevecht was dan ook in 2 minuten en 4 seconden voorbij. Een röntgenfoto liet twee scheurtjes in de ruggegraat zien. Max vertelt dat het een correcte slag was geweest en dat hij niet had moeten wegdraaien! Zijn laatste vooroorlogse gevecht vond op 2 juli 1939 plaats in Stuttgart tegen Adolf Heuser. Hij won door een k.o. na 71 seconden.

In 1940 werd Max Schmeling opgeroepen voor de militaire dienst en hij gaf zich als vrijwilliger voor de parachutisten op. Na zijn training op de Fallschirmschule in Standal werd hij overgeplaatst naar Griekenland waar hij deelnam aan luchtlandingen op Kreta. Op 20 mei 1941 steeg hij op in een Ju52 vanaf het vliegveld van Topolion, de eerste dag van de operatie Mercury. Korporaal Max Schmeling van het 1e Bataljon van het 3e Parachutistenregiment, dat onder leiding stond van overste Richard Heidrich (later divisiecommandant bij Cassino), werd ten zuiden van Canea gedropt. Hij overleefde het hevige afweervuur maar maakte een mislukte landing waardoor hij gewond raakte aan zijn knieën en weer pijn kreeg op de plaats waar Joe Louis hem in 1938 had geraakt. Zoals hij zelf vertelt, was zijn aandeel in de actie noodgedwongen minimaal en werd hij door zijn ongeluk gespaard van het op levende wezens te moeten schieten.

Hij moest naar het veldhospitaal dat was ingericht in de gevangenis van Aya Cania die ongeveer 5 kilometer van de stad lag. Dat was bijna een uur lopen en er werd een groep gevormd van gewonden, Britse krijgsgevangenen en bewakers. Twee Britse krijgsgevangenen ondersteunden Max, die bijna niet kon lopen. Men herkende hem als Max

Boven: Duitse foto, op 23 juni 1941 vrijgegeven voor de internationale pers, van Max Schmeling in het hospitaal van Athene.

Boven: Een unieke foto genomen 37 jaar na de dag van de foto op de voorgaande pagina, toen Max op 8 augustus 1973 in New York arriveerde om een landenwedstrijd tussen Amerika en Duitsland te promoten.

Mei 1945: Max zet zijn handtekening voor twee Britse fans, korporaal H. Atherton (links) en sergeant E. A. Wade (rechts) die net zijn papieren hebben gecontroleerd in Hamburg.

Een foto van Max genomen op 10 september 1945, tijdens een proces dat door de militaire autoriteiten tegen hem werd gevoerd in Hamburg.

Schmeling en een van de twee mannen begon met hem over Tommy Farr te praten.

Hierna kwam Max in het hospitaal van Athene terecht waar hij door de dysenterie sterk vermaarde. Hier werd hij geïnterviewd door een Amerikaanse verslaggever, John Flannery (de Amerikanen waren op dat moment nog neutraal), die hem vroeg of het waar was dat de Britse troepen op Kreta wrede daden hadden begaan. 'Voorzover ik weet, niet', antwoordde hij. 'Waar komt dat gerucht dan vandaan, Max?', vroeg Flannery. 'Volgens mij gingen de eilandbewoners in hun haat tegen de Duitsers vaak veel te ver,' antwoordde Max, 'en ik denk dat iemand de schuld in de schoenen van de Engelsen heeft willen schuiven.'

Dit interview, waarvoor toestemming was gegeven door het ministerie van Propaganda, werd in Amerika openbaar gemaakt, bezorgde dr. Göbbels een lichte beroerte - en hij probeerde dan ook om Max voor een tribunaal te slepen, maar andere parachutisten bevestigden zijn verhaal en uiteindelijk kon Göbbels alleen maar bereiken dat de naam van Max Schmeling niet meer in de Duitse pers mocht verschijnen.

Door zijn verwondingen aan zijn knieën en zijn rug werd Max in 1943 uit de militaire dienst ontslagen nadat hij het IJzeren Kruis 1e en 2e Klas had verworven; hierdoor kon hij zich weer aan zijn boerderij wijden. Het leger had zijn diensten echter nog steeds nodig en hij moest dan ook regelmatig krijgsgevangenkampen bezoeken waar hij met Amerikanen en Engelsen discussie over de bokssport voerde. Tegelijkertijd deed Joe Louis in Amerika hetzelfde voor de Duitsers in krijgsgevangenkampen.

Begin 1945 werd het landgoed van Max in Ponickel, dat eens door de koning van Pruisen aan maarschalk Blücher was geschonken voor diens prestaties tegen Napoleon, door het Rode Leger onder de voet gelopen en Max moest zich met zijn vrouw bij de grote stroom vluchtelingen aansluiten. Op 6 mei begaf Max zich met zijn vriend John Jahr in een DKW van Sleeswijk op weg naar Hamburg dat drie dagen eerder door de 7e Britse Pantserdivisie was veroverd. In Hademarschen werden zij door een Britse patrouille tegengehouden en werd hun auto doorzocht: Max's fototoestel en zijn verrekijker werden in beslag genomen. Een sergeant die uit een tankkoepel toekkeek riep hem: 'Ik geloof dat ik jou ken. Ben jij soms bokser?' Nadat hij herkend was, zorgde een officier via de radio dat hij zijn spullen weer

terugkreeg en dat hij een pasje kreeg. Hij werd nog zeven keer aangehouden en elke keer was het dezelfde procedure: nors werden zijn papieren gevraagd, waarna hij werd gegroet met de woorden; 'Oké, Max Schmeling, rijd maar door.' Terwijl zijn ervaringen met de Engelsen goed waren, was zijn verhouding met het Britse Militaire Bewind niet zo succesvol. Omdat hij zich niet precies aan de bouwvoorschriften had gehouden bij de bouw van een huisje in Hamburg, kreeg hij een boete van 10 000 Reichsmark en werd hij tot drie maanden gevangenisstraf veroordeeld.

Daarna probeerde Max Schmeling voor de tweede maal carrière in het boksen te maken: op zijn 42e verjaardag bokste hij in 1947 in het stadion van Frankfurt tegen Werner Vollmer, die zestien jaar jonger was. Duizenden Amerikanen zongen staand: 'Happy birthday to you . . . happy birthday to Max!' toen hij naar de ring liep.

Max vond zijn reacties erg traag, maar die van Vollmer waren nog trager; in de 7e ronde ging hij k.o. Ook het volgende gevecht, later dat jaar, in Hamburg, tegen Joachim Drängemeister, won hij op punten.

Op 23 mei 1948 kreeg Walter Neusel zijn returngevecht tegen Max in Hamburg (veertien jaar na het eerste gevecht), een gevecht dat hij op punten won. Max versloeg zijn volgende tegenstander, een return tegen Drängemeister in Kiel met een k.o. in de 9e ronde, maar verloor op 31

oktober 1948 zijn laatste gevecht tegen Riedel Vogt in Berlijn op punten. Max besloot er een punt achter te zetten. Hij had 70 gevechten gehad waarvan hij er 56 gewonnen had (40 door k.o.), 10 verloren (6 door k.o.) en 4 onbeslist.

In 1949 verhuisden Max en Anny naar Hollenstedt bij Hamburg waar zij een minkfarm begonnen en waar zij nu nog wonen. Max is de bokssport trouw gebleven en fungeerde als scheidsrechter in Zwitserland, Spanje, Luxemburg en op vele andere plaatsen als scheidsrechter. In 1954 accepteerde Max een uitnodiging om als scheidsrechter een aantal bokswedstrijden in Milwaukee bij te wonen waardoor hij de kans kreeg zijn oude tegenstander en vriend Joe Louis thuis in Chicago op te zoeken. Max vertelt dat dit weerzien beter was geweest dan een derde gevecht - Joe Louis contra Max Schmeling.

In 1954 ontmoette Max Jim Farley, president van Coca-Cola, en nu is Max de succesvolle directeur van een limonadefirma in Hamburg.

In de zomer van 1975 was een Hamburgse journalist aan het snuffelen in een antiekzaakje in Harwich in Essex, Engeland. Daarbij stuitte hij op het certificaat dat Max Schmeling ter gelegenheid van zijn wereldkampioenschap op 3 juli 1931 van de Amerikaanse Boksbond had gekregen. Dit document was al sinds 1945 zoek en op de 70e verjaardag van Max Schmeling werd hem dit document, fraai ingelijst, weer aangeboden.

Max met zijn vrouw Anny in hun woning in Hollenstedt in West-Duitsland (Hörzu).

**'40~'45
TOEN & NU**

De W. O. II Herdenkingsgroep

**'40~'45
TOEN & NU**

Verzamelingen

Een van de vieringen van het 200-jarig bestaan van de Verenigde Staten vond in oktober 1975 plaats, toen de W.O. II Herdenkingsgroep zijn eerste gevecht in de actie 'Operatie Wacht am Rhein' uitvoerde. De locatie van deze slag was echter niet Midden-Europa, maar een oude militaire materiaalopslagplaats bij St. Louis in Amerika.

De 'acteurs' in deze actie waren leden van de groep, in totaal meer dan honderd enthousiaste mensen uit Ohio, Illinois, Wisconsin, Tennessee, en diverse andere staten. De actie werd uitgevoerd met authentieke uniformen.

In de grote tent bij de ingang van het U.S. Army Reserve Training Center, deelde Terry Johns, de 25-jarige organisator van het geheel, losse flodders en gevechtsrantsoenen uit aan de deelnemers. Dit was eens heel wat anders!

'Deze mensen zijn allemaal verzamelaars van W.O. II uitrustingsstukken en erg gebrand op authentieke spullen - je zult hier dan ook weinig namaak of filmattributen aantreffen', vertelde Johns. 'De meesten komen honderden kilometers hier vandaan en die zwarte Mercedes stafauto komt zelfs uit Dallas, Texas.'

Uiterst boven: Een van de organisatoren, Terry Johns gekleed als chauffeur van de Adolf Hitlerdivisie, geeft hier twee Wehrmachtsoldaten een lift in zijn VW type 82. Boven: Een 'vastberaden' G.I. gereed voor de volgende Duitse aanval (E. R. Maples Co).

Wij vonden dat wij onze bijdrage ook maar eens moesten leveren in het kader van de viering van het 200-jarig bestaan en een soort van herinneringslag uit W.O. II moesten opvoeren. Per slot van rekening zijn er nog duizenden oorlogsveteranen en waarom zouden we wachten tot zij allemaal dood zijn, voordat zij de eer krijgen die hun toekomt?'

Johns, in het uniform van een van Hitlers SS-eenheden, gaf een kist met 30 losse flodders aan Norm Abookire, een student uit Cleveland Ohio, gekleed in het typische uniform van een Amerikaanse soldaat.

'Zo zou een oorlog eigenlijk moeten zijn', merkte Abookire op. 'Niemand raakt gewond en wanneer het voorbij is, gaan wij weer naar huis, de uniformen worden opgeborgen en er wordt alleen maar gepraat over de idiote dingen die wij hebben gedaan. Ik bestudeer de 19e-eeuwse Amerikaanse en Britse geschiedenis en de oorlogsgeschiedenis fascineert mij enorm. Om eerlijk te zijn: oorlog is uiteraard geen pretje, maar toch hebben uniformen en uitrusting een bepaalde aantrekkingskracht die moeilijk te verklaren is.'

'Mijn moeder verklaart mij voor gek', bekent Abookire, 'maar mijn burens vinden het daarentegen weer prachtig en komen elk stuk dat ik heb bemachtigd bekijken. De mensen die hier bezig zijn, hebben allemaal veel verstand van de wapens waarmee ze werken en die ze verzamelen. Wij beelden hier een stuk geschiedenis uit.'

Een andere man die bij de munitie-uitdeling staat te wachten is Fred Poddig uit Edwardsville in Illinois die een camouflagecape van de Waffen SS over zijn zwarte tankuniform aan heeft. Zijn hele uitmonstering kost hem \$ 900, vertelt hij, inclusief het namaak Schmeisser machinegeweer dat hij bij zich heeft.

'De mensen vragen mij wel eens waarom ik het risico neem dat ik met zo'n dure uitmonstering door de bossen loop te baggeren, maar per slot van rekening heb ik het daarvoor gekocht - daar heb ik voldoening van. Waarom zou je zoiets aanschaffen als je er geen plezier van mag hebben.'

'Het leuke is', zo voegt Poddig er aan toe, 'dat de

Boven: Pete Greery warmt hier zijn doedelzak op ter voorbereiding van de opmars van de Canadezen (E. R. Maples Co). Onder: De Universal Carrier van E. R. Maples - de grote attractie van de show (E. R. Maples Co).

belangstelling voor onze hobby nog steeds groeit. Wij hopen dat wij over een paar jaar zover zullen zijn dat er overal in het land van dit soort groepen zullen zijn, zodat wij onze activiteiten dan kunnen coördineren en grootscheeps kunnen aanpakken.'

Glimmend van trots loopt een grijze man in het uniform van een Duitse korporaal rond. 'Ik heb deze Volkswagen Kubelwagen uit 1943 voor \$ 2100 uit Duitsland laten overkomen', vertelt Art Obermeyer. 'Die arriveerde een paar dagen voor het begin van deze bijeenkomst en ik kon hem gelukkig juist op tijd klaar krijgen.'

'Dertig jaar geleden zou ik mij niet hebben kunnen voorstellen dat wij nu met deze activiteiten bezig zijn', voegt Art eraantoe. 'In 1945 was ik stafsergeant bij de 14e Amerikaanse Pantserdivisie in Europa. Ik wilde er nu eens achterkomen hoe men alle gebeurtenissen 'aan de andere kant' had ervaren. Vandaag doet een aantal echte W.O. II-veteranen mee.'

Een colonne Duitse infanteristen loopt met krachtige tred langs de weg, terwijl een eindje verderop met losse flodders wordt geschoten en oefenhandgranaten luide knallen en enorme rookwolken produceren.

Een groep pas aangekomen GI's blijft even staan om de 'Nazi's' te laten passeren voordat zij zich rondom de koffietent verdringen. Tussen de twee groepen ontbreekt elk gevoel van animositeit en in plaats van geweervuur wisselen zij schertsende opmerkingen uit.

Een Universal Carrier, compleet met een operationele .30 mitrailleur en een .55 Boys' anti-tankkanon, vormde de grootste attractie onder de Amerikaanse voertuigen. Dit voertuig kwam helemaal uit Nashvill, Tennessee, en was het eigendom van de heer E. R. Maples. 'Het heeft mij meer dan \$ 7500 dollar gekost om het te restaureren. Ik heb nu negentien gepantserde gevechtsvoertuigen, inclusief verschillende halftrupsvoertuigen en een M3 Stuart tank. Uiteindelijk ben ik van plan een museum te openen.'

Joe Drennen van het Historic Military Museum was aanwezig met zijn M3 Halftrupsvoertuig en een M20 Pantserwagen. 'Ik denk dat ik het tijdens de oorlog, toen ik nog een jongetje was, al te pakken kreeg. Ik ging altijd bij het spoor kijken waar tanks en vrachtautos op treinen voorbijkwamen en ik speelde altijd al oorlogje met mijn broertje.' Joe bezit verder een Sherman tank, jeeps, commando-autos, vrachtauto's en een amfibische DUKW.

Gastheer van deze militaire macht was luitenant-kolonel John F. Williams Jr., commandant van het 1138e van de Missouri Army National Guard. De materiaalopslagplaats is de basis van de eenheid van overste Williams en zijn mannen hadden een tentoonstelling georganiseerd van allerlei pantservoertuigen, bulldozers en brugleggersvoertuigen. De gebeurtenissen vormden eigenlijk ook een soort van nostalgische herinnering voor de overste omdat, getuige de vele onderscheidingen op zijn borst, hij de werkelijkheid in Europa had meegemaakt, een werkelijkheid die hier nu door de mannen werd nagebootst.

'Ik vind het prachtig, zoiets - en zeker deze veteranenbijeenkomst', vertelt hij. 'De laatste bijeenkomst, met als thema de Burgeroorlog, moest ik helaas missen omdat wij toen op oefening waren. Die had mijn bijzondere aandacht omdat het 1138e in 1832 opgericht werd als de eerste Missouri Brigade van de Confederate States of Amerika. Je zou kunnen zeggen dat wij toen aan de andere kant stonden.'

'Waarom ik hier ben? Om soldaatje te spelen natuurlijk', verklaart Larry Nowak uit Milwaukee. Larry transpireert hevig onder het gewicht van zijn M34 mitrailleur en munitiebanden. 'Ze zeiden dat ik er erg Duits uitzie, maar ik heb er plezier in en daarom doe ik mee.' Hij gooit het wapen over zijn schouder, controleert zijn oefenhandgranaten en voegt zich daarna bij zijn peloton.

Op het moment dat de slag begint, vliegt Dale

Boven: Art Obermeyer in het uniform van een Duitse korporaal in zijn Kubelwagen uit 1943.

Rinehard met zijn L3 Verkenningsvliegtuig uit 1942 over de Duitse linies. De Duitsers vuren uit alle macht op de indringer. Dale doet net of hij getroffen is door de slagpin uit een rookgranaat te trekken die aan het landingsgestel is bevestigd en vervolgens in een vrille naar beneden te komen. In een adembenemende duikvlucht trekt hij vlak boven de bomen het toestel weer op om uit het zicht te verdwijnen.

De verdedigende Amerikaanse eenheden hadden op de linker- en de rechterflank onder de druk van de Duitse infanteristen terug moeten trekken. Er arriveert een Amerikaanse generaal die het commando over de geslagen troepen op zich neemt. Beide partijen zijn bezig zich te hergroeperen voor de volgende ronde.

Een hoogtepunt tijdens deze slag werd gevormd door het komische optreden van een Japanse KATE torpedobommenwerper. De eigenaar van dit toestel, Al Stix, zat aan de stuurknuppel van het vliegtuig dat ook gebruikt werd bij de verfilming van de oorlogsfilm 'TORA, TORA, TORA' en dat nu een aantal duikvluchten uitvoerde op de geallieerde stellingen die hevig werden gemitrailleerd. Iedereen vroeg zich af of het toestel mis-

schien een torpedo zou afvuren op een van de vele halftrupsvoertuigen!

Hierna arriveerden de Duitse versterkingen. De Amerikanen wachtten op het onvermijdelijke. Een eenheid van de Waffen SS viel aan op de rechterflank. Deze aanval werd nog net op tijd afgeslagen door de aankomst van Canadese versterkingen.

Dank zij het eenvoudige scenario en de goede radioverbindingen, werd de vertoning een groot succes. Er was veel applaus van de toeschouwers. Twee dagen later was het voorbij, de mannen vermoeid, meer dan 15 000 schoten afgevuurd terwijl er toch niemand gewond was geraakt.

Het weekeinde was een groot succes geworden. Wanneer men geïnteresseerd mocht zijn in de activiteiten van de W.O. II Herinneringsgroep kan men zich tot het volgende adres wenden: WORLD WAR II HISTORICAL RE-ENACTMENT SOCIETY, 1780 Clover Lane, Florissant, Missouri, 63031, U.S.A. Het lidmaatschap kost in Amerika \$ 15,-; het geld wordt gebruikt voor aankoop van munitie en het verschaffen van maaltijden tijdens de bijeenkomsten.

De bemanning van een M20 pantserwagen rust hier even uit achter een bomenrij om ontdekking te voorkomen (Arthur Obermeyer).

Wrakkenberging

Een Poolse Hurricane in Loughton, Essex.

7 September 1940 was een gedenkwaardige zaterdag die het begin betekende van een nieuwe fase in de Duitse luchtaanvallen op Engeland; Hitler had opdracht gegeven te beginnen met represaille-aanvallen op Londen.

Rijksmaarschalk Herman Göring arriveerde met zijn privétrein in Cap Griz Nez om persoonlijk de aanval te leiden. Pas laat op de dag zetten de vliegtuigen van Luftflotten 2 in Noord-Frankrijk koers naar London, gadeslagen door de Rijksmaarschalk met zijn gevolg vanaf de rotsen aan zee.

Om 16.00 uur werden de eerste Duitse formaties door de Engelse radar onderschept, maar in plaats van zich te splitsen voor de kust om de gebruikelijke aanvallen op de vliegvelden uit te voeren, bleven zij in formatie vliegen terwijl zich bovendien de eenheden van Luftflotten 3 vanaf

de vliegvelden diep in Frankrijk bij deze formaties voegden. Langzamerhand drong het tot het hoofdkwartier in Bentley Priory door dat dit geen gewone aanval was. Meer dan 300 bommenwerpers, geëscorteerd door meer dan 600 gevechtsvliegtuigen, passeerden in twee golven de Engelse kust. De bescherming van de bommenwerpers door de gevechtsvliegtuigen was ook anders en deze toestellen opereerden vanaf een hoogte van 16 000 tot 20 000 voet vlakbij de bommenwerpers die recht op Londen af vlogen.

Om 16.15 uur weerklonk het luchtalarm. Op het adres Roding Road no 40 in Loughton, een buitenwijk aan de noordoostkant van Londen, bracht de heer L. Brockwell, een architect, zijn vrouw en zijn schoonmoeder, mevrouw Emily Gurden, naar de schuilkelder in de tuin die hij zelf had ontworpen en gebouwd. De schuilplaats lag ongeveer 10 meter vanaf de achterdeur en had een dak en een vloer van gewapend beton en stenen muren. Tien minuten later werd op het vliegveld Northolt, ongeveer 30 kilometer verderop, het 303e 'Kosciuszko' Squadron, gealarmeerd. Elf Poolse piloten, nog maar net in Engeland gearriveerd, stegen in hun Hurricanes op onder leiding van 1e luitenant-vlieger Paskowski.

Om 16.40 uur maakten zij contact met een eenheid van veertig Dorniers 215 die via Essex terugkeerden van de hoofdstad. In de voorste formatie vloog 1e luitenant-vlieger Marian Pisarek, die op 21 augustus, nog maar net drie weken geleden, aan het 303e Squadron was toegevoegd. Terwijl hij de eenheid snel inhaalde, bemerkte Pisarek plotseling dat zijn twee kameraden scherp naar stuurboord waren gedoken om de laatste Dorniers aan te vallen waarvan er een in vlammen opging. 'Daardoor waren de twee toestellen van ons ten opzichte van de ene Dornier in het voordeel en hoefde ik me er niet mee te

bemoeien', vertelde Pisarek later, 'maar onder ons werd ook een gevecht gehouden en ik besloot me daar dan maar in te mengen. Al spoedig had ik een vliegtuig met een hakenkruis op de staart in mijn vizier en doordat ik hoger vloog, was de aanval een peuleschilletje'.

Vanaf de grond zag brandweercommandant Ernie Rule uit Loughton hoe een Hurricane een duikaanval uitvoerde op een Messerschmitt 109 en die in brand schoot om eigenlijk meteen ten prooi te vallen aan een andere Messerschmitt.

'Ik zag de vlammen nog net uit de Me109 komen toen ik van achteren werd getroffen en mijn Hurricane in brand vloog en steil naar beneden dook.' Ron Moulton, die het gevecht vanaf de York Hill had gadeslagen, zag hoe de Hurricane uit de duikvlucht werd getrokken en in de richting van Buckhurst Hill vloog terwijl de piloot uit het toestel probeerde te springen. Het vliegtuig maakte een halve rol en de piloot hing nu half uit zijn vliegtuig terwijl het stuurloze vliegtuig nu een bocht beschreef en in de richting van de A121 naar beneden stortte op welk punt de piloot op een hoogte van ongeveer 500 meter van het vliegtuig loskwam. Iedereen in Loughton die naar boven keek, begon te juichen omdat men in de veronderstelling verkeerde dat dit een Duitse machine was.

'Ik maakte mijn riemen los en gooide mijn helm weg', verklaarde Pisarek, 'terwijl ik verwoed probeerde het vliegtuig uit de buurt van de huizen te houden om het op een open plek te laten neerstorten, maar het toestel dook al bijna recht naar beneden en ik stortte mij letterlijk naar buiten.'

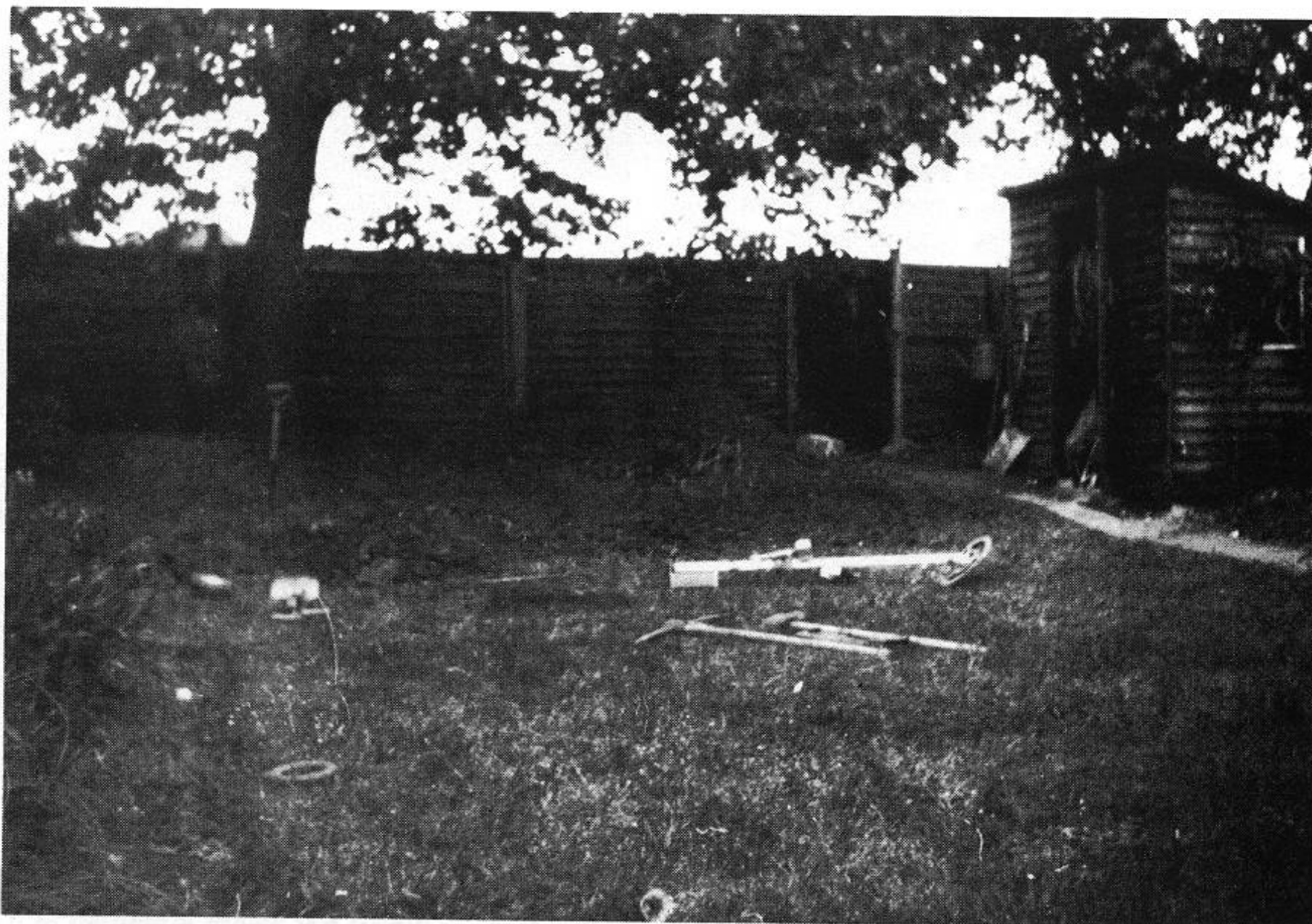
De Hurricane, die nu in een dodelijke vlucht recht op de Roding Road dook, stortte neer in de achtertuin van no. 40, waar hij zich tot onder de schuilkelder waarin de familie Brockwell zat, boorde. Met een grote dreun ontploften de brand-

stoftanks waardoor de fel brandende benzine naar binnen werd gesproeid. Een juichkreet ging op in Loughton maar de dorpsbewoners realiseerden zich niet dat dit geen Duitse machine was die hier was neergestort.

Agent Laurie Perigo was de eerste die ter plaatse arriveerde, binnen twee minuten gevolgd door Walter Bullen met een reddingsteam. Zij vochten zich een weg door de rook, de vlammen en de exploderende munitie om te trachten de ongelukigen in de schuilkelder te bereiken. Toen de vlammen ten slotte waren bedwongen, kwam men tot de ontdekking dat een kant van de schuilkelder was ingestort waardoor het dak naar beneden was gekomen. De heer en mevrouw Brockwell waren door de explosie gedood, terwijl mevrouw Gurden, die verderop in de schuilkelder lag, levend was verbrand.

Intussen daalde 1e luitenant-vlieger Pisarek rustig aan zijn parachute over de volkstuintjes naar

Links: Luitenant-vlieger Marian Pisarek, hier in oktober 1940 gefotografeerd na zijn ontsnapping uit de Hurricane (IWM). Boven: De achtertuin van Roding Road nr. 40 in Loughton. Er was niets meer te zien van een schuilkelder of de laatste rustplaats van de neergestorte Hurricane.

de grond. Op no. 61 stonden de heer en mevrouw Tibbel het luchtgevecht door een verrekijker te bekijken. Naast hen, bij de Red Lodge, stond Charles Cranwell, een W.O. I-veteraan, die aangesloten was bij de Home Guard, ook in de tuin te kijken. Toen de heer Tibble schreeuwde dat er een piloot uit het toestel was gesprongen die in hun richting naar beneden kwam, rende Charles Cranwell naar binnen om zijn Lee Enfield te halen. Hij laadde zijn geweer met een patroonhouder met 5 patronen, rende vervolgens weer naar buiten en zag nog net hoe de piloot verstrikt raakte in een oude eik in zijn achtertuin.

De piloot wist zich door heen en weer te slingeren

los te maken van zijn harnas; hij klom naar beneden en kwam tot de conclusie dat hij recht in de loop van een geweer keek. Pisarek liet zijn identiteitskaart zien waarna hij een kam te voorschijn haalde en rustig zijn haar begon te kammen. Op dat moment realiseerde hij zich pas dat hij een schoen was kwijtgeraakt die waarschijnlijk achter de een of andere hendel moest zijn blijven hangen in de cockpit.

Charles Cranwell realiseerde zich nog niet eens dat hij hier niet met een Duitse piloot te maken had, toen de tuin plotseling werd overspoeld met politie, soldaten en enkele boze burgers.

Omdat hij lang was en blond en bovendien

Charles Cranwell van de toenmalige Home Guard wijst hier Wilf Nichol de eik aan waar hij luitenant Pisarek 'gevangen nam' na diens landing.

Agent Wilf Nichol wijst hier de zijkant van de munitiekist uit de Hurricane aan die helemaal geperforeerd is door de ontploffende munitie tijdens de brand in het neergestorte wrak.

slechts zeer gebrekkig Engels sprak, nam men aan dat hij een Duitser was en hij werd dan ook snel overgebracht naar het politiebureau van Loughton. Daar werd na een uitvoerige ondervraging tenslotte zijn identiteit vastgesteld. Voordat hij het bureau verliet, kwam hem het nieuws van de gedode mensen uit de Roding Road ter ore. 1e Luitenant-vlieger Pisarek was diep geschokt. Dertig jaar verlieten en het ongeluk was in Loughton allang vergeten toen de feiten door een andere politieman weer werden opgerakeld – een enthousiaste amateurhistoricus – agent Wilf Nichol. Door verschillende ooggetuigen te raadplegen en contact op te nemen met de Poolse Air Force Association slaagde hij erin een aantal onderdelen van de Hurricane te bergen die werden tentoongesteld bij de opening van het nieuwe politiebureau van Loughton in 1971. Agent Nichol bezocht zelfs de nieuwe bewoners van Roding Road no. 40, maar die waren niet bereid met hem over het ongeluk te praten of hem zelfs maar de achtertuin te laten zien.

De zaak bleef vervolgens tot 1976 rusten toen Tony Graves en John Tickner, van het Londense Luchtvaartmuseum, de gebeurtenissen lazen in een Poolse geschiedschrijving van het squadron. Het huis op no. 40 was weer in andere handen overgegaan en de nieuwe eigenaars, de heer en mevrouw Pinagli, waren zeer geïnteresseerd in alles wat er jaren geleden in hun achtertuin was gebeurd. Eerst via Wilf Nichol, die een huisvriend werd, en vervolgens via Tony Graves.

Indertijd waren de wrakstukken van de Hurricane die aan de oppervlakte lagen, overgebracht naar de gemeente-opslagplaats aan de Old Station Road, waar een onderzoekteam van de RAF de brokstukken zou komen bekijken. Een vleugel werd enkele tuinen verderop gevonden terwijl twee van de Browning machinegeweren tijdens de oorlog in Loughton werden tentoongesteld. Nu wist echter niemand meer wat er nog onder de grond zou zitten; men wist zelfs niet of de overblijfselen van de schuilkelder na het ongeluk waren verwijderd.

De heer Pinagli gaf gelukkig toestemming voor een onderzoek door het Londense Luchtvaartmuseum en op 29 mei begonnen de bergingswerkzaamheden. Voorzover de uitgever bekend, was dit een bijzondere berging. Er zijn veel vliegtuigen in het open veld geborgen, in akkers en moerassen, maar het vereist toch wel een bijzondere techniek om met een dragline in een achtertuin te werken!

Gedurende drie zaterdagen, waarbij men eerst spaden gebruikte, werd het complete voorste deel van de romp geborgen. Op de laatste zaterdag werd in aanwezigheid van leden van de Poolse Air Force Association de motor geborgen waarbij eigenlijk de grootste vondst werd gedaan. De zwarte schoen die Marian Pisarek had verloren toen hij het toestel verliet, werd tussen de brokstukken en de modder naar boven gehaald. De overblijfselen zijn nu elke zondag te zien in het Londense Luchtvaartmuseum in de North Cray Road nr. 139, in Bexley, Kent.

De heer Brockwell, zijn vrouw en haar moeder werden allen begraven op het kerkhof van Loughton. Marian Pisarek maakte 47 operationele vluchten met het 303e Squadron waarbij hij vier vijandelijke toestellen neerschoot. Op 23 januari 1941 werd hij commandant van het 315e 'Deblin' Squadron. Op 18 april 1942 werd hij bevorderd tot Wing Commander en kreeg hij het commando over de Northolt Wing. Precies elf dagen later vertrok hij voor zijn laatste vlucht. Als commandant van een eenheid die op 29 april in Noord-Frankrijk, boven Devres, opereerde, werden zij aangevallen door een sterke eenheid van Me109's en Fw190's. Twee piloten keerden niet terug – een van hen was Marian Pisarek. Zijn lichaam werd nooit gevonden; het ongeluk werd ook niet waargenomen en heden ten dage herinnert noch een gedenksteen noch een inscriptie aan zijn overlijden.

Boven: Nadat zij twee weekeinden met spaden hebben gegraven, zetten Tony Graves (rechts) en John Tickner (links) het zware materiaal in (Guardian).

Boven: De schoen van Marian Pisarek die in het wrak werd gevonden, wordt hier bekeken door officieren van de Poolse Air Force Associatie; tweede van links de heer Jawoski met rechts naast hem de heer Z. W. Bienkowski (Guardian).

Het anonieme graf (nr. 774) van de heer en mevrouw Brockwell en mevrouw Gurden op de begraafplaats van Loughton.

'40~'45 TOEN & NU

De Quad van de Royal Artillery

Er zijn niet veel soldaten die op de verschillende fronten hebben gevochten, die niet op een of ander moment blij waren met de aankomst van de 25-ponders met hun bemanningen in hun onvermijdelijk daarvoor rijdende Quads.

De Quad sproot voort uit een richtlijn die in april 1938 werd uitgevaardigd door het ministerie van Oorlog voor een 4 x 4 Veldartillerietrekker voor de pas ontwikkelde 25-ponder houwitser. De specificaties voor dit voertuig waren:

- Het moest een korte wielbasis hebben en een goede bodemvrijheid om de manoeuvreerbaarheid in het terrein te vergroten.
- De trekker moest minstens 96 granaten en andere voorraden voor het kanon kunnen vervoeren.
- Het voertuig moest een bemanning van 6 personen voor het kanon kunnen vervoeren.
- De draaischijf, de zogenaamde bodemplaat voor het kanon moest op het dak kunnen worden vervoerd en moest snel en eenvoudig van het dak kunnen worden verwijderd wanneer het kanon in actie moest komen.
- De chauffeur moest zover mogelijk naar voren zitten om zijn uitzicht zo goed mogelijk te maken. Een voertuig dat werd ontworpen door de firma Guy Motors vormde het eerste in een serie die gedurende de gehele Tweede Wereldoorlog en ook nog vele jaren daarna, als trekker voor deze kanonnen werden gebruikt. Er werden vijf versies van de Quad gemaakt door de volgende fabrieken:

Guy Motors Ltd.,
De Morris Commercial Co. Ltd.,
De Karrier Co. Ltd.,
De Ford Motor Corporation uit Canada,
De General Motors Corporation uit Canada.

Na 1941 werd Canada al snel de voornaamste leverancier van voertuigen die voor de Engelse legers werden gebruikt. De productie van Quad's die in Canada werden gebouwd, bedroeg 22 891 exemplaren terwijl er door de drie Engelse fabrieken in totaal slechts 5000 werden geproduceerd.

Achter in 1975 besloot kapitein P. R. Ventham, van de Rij- en Tractieschool van de Koninklijke Artillerie in Bovington Camp in Dorset dat er een Quad voor het kamp moest worden aangekocht en gerestaureerd. Het voertuig zou bovendien worden gebruikt bij festiviteiten om gelden te verzamelen voor het Liefdadigheidsfonds van de Koninklijke Artillerie dat bestemd is om invalide artilleristen en hun families te ondersteunen.

Aangezien men een zo oud mogelijk model wilde hebben, viel de keus op een in 1940 gefabriceerde Morris Commercial C8 Mk I die door de heer Ronald Stevenson in een Intendancedepot in Hongkong was ontdekt en die hij in het begin van de jaren zeventig naar Engeland had laten overbrengen.

Nadat kapitein Ventham erachter was gekomen dat de heer Stevenson bereid was zijn voertuig te verkopen, schreef hij alle regimenten en oud-artilleristen aan om geld te verzamelen voor de aankoop. Binnen twee weken was er meer geld binnen dan nodig was; uiteindelijk bleek het zelfs voldoende om de restauratie te bekostigen.

Hoewel de heer Stevenson zelf al aan de restauratie was begonnen, werden de werkzaamheden in januari 1976 overgenomen door de artillerie.

De Quad wordt hier door Ronald Stevenson aan kapitein Ventham overgedragen op 15 januari 1976.

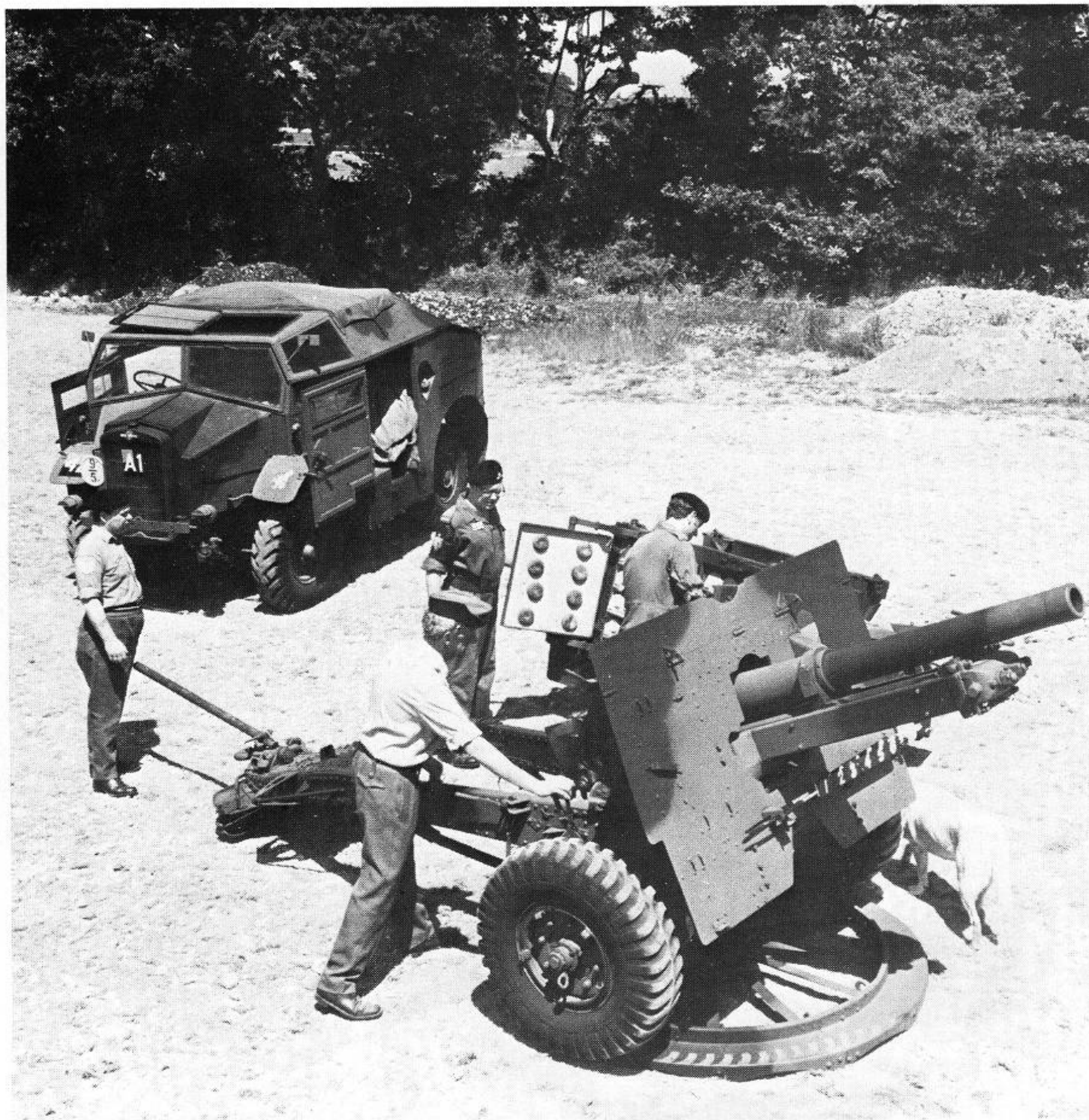
Gedurende de vier maanden daarop werd de Quad onderdeel voor onderdeel gesloopt en weer in gloednieuwe staat gebracht.

Intussen werd kapitein Ventham overgeplaatst en nam majoor David Pollock de speurtocht naar een geschikte 25-ponder over. Het was echter zeer moeilijk om een Mk I-versie van dit kanon (dat bij de gerestaureerde wagen hoorde) te vinden.

Er waren ongeveer 12 000 Mk II 25-ponders gebouwd met mondingsdempers die pasten op de kanonnen die na 1943 waren gebouwd. De Mk I's vormden een hele serie verschillende types, gebaseerd op de vooroorlogse 18-ponders. Na een lange speurtocht door depots en opslagplaatsen werd er uiteindelijk een gevonden bij de Combined Cadet Force in Wrekin College in Shropshire.

re. Er werd een Mk I-onderstel en terugloopsysteem en een Mk II-loop zonder mondingsdemper op gemonteerd. Oorspronkelijk was dit kanon op 11 december 1941 aan de artillerie overgedragen. De Combined Cadet Force was maar al te blij dat dit kanon later werd vervangen door een Mk II-model, zodat alle partijen tevreden konden zijn. De Quad, compleet met kanon en affuit, die volgens majoor Pollock de enige authentieke combinatie in de hele wereld moet zijn, werd speciaal voor ons geshowd in juni 1976, vlak nadat de restauratiewerkzaamheden afgerond waren.

Majoor Pollock en staf-sergeant Cooms (midden) kijken hier toe bij het opstellen van de Mk I 25-ponder voor de foto op onze middenpagina's.

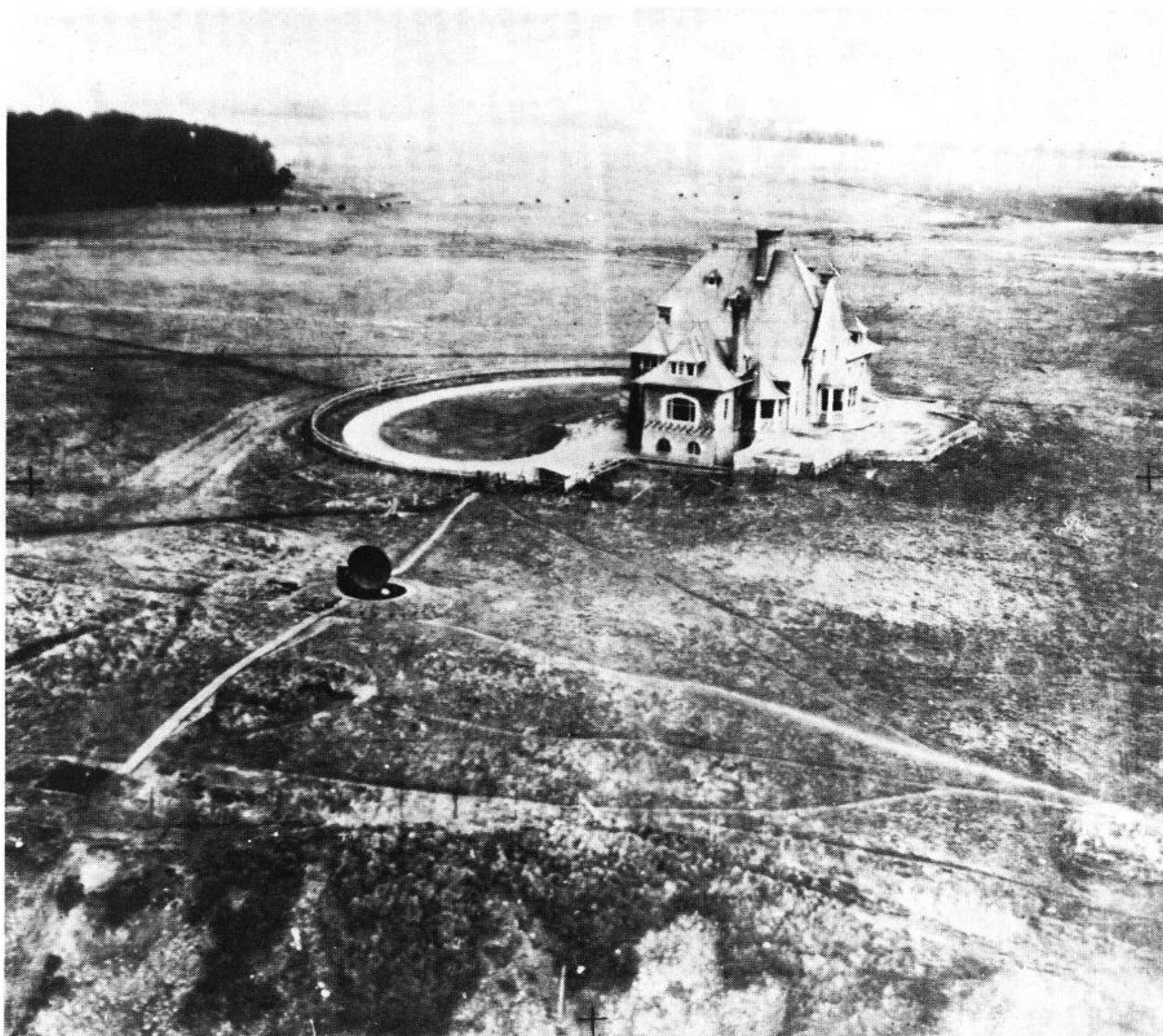
**'40~'45
TOEN & NU**

Hier gebeurde het

De Raid op Bruneval

In de lente van 1941 waren de Engelse deskundigen tot de slotsom gekomen dat de Duitsers een zeer effectief radarwaarschuwingssysteem hadden, dat Freya bleek te heten en dat opereerde op een golflengte van 125 megacycles. Eind oktober had men tussen Bodo in Noorwegen en Bordeaux in Frankrijk niet minder dan 25 van deze radarnavigatiestations ontdekt. Tegelijkertijd ontving men andere radarsignalen op een golflengte van 570 megacycles waarvan men echter de bron niet kon achterhalen.

Eind november 1941 zat dr. Charles Frank van de Inlichtingendienst van de Luchtmacht een foto van het Freya-station in Bruneval, in de buurt van Le Havre aan de kust van Noord-Frankrijk, te

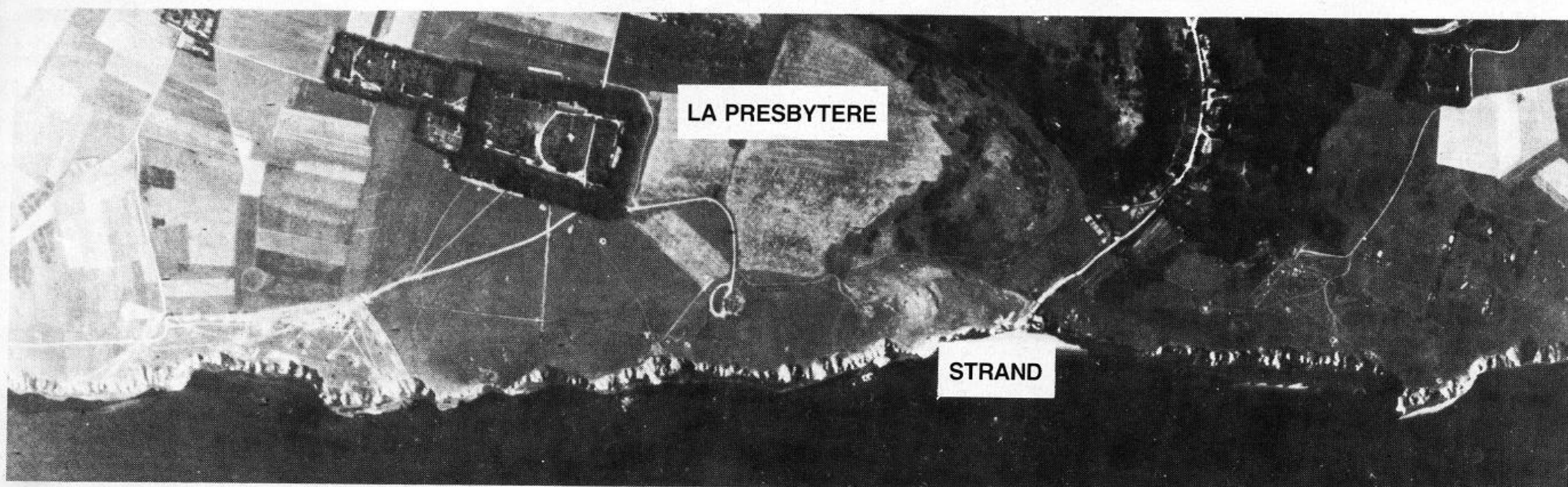
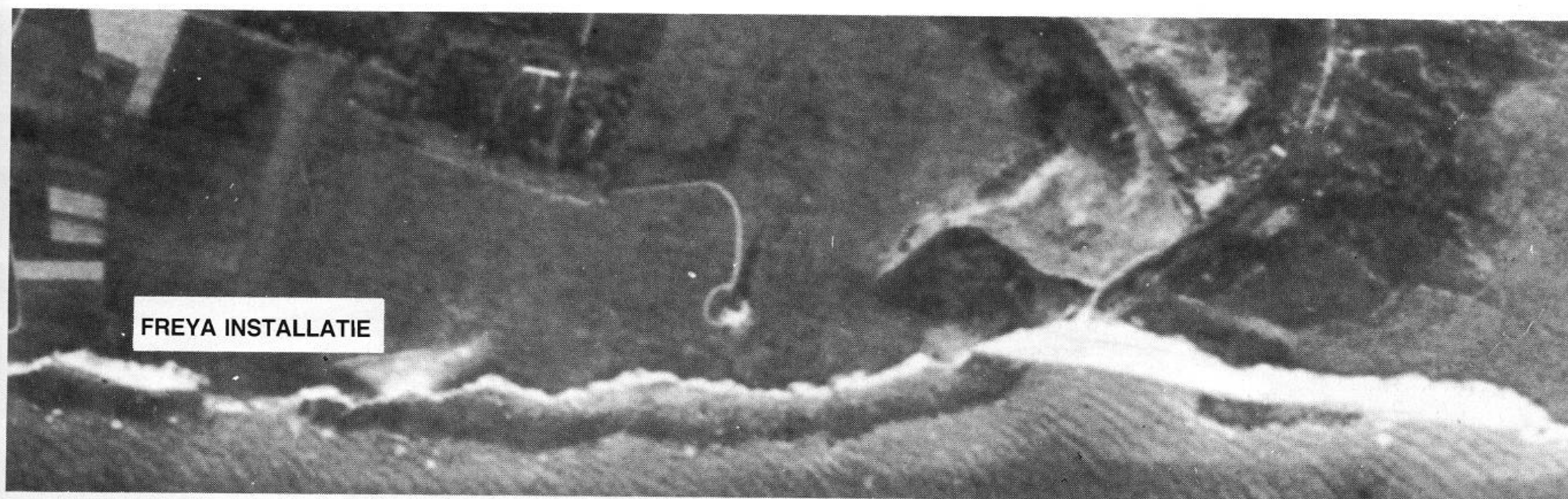
Boven: Een van de twee foto's die luitenant-vlieger Tony Hill op 5 december nam met daarop de radarantenne in Bruneval (IWM). **Onder:** Op 15 mei 1976 maakten wij deze vergelijkende foto vanuit de lucht.

bekijken toen hij tot de ontdekking kwam dat er langs de rand van de rotsen een pad was platgetreden; het liep vanaf de grote antenne naar een groot huis dat een of ander hoofdkwartier leek te zijn. Vlak voordat het pad het gebouw bereikte, draaide het naar rechts af en eindigde bij een klein zwart voorwerp ongeveer halverwege het

huis en de rotsen die steil naar de lager gelegen zee afliepen. Iemand had het blijkbaar de moeite waard gevonden een pad te maken van het hoofdgebouw naar dit voorwerp. Zou het kunnen zijn dat dit zwarte voorwerp iets te maken had met het systeem Freya?

Op 3 december kwam luchtverkenningsspiloot To-

ny Hill toevallig in het luchtfotocentrum in Medmenham in Buckinghamshire. Hill was gekomen om met Squadronleader C. W. F. Wavell een paar luchtfoto's te bespreken van Duitse radarinstallaties en omdat Wavell de speciale belangstelling van Frank voor het radarstation Bruneval kende, bracht hij dit onderwerp ter sprake.

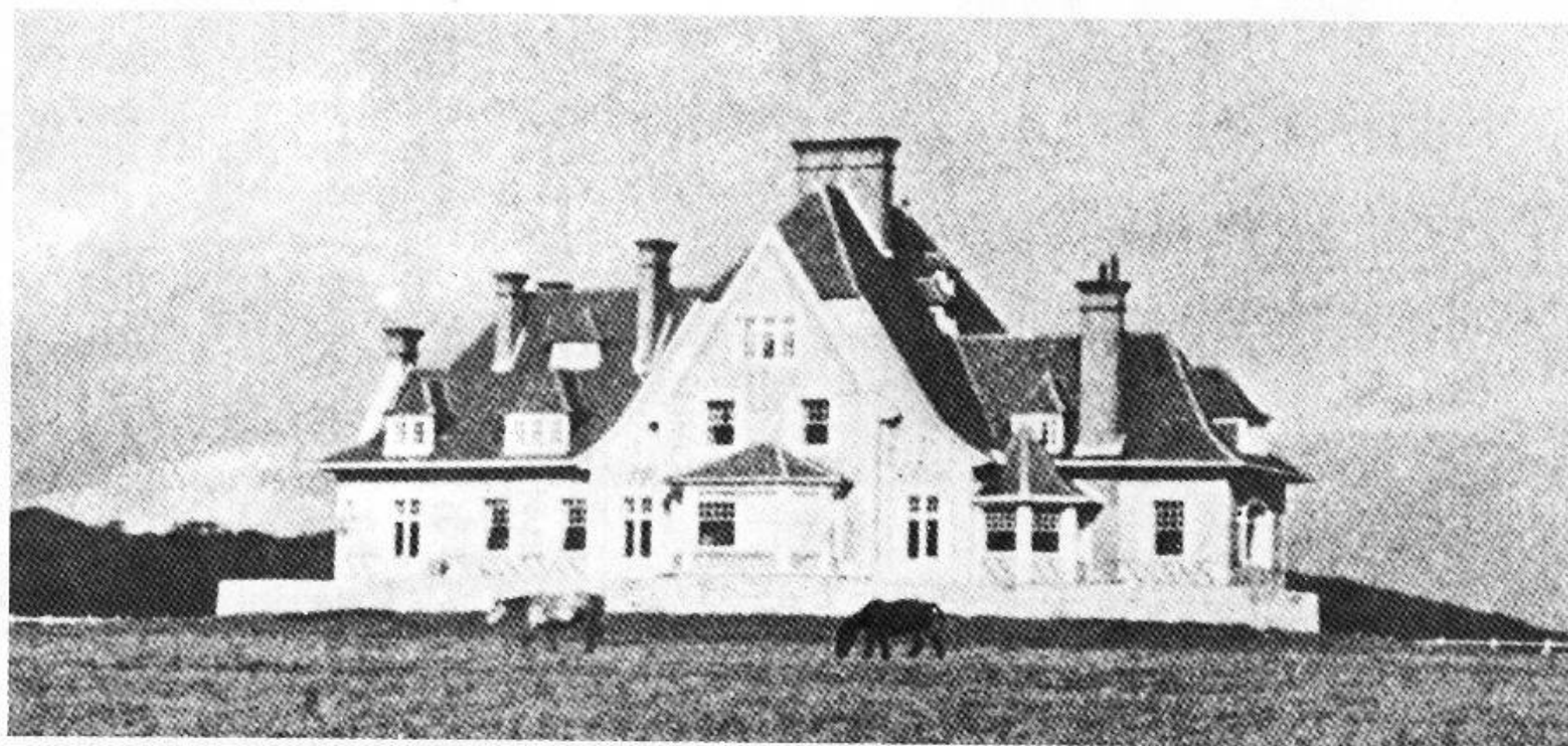
De volgende dag steeg Hill in zijn Spitfire op om op eigen initiatief eens een kijkje in Bruneval te gaan nemen. Hij scheerde laag over de rotsen en was al voorbij de installatie voordat de verdedigers zich realiseerden wat er aan de hand was. Bij zijn terugkeer kwam Hill tot de ontdekking dat zijn camera's niet volledig hadden gefunctioneerd. Dat was een forse tegenslag. Maar hij had alles goed opgenomen - 'het leek op een soort elektrische straalkachel met een doorsnee van ongeveer drie meter'. Wanneer Hill gelijk had dan moest dit de onvindbare bron van de 570-megacycles zender zijn.

De volgende dag herhaalde 1e luitenant-vlieger Hill zijn stoutmoedige verkenningsvlucht. De foto's die hij mee terugbracht, zouden historische foto's blijken te worden: in volle glorie stond de radarantenne op de foto's, inderdaad een soort van straalkachel met een doorsnede van drie meter.

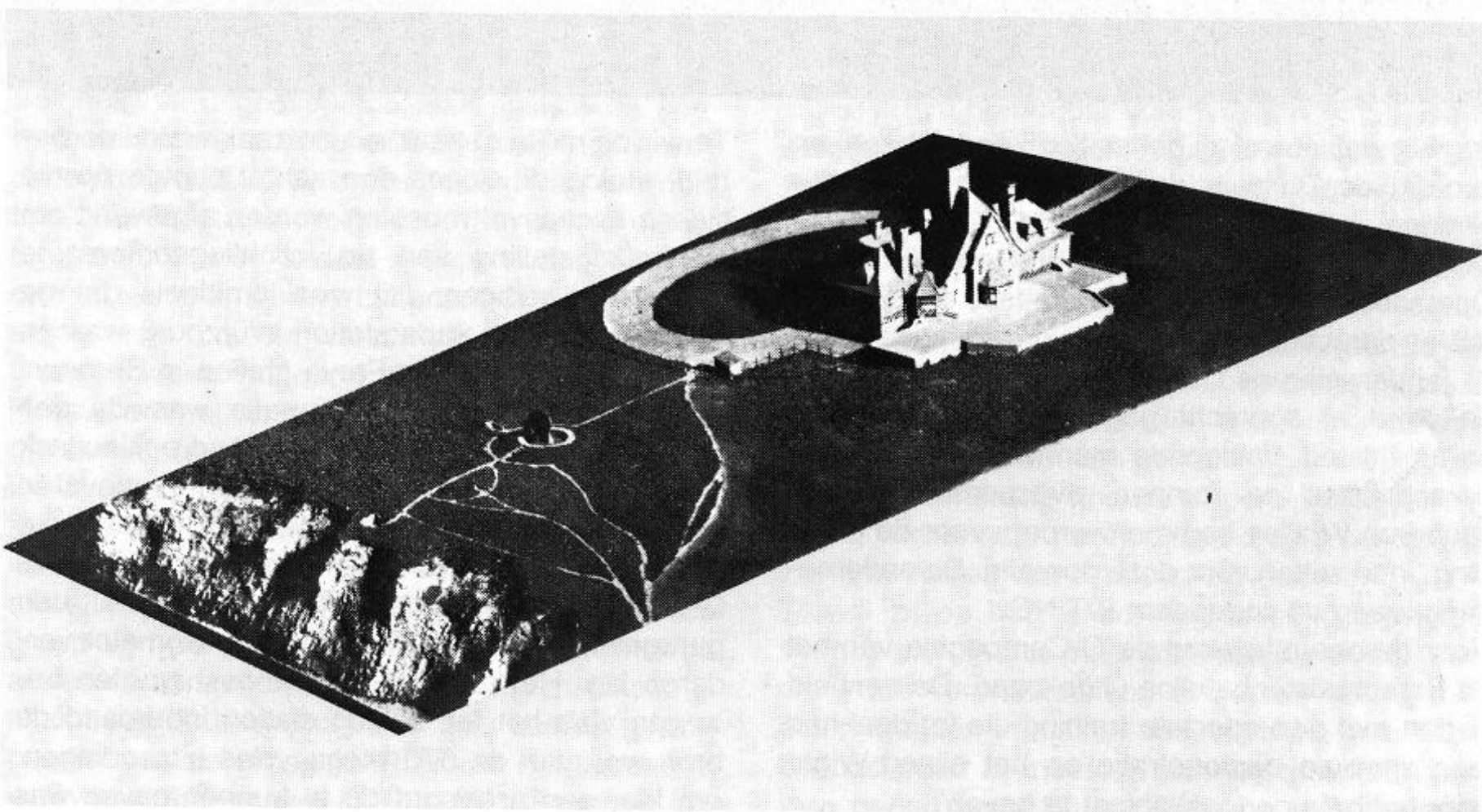
Een foto was echter nog niet voldoende; er moest nog steeds worden bewezen dat dit werkelijk de zender was en totdat dit onomstotelijk was bewezen, konden er geen tegenmaatregelen worden genomen.

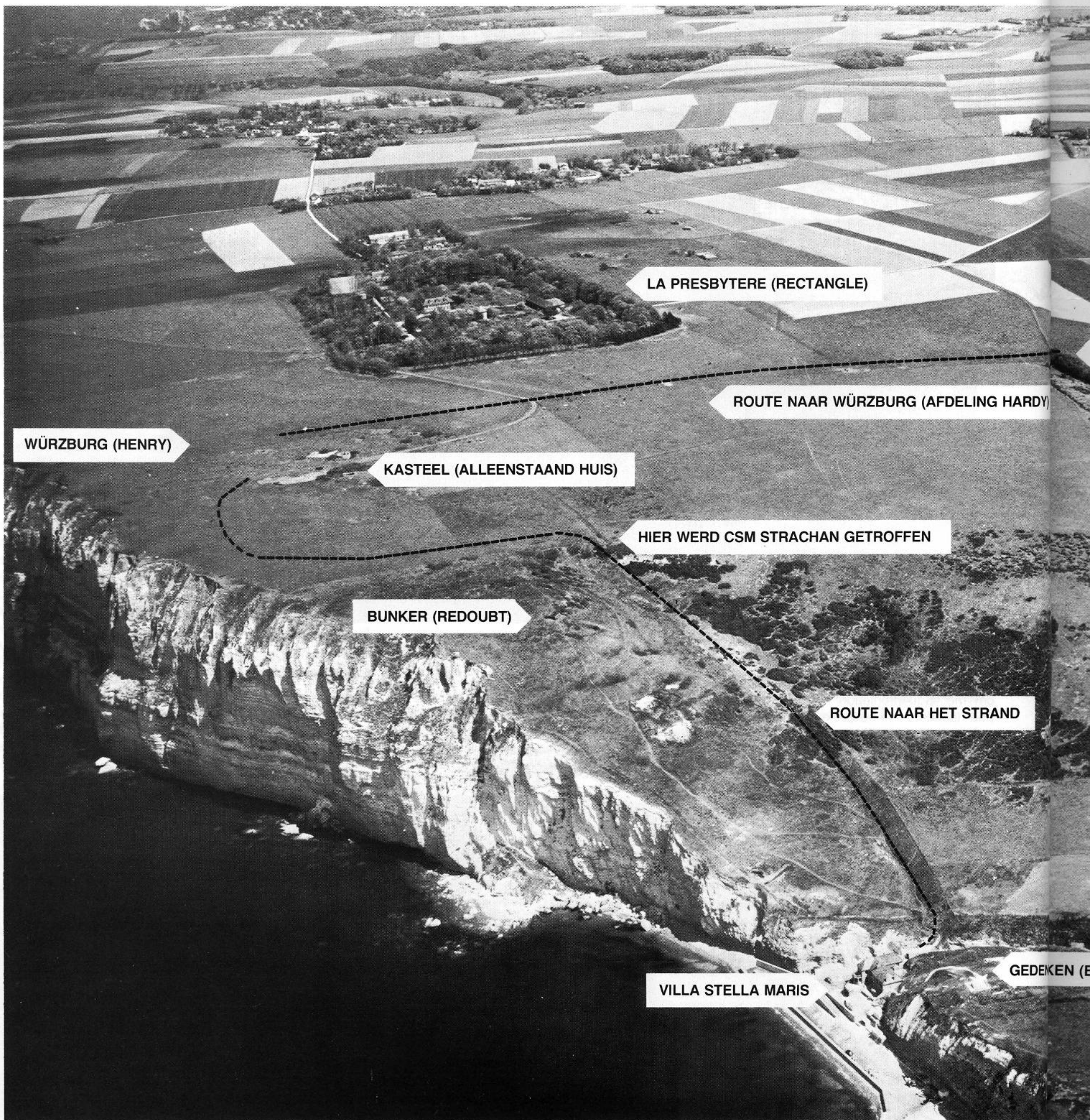
Het is moeilijk vast te stellen wie het eerst het idee opperde de radarinstallatie in Bruneval gewoon te stelen. Het lag echter zo voor de hand - het radarstation lag immers slechts 200 meter vanaf de kust - dat verschillende mensen tegelijkertijd op het idee kunnen zijn gekomen. Begin januari 1942 werd deze mogelijkheid echter serieus overwogen. Het werd duidelijk dat een commandoaanval vanuit zee gedoemd was te mislukken: het station van Bruneval lag boven op de hoge rotsen terwijl het werd verdedigd door een tamelijk groot Duits garnizoen. Zelfs wanneer de aanvallers zich een weg naar boven konden bannen zonder al te veel slachtoffers dan was het

Uiterst boven: De rotsen zoals die op 21 juni 1940 door de R.A.F.-luchtfotodienst werden gefotografeerd. De bouw van de Freya-installatie is net begonnen. Boven: Op 12 september 1942 was de Freya-installatie door prikkeldraadversperringen omgeven (Copyright crown via de Keele Universiteit).

Boven: Een foto van het kasteel in 1936 dat toen eigendom was van een Parijse arts, professor J. Gosset. Onder: Deze maquette, die gebruikt werd voor de briefing van de aanvallers, bevindt zich nu in het Airborne Museum in Aldershot (IWM).

nog erg dubieus of zij het station konden bereiken voordat de Duitsers de installaties zouden vernietigen.

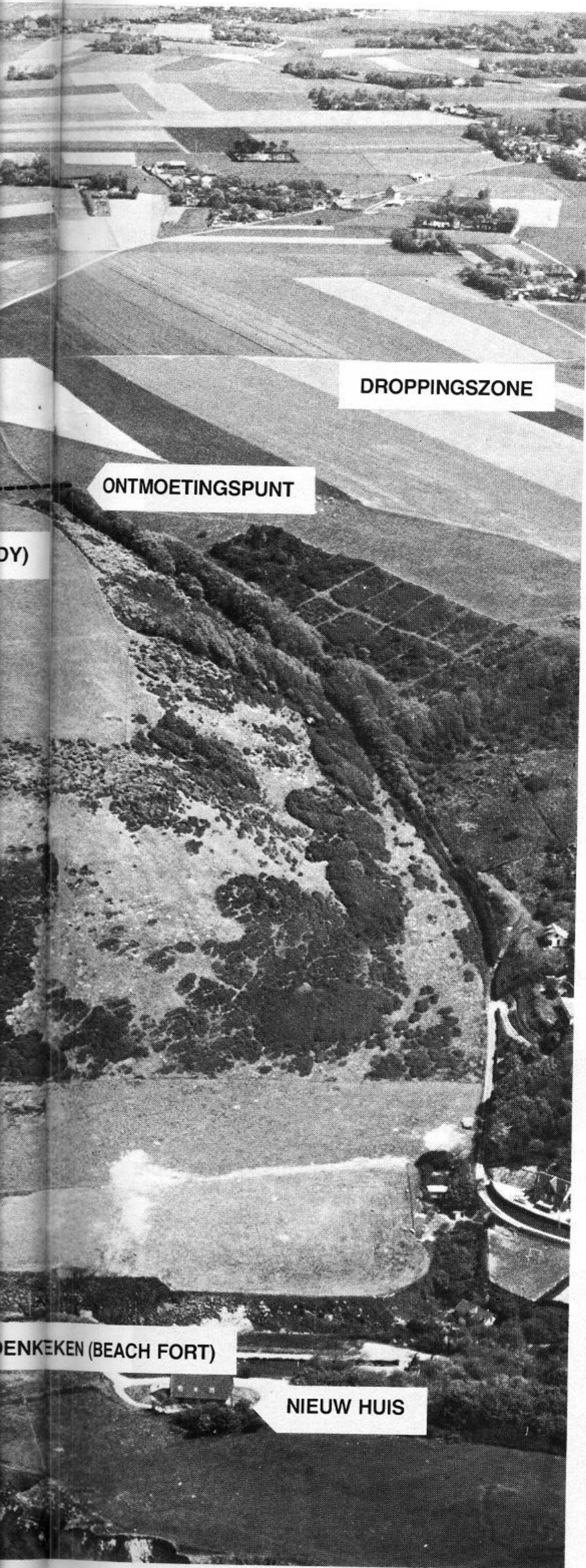
De commandant van de afdeling Gecombineerde Operaties, Lord Louis Mountbatten, stelde voor dat er parachutisten zouden worden ingezet. Op 21 januari ging de Chef-Staf akkoord met dit plan en werd er opdracht gegeven een compagnie parachutisten, voldoende marineschepen om de parachutisten te kunnen evacueren en een squadron Whitley bommenwerpers voor de dropping, in te zetten voor deze operatie. De onderneming kreeg de codenaam BITING.

Voor de operatie werd de C-Compagnie van het 2e Parachutistenbataljon uitgekozen. De eenheid begon met een speciale training die tot doel had 'een speciale demonstratie op het eiland Wight voor het hele oorlogskabinet te geven'.

Terwijl de militaire kant van de zaak werd voorbereid, stelde dr. Jones een aantal punten op die tijdens de aanval moesten worden afgewerkt om de belangstelling van de Inlichtingendienst te kunnen bevredigen. Hij wist inmiddels dat de 'straalkachel' het radarstation Würzburg was en dat zo'n station bij het Freya-station in Bruneval was gebouwd - deze informatie was via een agent binnengekomen. Kolonel André Neufinck (codenaam POL) had het station in Bruneval in januari bezocht met hulp van de plaatselijke agent van de Franse ondergrondse Charles Chauveau (codenaam CHARLEMAGNE), een garagehouder uit Le Havre dat 20 kilometer verderop lag. Het enige dat nog moest worden bewezen was het feit dat dit station inderdaad de bron was van de 570 megacycles uitzendingen: om hier een antwoord op te kunnen geven was

het noodzakelijk dat iemand de antenne uit het centrum van de 'straalkachel' verwijderde. Voor het geval dat dit mocht mislukken, diende er op een van de marineschepen die voor de evacuatie van de parachutisten meegingen een radio-ontvanger te worden meegenomen die zou kunnen bevestigen of er uitzendingen op deze frequentie vanuit het station werden gedaan.

Het volgende doel was het meenemen van de ontvanger van de Würzburg en de zogenaamde randapparatuur. Hierdoor zou men het antistoringssysteem dat de Duitsers hadden ingebouwd kunnen ontrafelen. Ook had men belangstelling voor de zender zelf zodat de Engelse technici zich een beeld zouden kunnen vormen van de Duitse technologie op deze hoge frequenties. Dr. Jones wilde ook twee krijgsvangenen hebben, indien mogelijk bedieningspersoneel van

de radar; op die manier zou men informatie kunnen verkrijgen over de methode van de Duitse radartechnieken en vliegtuigmeldingen. Ten slotte diende men wanneer men de verschillende onderdelen of stukken van de apparatuur niet kon verwijderen, in ieder geval de identificatieplaatjes en serienummers mee te nemen aangezien die ook een schat aan informatie konden leveren.

De feitelijke ontmanteling van de Würzburginstallatie zou door zeven genisten gebeuren onder leiding van luitenant D. Vernon. In dit team zou een achtste man meegaan die helemaal geen soldaat was: sergeant-vlieger C. W. H. Cox, een radarmonteur van de R.A.F., die als radarspecialist adviezen zou geven.

Deze groep werd losgelaten op een Engels radarsysteem voor de artillerie – een systeem dat het Würzburgsysteem waarschijnlijk het meest

benaderde – om ervaring op te doen bij de demontage. Vernon en Cox kregen een speciale briefing over de vermoedelijke aard en ligging van de Duitse installatie.

Volgens het tijdschema dat voor de actie werd vastgesteld, zouden zij nauwelijks een half uur de tijd hebben voor de apparatuur: zij moesten worden geoefend in het maken van schetsen en foto's binnen dit tijdsbestek waarna zij de installatie systematisch moesten afbreken, te beginnen met de antenne gevolgd door de ontvanger en de zendinstallatie. In de vierde week van februari was alles in gereedheid, maar nu gooide het weer roet in het eten. Op de avond van 24 februari was het weer te slecht, evenals op de 25e en de 26e. Het tijdschema voor de aanval was bijzonder kritisch: de aanval moest plaatsvinden in een nacht met volle maan, terwijl het bovendien vloed moest zijn omdat de vaartuigen anders zouden vastlopen voor de kust. De 27e was de laatste dag die nog geschikt was, anders zou alles een maand moeten worden uitgesteld. Gelukkig waren de weersvooruitzichten voor de 27e goed.

Daarom gaf de commandant van Portsmouth, admiraal Sir William James, de volgende opdracht: 'Operatie BITING' moet vanavond 27 februari worden uitgevoerd'.

Even voor tien uur die avond stegen twaalf aangepaste Whitley bommenwerpers van het 51e Squadron op van het vliegveld Thruxton bij Andover beladen met 119 parachutisten. In elk vliegtuig zaten de parachutisten dicht op elkaar gepakt, koud en verre van comfortabel in hun harnassen. Een van hen schreef: 'De kroezende hete thee (stevig met rum vermengd) begonnen opstandig te worden in onze magen en blazen. In die beperkte ruimte, als haringen in een ton, konden wij daar echter weinig aan doen.'

Het was twee uur vliegen naar de dropping-zone. Een kwartier na middernacht sprongen de eerste parachutisten uit hun toestellen. Ongeveer tien seconden later landden de mannen in de maagdelijke sneeuw op een afstand van ongeveer 600 meter ten zuiden van de radarinstallatie. Haastig gooiden zij hun harnassen af en zetten zij hun wapens op scherp. Iedere man dook diep weg, tot het uiterste gespannen om zijn leven te verdedigen, maar het halfverwachte geratel van vijandelijke wapens bleef achterwege. Hun aankomst was niet opgemerkt. Het geluid van de Whitley's stierf weg in de nacht; de mannen voelden zich eenzaam en kwetsbaar.

Behoedzaam kroop men overeind en begaf men zich op weg. De mannen verzamelden zich in kleine groepjes en er werden fluisterend bevelen gegeven. Wat er nu gebeurde, had niets met de oorlog te maken – de mannen moesten eerst hun thee kwijt.

De commandant van de eenheid, majoor John Frost, schreef later dat dit 'bepaald geen toonbeeld van tactiek was, omdat op dit moment de eenheid parachutisten wel bijzonder kwetsbaar was... maar bang waren ze dus in elk geval niet!'

Volgens het uitgestippelde plan splitste de eenheid zich in drie groepen. De eerste groep met de codenaam NELSON, onder leiding van luitenant E. C. B. Charteris, moest naar het strand om de terugtocht van de andere groepen voor te bereiden en veilig te stellen. Luitenant Charteris kwam echter niet op het verzamelpunt opdagen en daarom vroeg majoor Frost aan kapitein John Ross, Commandant van de sectie zware wapens, om zonder hem door te gaan.

De tweede groep viel weer uiteen in drie groepjes. De groep JELLICOE moest onder leiding van luitenant Peter Young regelrecht naar de radarinstallatie (codenaam HENRY) gevolgd door de groep van de genie die moest beginnen met de afbraak wanneer de eerste groep de installatie in haar bezit had. Majoor Frost zou zelf de leiding nemen van de groep HARDY om het kasteel te veroveren (codenaam LONE HOUSE) terwijl lui-

tenant Peter Naumoff een positie zou gaan innemen tussen de boerderij La Presbytere (codenaam RECTANGLE) waar een honderdtal Duitsers ingekwartierd was, en het kasteel.

De derde groep, RODNEY, moest onder leiding van luitenant John Timothy een eventuele aanval vanuit het achterland afslaan.

Terwijl de HARDY-groep geruisloos het kasteel omsingelde, sloop majoor John Frost zelf naar de voordeur van het kasteel die tot zijn verbazing wagenwijd open stond. Omdat alles nu gereed was, gaf hij het sein voor de aanval – vier fluitstoten.

Met vier man op zijn hielen betrad majoor Frost het kasteel. De begane grond was vies en verlaten, maar op de bovenverdiepingen weerklonken gewerschoten. Ze renden naar boven waar zij slechts één Duitser aantroffen die aan het schieten was op de groep JELLICOE bij de radarantenne. De man werd meteen het zwijgen opgelegd.

Tijdens het gevecht om de Würzburg hadden de mannen van luitenant Young de positie snel veroverd. Hierbij sneuvelde een Duitser, die door de snel terugtrekkende Duitsers werd meegenomen. Een van hen rende de verkeerde kant uit in de richting van de rotsen die twintig meter verderop lagen. De parachutisten die hem achtervolgden, zagen hem over de rand vallen, maar hij werd opgevangen door een uitstekende rotspunt waar de parachutisten hem weer afhaalden en gevangennamen.

Nu de Würzburg in hun handen was, kwam luitenant Vernon in actie en hij bekeek de installatie met een zaklantaarn. Daarna begon hij met een Leica foto's te nemen – een activiteit waar hij snel spijt van kreeg aangezien de flitsen van zijn toestel kogels aantrokken vanuit verschillende richtingen. Vernon verzamelde de rest van zijn groep en gaf een genist opdracht het antenne-element af te zagen terwijl de rest van de groep de radaronderdelen in de radarhut begon te slopen. De antenne kon gemakkelijk worden losgemaakt, maar de radaronderdelen bleken moeilijker te verwijderen met een schroevendraaier. Bovendien waren de werkomstandigheden verre van ideaal aangezien de rondvliegende kogels tamelijk talrijk waren. Er werden koevoeten gebruikt die meer succes hadden. Uit het bedieningspaneel werden de verschillende instrumenten losgebroken. Terwijl de meegebrachte handkar werd beladen, sneuvelde infanterist McIntyre vlakbij de voordeur van het kasteel. Nu het vijandelijke vuur toenam, maakte majoor Frost zich bezorgd dat de Duitsers mortieren zouden inzetten waardoor zijn groep het toch wel erg zwaar te verduren zou krijgen. Hij besloot een eind aan de actie te maken en ongeacht hoever de genisten zouden zijn, aan de terugtocht te beginnen.

Hevig vuur was hoorbaar vanuit de zware Duitse stellingen in het zuiden en toen de mannen de rotsen bereikten, staken zij scherp af tegen de horizon. Het machinegeweer in de bunker op de tegenovergelegen heuvel (codenaam BEACH FORT) nam hen onder vuur waarbij compagnies-sergeant-majoor Strachan gewond raakte. Terwijl majoor Frost diens wonden verzorgde naast de verlaten bunker (REDOUBT) hoorde hij kapitein Ross melden dat het strand nog niet in zijn handen was.

Wat was er fout gegaan? Van de eenheid die het strand had moeten veroveren, waren de mannen van luitenant Charteris drie kilometer naar het zuiden bij de inham van de l'Enfer gedropt. Luitenant Charteris zag hoe de andere Whitleys hun lading verder naar het noorden dropten en dat zij zich ten zuiden van Bruneval bevonden.

Terwijl zij op het geluid van de strijd afgingen, voegde zich in het maanlicht een Duitser bij hen die in de veronderstelling verkeerde dat hij met eigen mensen te maken had. Hij werd geruisloos gedood maar zij moesten zich wel schietend een weg banen langs Bruneval waar een reservepe-

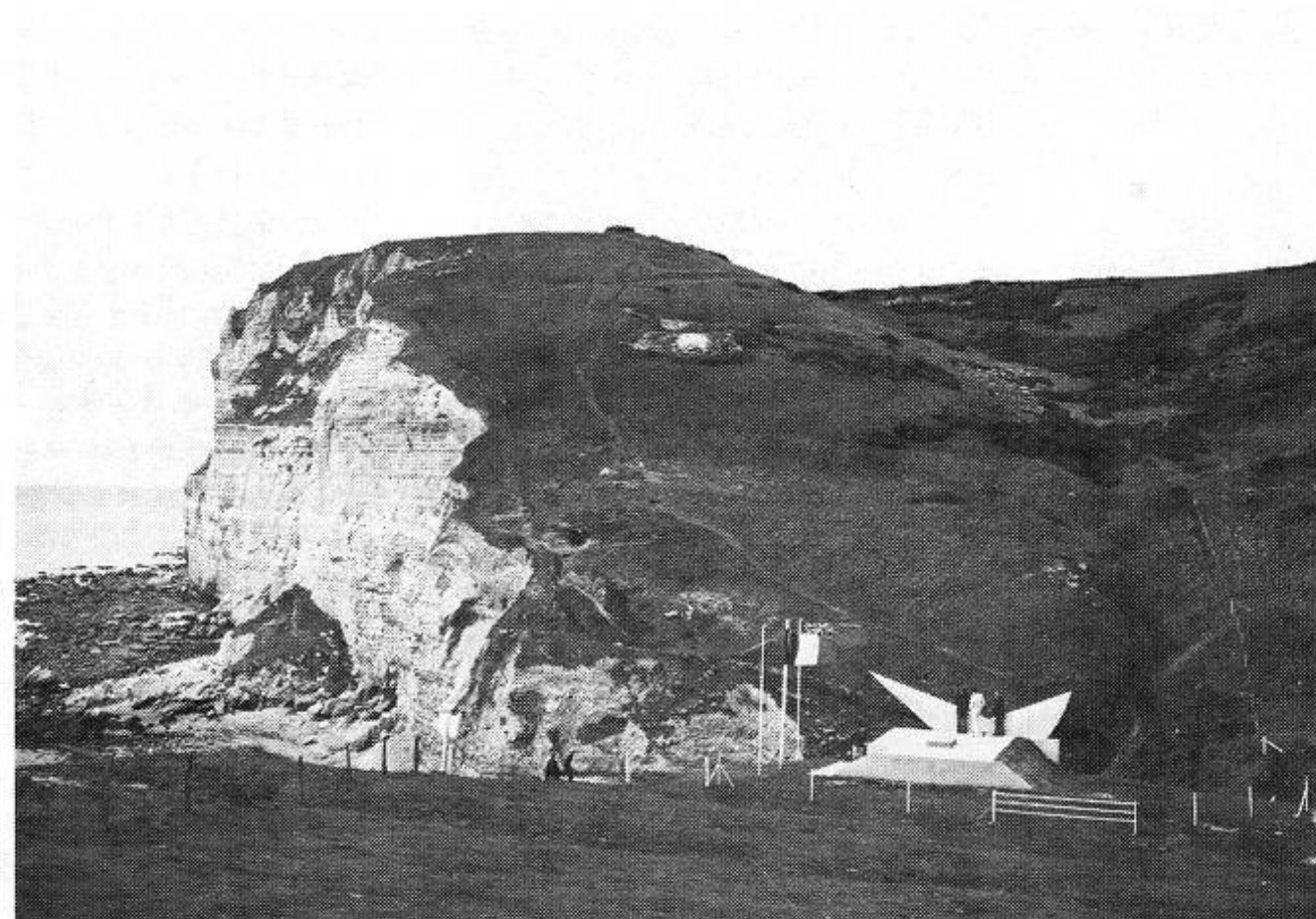
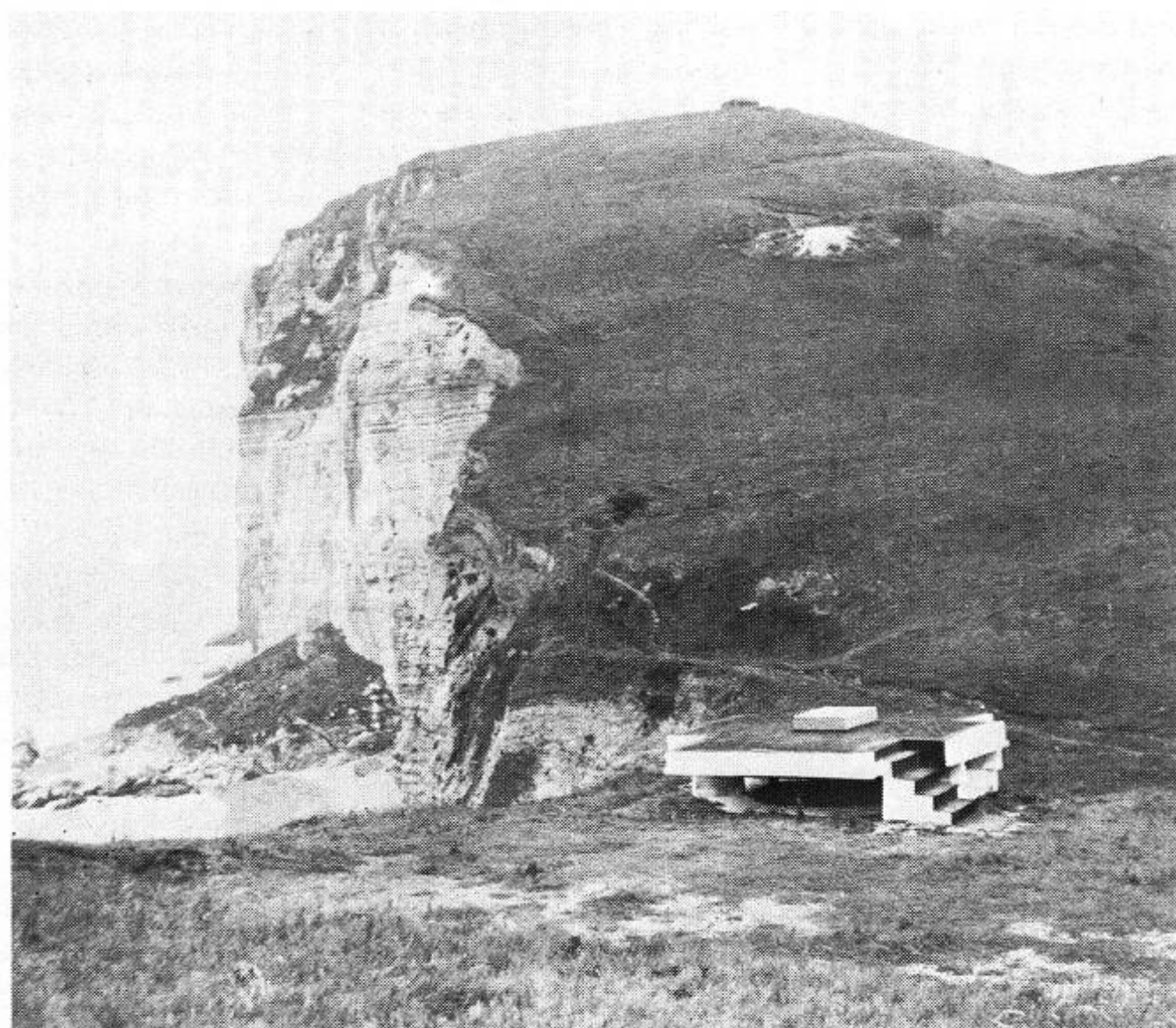
loten van de 1e Compagnie van het 685e Duitse Infanterieregiment lag. In loopas rende de groep via de weg door het dal naar het strand. Op het moment dat majoor Frost zelf de aanval op het strand vanuit het noorden samen met de groep van luitenant Naumoff wilde ondernemen, kwamen de vermiste parachutisten onder het uitstoten van allerlei wilde kreten aangestormd. Aangezien de Duitsers in de bunker nu van twee kanten werden aangevallen, maakten zij zich snel uit de voeten en verdwenen. Toen de Engelsen het huis bij het strand bereikten, maakten zij een tweede krijgsgevangene, een Duitse telefonist.

Het was inmiddels kwart over twee. Het strand was in Engelse handen en op het strand lagen de Duitse krijgsgevangenen, de gewonden en de radaruitrusting die van de Würzburg was gesloopt. Majoor Frost had nagenoeg alles uitgevoerd wat hem was gevraagd. Hij gaf zijn radiomensen opdracht de marine te laten aanrukken om zijn groep te evacueren. Op de rotsen werd het groeiende aantal Duitse aanvallers merkbaar. Soldaat Scott werd op het strand dodelijk getroffen.

Na een paar minuten meldten de radiomensen dat zij geen contact konden krijgen met de marine. Als laatste poging werden twee lichtkogels

Boven: De enige flitslichtfoto die tijdens de raid werd gemaakt, blijkt een dubbelopname te zijn want op de foto staat ook een opname van een kamp die waarschijnlijk voor de aanval in Engeland is genomen.

Links: De Beach Fort bunker zoals die er in 1961 uitzag (met op het dak een simpele gedenkplaque). **Boven:** Dezelfde situatie in 1976 toont aan dat men de bunker helemaal heeft weggewerkt.

Boven: Het uitzicht vanaf de plaats van het kasteel tegenwoordig. De Würzburg radar-antenne stond ongeveer halverwege de afstand naar de rotsen. De bomkraters van latere luchtaanvallen zijn nog zichtbaar.

Boven: Hoewel het kasteel in 1943 werd vernield, is de trap waarlangs majoor Frost naar de openstaande voordeur rende nog steeds te zien.

Links: Een panorama vanuit de Redoubt-bunker op het strand – zo was het uitzicht in 1961. Boven: Hetzelfde uitzicht tegenwoordig toont ons de tankerhaven, de strand-‘versterkingen’, het huis en het gedenkteken.

afgevuurd. Frost schreef later: De moed zonk me in de schoenen bij het idee dat wij waarschijnlijk zouden worden achtergelaten en ik probeerde de verdediging zo goed mogelijk te organiseren.’

Op het moment dat de groep zich begon op te maken voor de laatste strijd, hoorde Frost iemand schreeuwen: ‘Majoor, de boten komen eraan! De boten zijn er! Leve de marine!’ Frost keek achterom en zag hoe zes aanvalsbotten waren gearriveerd. Met een zucht van verlichting gaf hij opdracht aan boord te gaan. Vanuit de boten werd een hevig dekkingsvuur op de Duitsers boven op de rotsen afgegeven.

De eerste groep die aan boord ging was de demontageploeg – uiteraard met de meegenomen radaronderdelen. Daarna volgden de gewonden en de krijgsgevangenen. De landingsvaartuigen voeren achteruit zeeinwaarts terwijl de vuurwisseling voortdurend doorging.

Toen hij veilig aan boord van een van de boten was, kwam majoor Frost erachter wat de oorzaak van de vertraging was geweest. Terwijl hij via de radio de boten had opgeroepen, waren op een afstand van anderhalve kilometer een Duitse torpedojager en twee E-boten gepasseerd. Zij hadden de kleine Britse eenheid gelukkig niet opge-

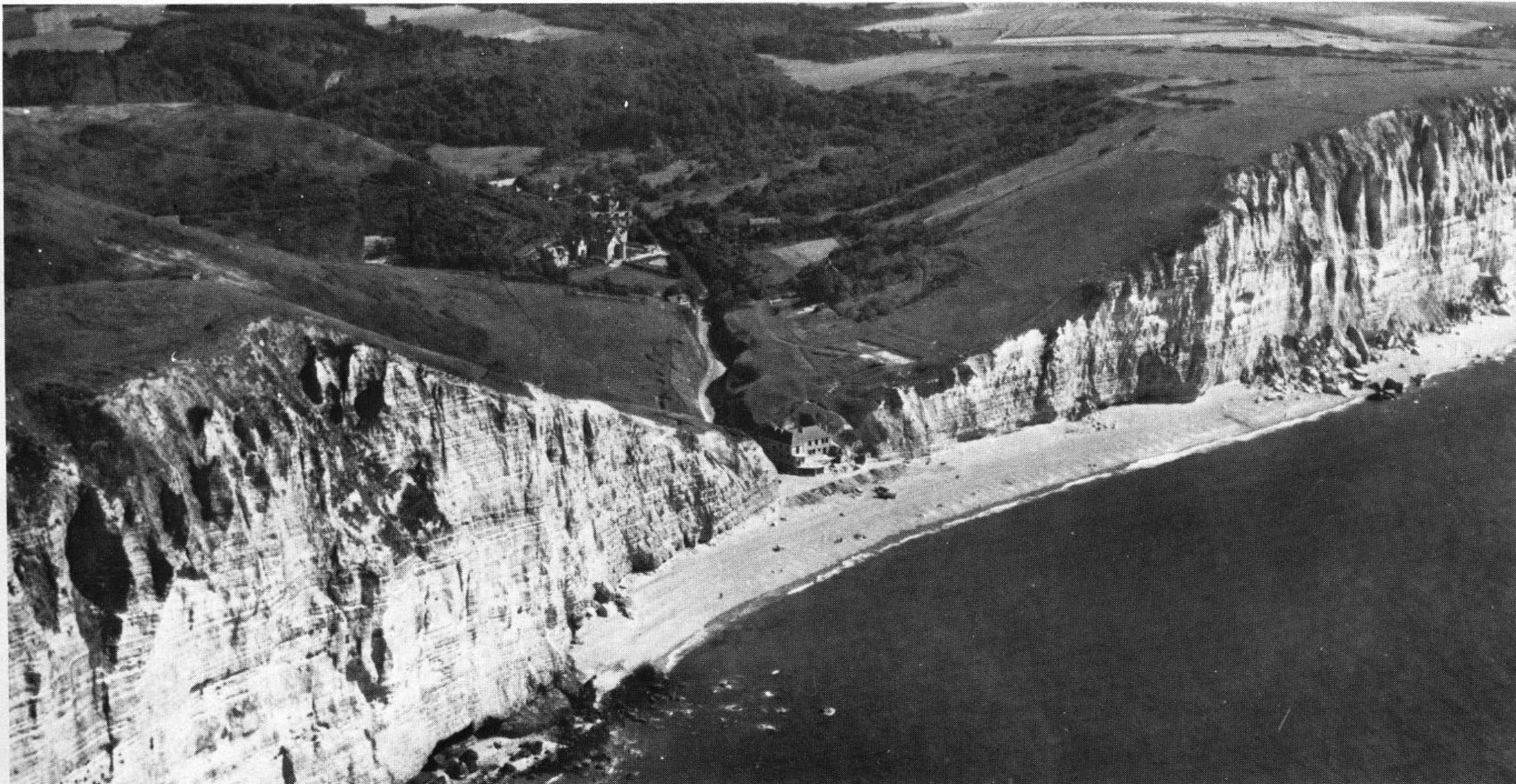
merkt. Ook hoorde Frost dat de onderdelen die zij hadden gesloopt precies die onderdelen waren welke men nodig had. De heer D. H. Priest, een ingenieur van het Telecommunicatie Research Instituut, die voor deze speciale gelegenheid een aanstelling als luitenant-vlieger had gekregen, had de buit aan boord geïnspecteerd. Wanneer de kust echt veilig was geweest dan zou hij ook zijn geland om de Würzburg-installatie persoonlijk te gaan bekijken; dit was echter niet mogelijk geweest. Toen de dageraad aanbrak, bevonden de aanvalsbotten zich nog slechts op een afstand van 25 kilometer van de Franse kust. Maar gelukkig arriveerde een aantal Spitfires die hen terug escorteerden naar Engeland.

De operatie Bruneval was in alle opzichten geslaagd: de mannen hadden het grootste deel van de radarinstallatie meegebracht en ook twee krijgsgevangenen onder wie een radarman. De parachutisten telden twee doden, de soldaten McIntyre en Scott, zes gewonden en zes vermisten. De mannen van de ontmantelingsgroep hadden in de korte tijd die zij tot hun beschikking hadden, uitstekend werk verricht; zij hadden de ontvanger, de versterker, de modulator – het

toestel dat de timing binnen de radar regelde – en de zender meegebracht; bovendien hadden zij de radarantenne afgezaagd. Het enige apparaat waar dr. Jones om had gevraagd dat men niet had meegebracht was de bedieningsapparatuur. Er was geen tijd meer voor geweest om die mee te nemen toen Frost opdracht had gegeven om terug te trekken.

De identificatieplaatjes die waren meegebracht leverden dr. Jones echter een aanzienlijke brok informatie. Hieruit bleek dat de apparatuur door Telefunken, een fabriek in de buurt van Berlijn, was gefabriceerd. Ook de serienummers bleken zeer interessant; uit vorige ervaringen met soortgelijke serienummers concludeerde Jones dat elk eerste model van bepaalde apparatuur het nummer 40000 kreeg. Het oudste nummer dat hij in de apparatuur vond was 40144 en het jongste 41093; dit betekende dat het totale aantal installaties volgens het laatste serienummer 1093 zou kunnen zijn. De eerste inspectiedatum, begin november 1940, stond op een deel van de zender, de laatste, 19 augustus 1941, stond op de antenne.

Deskundigen van het Telecommunicatie Research Instituut onderzochten de meegebrachte

Het strand en de Villa Stella Maris zoals die er tijdens de aanval moeten hebben uitgezien.

Boven: Luitenant-kolonel John Goschen ondervraagt majoor John Frost hier op de morgen na de raid (IWM). Rechts: Helaas konden wij niet achter de namen van de twee Duitse krijgsgevangenen komen (wij

denken dat de man links de radarman en de man rechts de telefonist is). De telefonist heeft men de adelaar al van zijn tuniek gescheurd. (IWM).

voorwerpen uit Bruneval nauwgezet. Zij kwamen tot de conclusie dat de apparatuur rechttoe rechtaan was en eigenlijk helemaal niet briljant... Daarbij mag echter niet worden vergeten dat de installatie in 1940 werd gebouwd, maar in 1939 of zelfs eerder was ontworpen.

De Duitse radar bezat geen ingebouwd anti-storingscircuit of iets dergelijks; daarentegen was het door het grote bereik van de zender technisch erg moeilijk deze apparatuur electronisch te storen.

Tijdens de ondervragingen van de twee krijgsgevangenen vermeldde een van hen dat hij een maand voor de aanval met verlof naar huis was geweest. Hij had toen tegen zijn vrouw gezegd dat zijn station zo eenzaam en geïsoleerd stond dat de Engelsen makkelijk een aanval zouden kunnen uitvoeren om het station te veroveren. Hij had zich afgevraagd of zijn vrouw soms een Engelse agente was?

In Bruneval werden stappen ondernomen om een herhaling van een dergelijke aanval in de toekomst te voorkomen. De overblijfselen van de Würzburg werden verwijderd en er werd een station gebouwd meer naar het noorden op het Freya-complex, terwijl het hele gebied met prikkeldraadversperringen werd omringd. Tegelijkertijd werden er ook rond andere radarinstallaties langs de kust van deze versperringen aangebracht, waardoor ook die de aandacht van de verkenningsvliegtuigen trokken en de theorie van dr. Jones werd bevestigd dat er nog andere verdachte installaties bestonden!

Later in 1942 begonnen de Duitsers het radarstation van Bruneval uit te breiden en er werden ook nieuwe bunkers aangelegd. Het kasteel werd, omdat het waarschijnlijk een markant herkenningspunt was vanuit de lucht, afgebroken en de kelder werd tot een schuilkelder omgebouwd. Voorafgaande aan D-Day werd de installatie in 1944 door de Geallieerden gebombardeerd.

De uitgever bezocht Bruneval in 1961. In 1948 had generaal De Gaulle een simpele gedenkplaat boven op het dak van de BEACH FORT bunker ter herinnering aan de aanval onthuld, terwijl het gebied met uitzondering van de later door de Duitsers gemaakte bouwwerken er nu nog vrijwel net zo uitziet als in 1942.

Pas in april 1976 kregen wij weer de gelegenheid om Bruneval in aanwezigheid van veteranen van het 2e Parachutistenbataljon te bezoeken.

Boven: Admiraal Louis Mountbatten met generaal-majoor John Frost (die het Victoria Kruis kreeg voor zijn aandeel in de raid) tijdens de onthulling van het nieuwe gedenkteken in 1975. **Onder:** Veteranen van het 2e Bataljon staan hier tijdens ons bezoek op de plaats waar het kasteel stond.

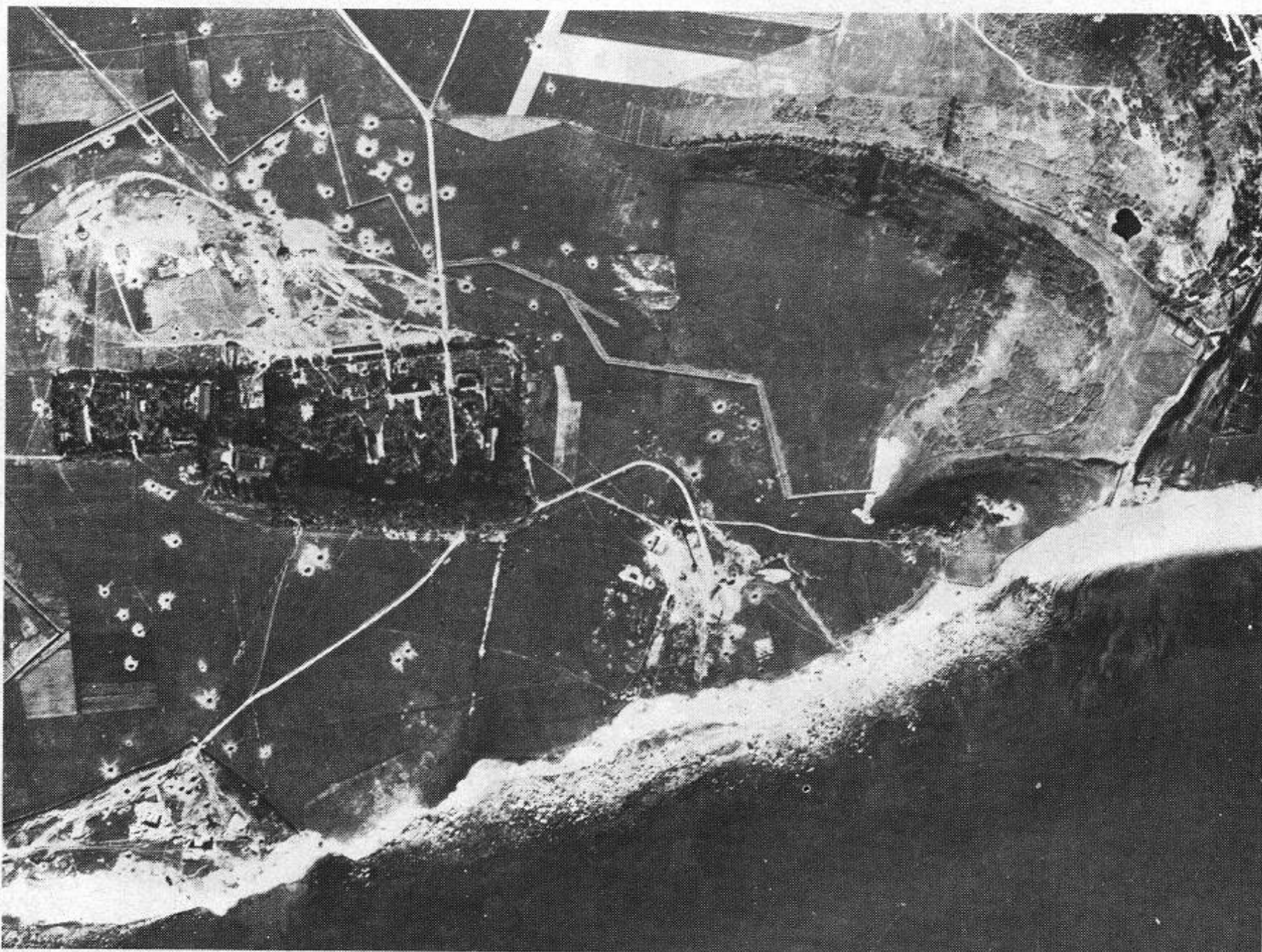
ken. Daar maakten wij vergelijkende foto's van de vlucht van Tony Hill. Helaas werd Squadron-leader Tony Hill, een van de meest eminente piloten van de luchtverkenning, op 18 oktober 1942 tijdens een vlucht boven Le Creusot in Zuid-Frankrijk neergeschoten. Hij brak zijn rug maar werd door de Franse ondergrondse gered. Er werd een speciaal vliegtuig gestuurd om hem naar Engeland te repatriëren, maar toen hij op 12 november naar het vliegtuig werd gedragen, stierf hij. (Hij ligt begraven op het kerkhof Les Pejoces Communal in Dyon in graf no. 30 van de sectie geallieerde soldaten).

Toen wij het strand bereikten, zagen wij tot onze schrik dat het helemaal met beton en zeeweringen was versterkt. Men vertelde ons dat dit in 1975 was gedaan als onderdeel van het grote mammoettanker dok dat op een afstand van driehonderd meter van het strand werd gebouwd. Op de heuvel is een nieuw huis gebouwd terwijl de oorspronkelijke bunker op een typisch Franse manier met aarde bedekt is en voorzien van een groot gedenkteken - waardoor er weinig meer van de oorspronkelijke situatie te zien valt!

Soldaat Alan Scott van het 9e Bataljon van het Royal Berkshire Regiment en infanterist Hugh McIntyre van het 9e Bataljon, de Cameronian Scottish Rifles, die beiden in Bruneval sneuvelen, liggen naast elkaar begraven op het Ste Marie kerkhof in Le Havre - afdeling 67, rij E, graf 3 en 4.

Vier van de vermiste mannen van de C-Compagnie waren nagenoeg meteen door de Duitsers gevangengenomen. De andere twee werden door mijnheer Maurice de la Joie en diens vrouw verborgen totdat zij allemaal werden gearresteerd toen zij de demarcatielijn in Blere probeerden over te steken.

Slechts acht leden van de groep die de aanval op Bruneval uitvoerde, overleefden de oorlog. Een van hen, majoor (nu generaal-majoor) John

Boven: Deze luchtfoto, die op 24 juni 1944 na de D-Day-bombardementen is genomen, laat duidelijk de zig-zag-vormige loopgraven en tankgrachten zien die zijn gegraven ter bescherming van het hele gebied rondom de installatie.

Frost, is verschillende malen teruggeweest in Bruneval, onlangs nog met admiraal Mountbatten ter gelegenheid van de onthulling van een gedenkteken in 1975.

Wij zijn generaal Frost zeer dankbaar voor zijn bijdrage bij de voorbereiding van dit artikel.

Wij hebben uitgebreide naspeuringen verricht om de plaats van de radaronderdelen nu in Engeland te bepalen. Ze waren niet bij het Royal Signals en Radarinstituut in Malvern, Worces-

tershire. Daar had men alle voorwerpen in 1946 op de schroothoop gegoooid. De andere mogelijke plaats, Farnborough, kon ook niets met zekerheid zeggen. Ook het Imperial War Museum heeft niets. De enige mogelijkheid is het Science Museum dat een aantal onderdelen van de Würzburg moet hebben. Maar men heeft daar geen exacte inventarislijst, zodat het onmogelijk lijkt om ook maar iets van de installatie van Bruneval te achterhalen.

Bestel nú uw tweede Verzamelband!!

Met 12 nummers is de eerste verzamelband van 40-45 Toen & Nu gevuld. Nummer 13 vormt het eerste nummer van de tweede serie van 12 nummers van 40-45 Toen & Nu. Bestel nú uw tweede verzamelband. Maak f 14,50 over op postgiro 233876 ten name van TIJL, BLALOWEG 20, ZWOLLE onder vermelding van Band TOEN & NU, waarna u per kerende post uw band ontvangt.

De gehele complete serie van 12 nummers die tot nu toe zijn verschenen, is nog leverbaar. Indien u de eerste serie in zijn geheel wenst te ontvangen dient u f 73,90 over te maken op postgiro 233876 ten name van Tijn, Blaloweg 20, Zwolle onder vermelding van: 12 Nummers Toen & Nu + Band, waarna u per kerende post deze nummers + band zult ontvangen.

Ook losse nummers zijn nog na te leveren. Maak per nummer dat u wenst f 4,95 over op postgiro 233876 ten name van Tijn, Blaloweg 20, Zwolle, onder vermelding van het nummer (de nummers) die u wenst te ontvangen. U dient het totaalbedrag te vermeerderen met een tegemoetkoming in de verzendkosten van f 2,75. Na ontvangst van het bedrag wordt het gewenste per kerende post verzonden.

In deze serie zijn tot nu toe verschenen:

Nummer 1: Normandië

Nummer 2: De Slag om Arnhem

Nummer 3: De Roerdammen

Nummer 4: De Slag in de Ardennen

Nummer 5: Dieppe – Eben Emaël

Nummer 6: De V-Wapens

Nummer 7: Mussolini – Patton

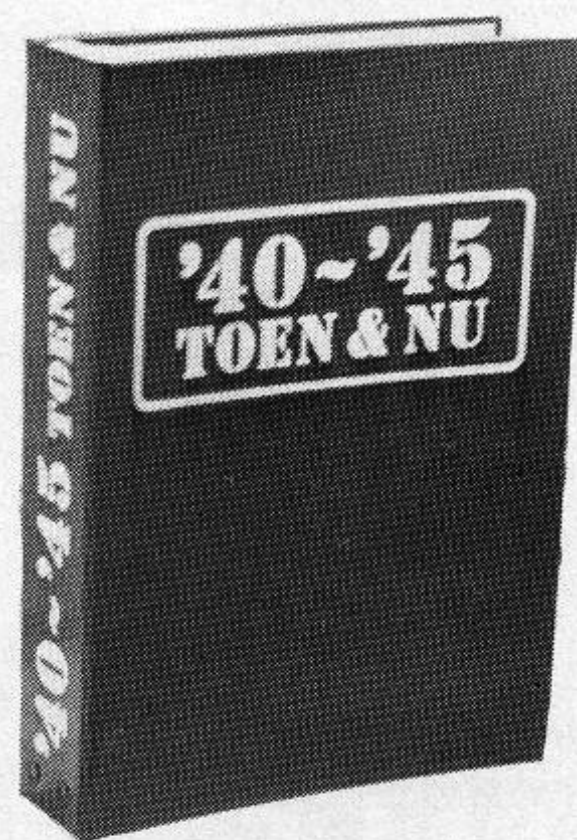
Nummer 8: De Slag om de Falaisepocket

Nummer 9: Hitlers Adelaarsnest

Nummer 10: Malta

Nummer 11: Duitse Spionnen in Engeland

Nummer 12: De Volkswagenstory; Wrakkenberg in de Flevopolder

NUMMER 14: Parijs 1940 – 1944 – 1978
De zelfmoord van Himmler

Parijs 1944

Parijs 1978

Verschiijnt over drie maanden